

Kretingos
raiono
savivaldybė

Kretingos rajono savivaldybės 2021–2030 m. strateginis plėtros planas

Strateginis plėtros planas

Kretingos rajono savivaldybės administracija

Vilnius, 2021 m.

Turinys

Lentelių sąrašas	4
Paveikslų sąrašas	5
Sąvokos ir santrumpos.....	7
Įvadas.....	8
1 Kretingos rajono savivaldybės 2014–2020 m. strateginio plėtros plano analizė	10
2 Kretingos rajono socialinės, ekonominės, kultūrinės ir aplinkosauginės aplinkos analizė	12
2.1. Sektorinė analizė.....	12
2.1.1. Demografija	13
2.1.2. Švietimas	16
2.1.3. Socialinė apsauga	24
2.1.4. Sveikatos priežiūra.....	30
2.1.5. Žemės ūkis	34
2.1.6. Ekonomika	37
2.1.7. Investicijos	40
2.1.8. Turizmas	42
2.1.9. Kultūra	46
2.1.10. Sportas.....	48
2.1.11. Jaunimo politika.....	51
2.1.12. Viešasis saugumas	53
2.1.13. Infrastruktūra	57
2.1.14. Gamtinės aplinkos būklė.....	60
2.2. Kretingos rajono savivaldybės stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių (SSGG) ir politinių, ekonominių, socialinių, kultūrinių ir technologinių (PEST) veiksnių analizė	62
2.2.1. Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizė	62
2.2.2. Politinių, ekonominių, socialinių ir kultūrinių ir technologinių (PEST) veiksnių analizė	63
2.3. Analizės apibendrinimas, pagrindinės išvados ir siūlymai	65
3 Svarbiausių ir aktualiausių strateginio planavimo dokumentų, užsienio miestų plėtros kryptių ir tarptautinių plėtros tendencijų analizė.....	67
3.1. Svarbiausi ir aktualiausi Europos Sąjungos, nacionaliniai ir kiti strateginio planavimo dokumentai	67
3.2. Klaipėdos regiono strateginės plėtros ir specializacijos kryptys.....	72
3.3. Svarbiausių ir aktualiausių Europos Sąjungos, nacionalinių ir regioninių strateginio planavimo dokumentų apibendrinimas	73
4 Kretingos rajono savivaldybės vizija, prioritetai, tikslai, uždaviniai ir priemonės iki 2030 m.....	76

4.1. Kretingos rajono savivaldybės vizijos, prioritetų, uždavinių ir priemonių iki 2030 m. rengimo procesas	76
4.2. Pagrindinių problemų formulavimas.....	77
4.3. Kretingos rajono savivaldybės vizija ir prioritetai	80
4.4. Kretingos rajono savivaldybės plėtros priemonių planas iki 2030 m.....	82
4.5. Kretingos rajono savivaldybės strateginio plėtros plano iki 2030 m. rengimo eiga ir dalyviai....	95

Lentelių sąrašas

1 lentelė. Gyventojų skaičius 2014–2020 m.	13
2 lentelė. Švietimo įstaigos Kretingos rajono savivaldybėje 2020 m.	17
3 lentelė. Vietų skaičius, tenkantis 100 vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas, 2014–2019 m. ...	18
4 lentelė. Švietimo įstaigų užpildymo skirtumai tarp rajono mokyklų, teikiančių ikimokyklinį ugdymą, 2014–2021 m.	18
5 lentelė. Gyventojų sudėtis pagal socialines grupes 2014–2019 m.	24
6 lentelė. Įstaigos teikiančios socialines paslaugas rajono gyventojams 2020 m.	25
7 lentelė. Socialiniai darbuotojai Kretingos rajone 2020 m.	27
8 lentelė. Kretingos rajone teikiamos socialinės paslaugos 2014 ir 2019 m.	27
9 lentelė. Policijos pareigūnų skaičius metų pabaigoje 2014–2019 m.	53
10 lentelė. Iširtų nusikalstamų veikų dalis 2014–2018 m.	55
11 lentelė. SSSG analizė	62
12 lentelė. PEST analizė	63
13 lentelė. Pagrindinės Kretingos rajono savivaldybės problemos	77
14 lentelė. Pagrindinių Kretingos rajono savivaldybės problemų ryšys su 2021–2030 m. strateginio plėtros plano prioritetais, tikslais ir uždaviniais	80
15 lentelė. Kretingos rajono savivaldybės strateginio plėtros plano priemonės iki 2030 m.	82

Paveikslų sąrašas

1 paveikslas. Kretingos rajono savivaldybės geografinė padėtis	12
2 paveikslas. Natūrali gyventojų kaita, neto vidaus ir tarptautinė migracija, neto tarptautinė migracija, neto vidaus migracija 2014–2019 m.....	13
3 paveikslas. Nuolatinų gyventojų amžiaus struktūra 2020 m., proc.	14
4 paveikslas. Demografinis senatvės koeficientas 2014–2020 m.	15
5 paveikslas. Išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas 2014–2020 m.....	15
6 paveikslas. Ikimokyklinio ugdymo mokinių skaičius 2014–2019 m.	18
7 paveikslas. Bendrojo ugdymo mokinių skaičius 2014–2020 m.	19
8 paveikslas. 1–8 klasių mokinių, besimokančių jungtinėse klasėse, dalis 2015–2019 m., proc.	19
9 paveikslas. Bendrojo ugdymo mokyklų mokytojai ir vadovai tenkantys 100–ui mokinių 2014–2020 m..	20
10 paveikslas. Vienam bendrojo ugdymo mokykloje besimokančiam asmeniui tekančios lėšos 2014–2019 m.. tūkst. Eur	21
11 paveikslas. Mokinių dalyvavimas neformaliojo vaikų švietimo veiklose 2018–2021 m.....	22
12 paveikslas. Senatvės pensijas gaunančių asmenų skaičius, tenkantis tūkstančiui darbingo amžiaus gyventojų 2014 ir 2019 m.....	25
13 paveikslas. Asmenų įrašytų į laukiančiųjų paramos būstui išsinuomoti sąrašus skaičius.....	28
14 paveikslas. Asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos Kretingos rajone.....	31
15 paveikslas. Gydytojų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų, 2014–2019 m.	32
16 paveikslas. Sergančių asmenų skaičius 1000 gyventojų (ligotumas) 2014–2019 m.....	32
17 paveikslas. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė 2014–2019 m.	33
18 paveikslas. Bendroji žemės ūkio produkcija to meto kainomis 2014–2019 m., mln. Eur.....	34
19 paveikslas. Augalininkystės produkcija 2014–2019 m., mln. Eur	35
20 paveikslas. Gyvulininkystės produkcija 2014–2019 m., mln. Eur	35
21 paveikslas. Augalininkystės ir gyvulininkystės produkcija Kretingos rajone 2019 m., mln. Eur.....	35
22 paveikslas. Bendros žemės ūkio produkcijos gamintojų naudojamos žemės ūkio naudmenos 2014–2019 m., tūkst. ha	36
23 paveikslas. Grūdinių augalų derlingumas 2014–2019 m., t iš 1 ha	36
24 paveikslas. Užimtumo lygis 2019 m., proc.	38
25 paveikslas. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis 2019 m., proc.	38
26 paveikslas. Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (neto) 2019 m., Eur	38
27 paveikslas. Vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (neto) santykis su nacionaliniu vidurkiu 2019 m., proc.	39
28 paveikslas. Verslo subjektų skaičius, tenkantis tūkstančiui gyventojų, 2020 m. pr.	39
29 paveikslas. Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, 2014–2019 m., Eur.....	41

30 paveikslas. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, 2014–2019 m., Eur	41
31 paveikslas.. Turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose 2014–2019 m.	42
32 paveikslas. Vietų skaičius apgyvendinimo įstaigose 2014–2019 m.	43
33 paveikslas. Metinis nakvynių skaičius, tenkantis vienam turistui, 2019 m.	43
34 paveikslas. Turistų skaičius Kretingos rajono savivaldybės apgyvendinimo įstaigose 2019 m.	44
35 paveikslas. Meno mėgėjų kolektyvų skaičius 2019 m.	46
36 paveikslas. Muziejų lankytojų skaičius 2019 m., tūkst. vnt.	47
37 paveikslas. Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius 2014–2018 m.	48
38 paveikslas. Sporto organizacijų skaičius 2014–2017 m.	49
39 paveikslas. Sportuojančiųjų asmenų skaičius 2014–2017 m.	49
40 paveikslas. Išmokyta plaukti asmenų 2014–2017 m.	50
41 paveikslas. Savivaldybės bendro biudžeto dalis kūno kultūrai ir sportui 2014–2017 m., proc.	50
42 paveikslas. Jaunimo skaičius savivaldybėse 2014–2019 m., tūkst. vnt.	52
43 paveikslas. Jaunimo organizacijų savivaldybėse skaičius 2020 m.	52
44 paveikslas. Nusikalstamų veikų skaičius 2020 m.	54
45 paveikslas. Eismo įvykių, kuriuose nukentėjo žmonės, skaičius 2019 m.	55
46 paveikslas. Užregistruotų gaisrų skaičius 2019 m.	56
47 paveikslas. Automobilių kelių ilgis metų pabaigoje 2014–2019 m., tūkst. km.	58
48 paveikslas. Automobilių kelių su kelių danga dalis 2014–2019 m., proc.	58
49 paveikslas. Dviračių takų ilgis 2014–2019 m. pab., km.	58
50 paveikslas. Baigtų statyti būstų skaičius 2014–2019 m.	59
51 paveikslas. Savivaldybių biudžeto išlaidų būstui ir komunaliniam ūkiui dalis nuo visų išlaidų 2014–2019 m., proc.	59
52 paveikslas. Paimta ir sunaudota vandens Kretingos rajono savivaldybėje 2014–2018 m., tūkst. m ³	61
53 paveikslas. Kretingos rajono savivaldybėje išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių teršalų pasiskirstymas pagal teršalų tipą 2019 m.	61
54 paveikslas. Projekto „Europa 2030“ numatyti tikslai iki 2030 m.	73
55 paveikslas. Nacionalinių teisės aktų tikslai ir prioritetai iki 2030 m.	74
56 paveikslas. Finansavimas, skirtas numatytiems tikslams įgyvendinti	74

Sąvokos ir santrumpos

ES	Europos Sąjunga
NVO	Nevyriausybinės organizacijos
PEST analizė	Politinių, ekonominių, socialinių ir technologinių veiksnių analizė
Priemonė	Užsibrėžto uždavinio įgyvendinimo būdas (veiklų grupė), kuriam naudojami finansiniai, materialiniai ir žmogiškieji ištekliai
SPP	Strateginis plėtros planas
SSGG analizė	Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė
Teikėjas	Smart Continent LT UAB
Tikslas (strateginis tikslas)	Strateginio planavimo dokumentuose užsibrėžtas siekis, rodantis planuojamą pasiekti per strateginio planavimo dokumento įgyvendinimo laikotarpį rezultatą

Įvadas

Savivaldybės strateginis plėtros planas – vienas pagrindinių strateginio planavimo savivaldybėje dokumentų, skirtų ilgalaikiai socialinei, ekonominei ir aplinkos raidai savivaldybės teritorijoje numatyti.

Baigiantis Kretingos rajono strateginio plėtros plano (toliau – SPP) iki 2020 m. įgyvendinimo laikotarpiui, Kretingos rajono savivaldybės administracija suformavo poreikį parengti naująjį Kretingos rajono strateginį plėtros planą iki 2030 m.

Kretingos rajono strateginis plėtros planas 2021–2030 m. yra kompleksinis Kretingos rajono savivaldybės administracijos strateginio planavimo dokumentas, kuriame, atsižvelgiant į Kretingos rajono savivaldybės aplinkos analizę, yra nustatoma savivaldybės plėtros vizija, prioritetai, tikslai ir uždaviniai bei priemonės šio plano įgyvendinimui užtikrinti. Įvertinus nuolat kintančias regionines, nacionalines bei tarptautines plėtros tendencijas ir atsižvelgiant į šalies ekonominę ir socialinę raidą, SPP iki 2030 m. yra galimybė Kretingos rajono savivaldybei apsibrėžti savivaldos reikšmę ir ateities kryptį, taip užtikrinant Kretingos rajono savivaldybės tvarų vystymąsi ir plėtrą.

Kretingos rajono strateginis plėtros planas 2021–2030 m. parengtas vadovaujantis šiais dokumentais:

- Regionų plėtros planų rengimo metodika;
- Strateginio valdymo metodika;
- Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“;
- 2021–2030 m. Nacionaliniu pažangos planu;
- Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu;
- Nacionaliniu regioninės plėtros įstatymu.

Formuojant Kretingos rajono strateginio plėtros plano 2021–2030 m. viziją, plėtros kryptis ir uždavinius buvo atsižvelgta į Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinius ir Klaipėdos regiono plėtros ir specializacijos kryptis. Kretingos rajono strateginis plėtros planas iki 2030 m. parengtas, laikantis strateginio planavimo dokumentų rengimo principų: kryptingumo, orientavimosi į rezultatus, efektyvumo, atvirumo (partnerystės) ir bendrumo.

Kretingos rajono strateginis plėtros planas iki 2030 m. išdėstytas pagal šią struktūrą:

Įvade pateikiama informacija apie strateginį planavimą savivaldybėje, strateginio plėtros plano reikšmę, dokumentus ir principus, kuriais remiantis rengtas naujasis SPP, dokumento dalių aprašą bei tikslinę SPP grupę;

- 1) **Kretingos rajono savivaldybės strateginių plėtros planų iki 2020 m. analizėje** apžvelgiamos SPP iki 2020 m. numatytos vizijos, plėtros kryptys ir pateikiamas jų vertinimas;
- 2) **Kretingos rajono savivaldybės socialinės, ekonominės, kultūrinės ir aplinkosauginės aplinkos analizės** dalis apima savivaldybės socialinės–ekonominės būklės, detalizuojant konkrečius sektorius, analizę ir išvadas. Analizės išvadoms suformuluoti taikytas stiprybių, silpnųjų, galimybių ir grėsmių (toliau – SSGG) bei politinių, ekonominių, socialinių ir kultūrinių bei technologinių veiksnių (toliau – PEST) analizių metodai;
- 3) **Kretingos rajono savivaldybei svarbiausių ir aktualiausių strateginio planavimo dokumentų analizėje** nagrinėjami pagrindiniai nacionaliniai, regioniniai ir vietiniai strateginio planavimo dokumentai;

- 4) **Kretingos rajono savivaldybės vizijos, prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių** dalyje pateikiami darbo grupės, sudarytos iš institucijų, įstaigų, visuomenės, privataus ir NVO sektorių atstovų, pasiekti rezultatai dėl Kretingos rajono vizijos, prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių. Šioje dalyje nurodomos plano įgyvendinimui reikalingos lėšos ir rekomenduojami lėšų šaltiniai ir atsakingos šalys, kurios užtikrina naujojo SPP įgyvendinimą.

Kretingos rajono strateginis plėtros planas 2021–2030 m. yra skirtas Kretingos rajono savivaldybės Tarybos nariams, administracijai, savivaldybei pavaldžioms įstaigoms bei įmonėms, savivaldybės verslininkams, investuotojams, savivaldybės gyventojams ir svečiams.

1 Kretingos rajono savivaldybės 2014–2020 m. strateginio plėtros plano analizė

2014 m. gegužės 29 d. Kretingos rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T2–163 buvo patvirtintas Kretingos rajono savivaldybės 2014–2020 m. strateginis plėtros planas (toliau – Kretingos rajono SPP iki 2020 m.). Strateginio plėtros plano dokumentą sudaro šios pagrindinės dalys:

1. Esamos būklės analizė;
2. Konceptcija: vizija, tikslai, uždaviniai, priemonės;
3. Priežiūros sistema (Plėtros plano priežiūros metodika).

Analitinė dokumento dalis apėmė laikotarpį nuo 2009 iki 2013 m., o Kretingos rajono savivaldybė buvo lyginama su Jonavos rajono savivaldybe, Klaipėdos rajono savivaldybe, Šilutės rajono savivaldybe, Plungės rajono savivaldybe ir bendru Lietuvos rodikliu pagal ekonominę, ekologinę ir socialinės aplinkos dimensijas. Analitinė dalis apibendrinama, pateikiant stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (toliau – SSGG) analizę.

Dokumente nebuvo aprašyti savivaldybei aktualūs strateginio planavimo dokumentai, užsienio valstybių savivaldos strateginės plėtros gerosios praktikos ar Klaipėdos regiono, kuriam priklauso Kretingos rajonas, plėtros planai.

Remiantis SSGG analizėje prietomis išvadomis, darbo grupių posėdžių diskusijų rezultatais ir viešoje interneto erdvėje vykusia apklausa, buvo paruoštos likusios Kretingos rajono SPP iki 2020 m. dalys, kuriose aprašoma Kretingos rajono savivaldybės vizija ir prioritetai iki 2020 m., išdėstomi tikslai, uždaviniai ir priemonės bei pateikiama plėtros plano priežiūros metodika.

Kretingos rajono vizija iki 2020 m. buvo apibrėžta ir suformuluota taip:

„Kretingos rajonas – patraukliausias Klaipėdos regiono kraštas:

- *gyvenimui: kuriamos saugios ir sveikos mokymo(si), socialinio aprūpinimo, kokybiškos sveikatos priežiūros ir kitos viešosios paslaugos, užtikrinama visa būtina infrastruktūra, puoselėjama patraukli gyvenamoji aplinka šeimoms, vaikams ir jaunuoliams, senjorams ir socialiai jautrioms grupėms;*
- *verslo plėtrai ir investicijoms: nuolat informuojama apie verslo sąlygas ir galimybes, užtikrinama pagalba verslo pradžiai ir investicijoms, teikiamos tik aktualios ir veiksmingos paslaugos, pritraukiamos investicijos naujoms darbo vietoms;*
- *domėjimuisi ir kelionėms: kuriami unikalūs ir patrauklūs kelionių maršrutai, turizmo produktai ir paslaugos, intensyviai plėtojamas aktyvus poilsis, kultūrinis ir sakralinis turizmas.”*

Ši vizija, yra ambicinga, tačiau taip pat itin plati savo apimtimi. Nors vizijoje išryškėja Kretingos rajono tikslas tapti patraukliausiu Klaipėdos regiono kraštu, gerinant sąlygas gyvenimui, verslo plėtrai ir investicijoms bei skatinant turizmą, tačiau iš apibrėžimo sunku įvardinti konkrečią nišą, į kurią koncentruotųsi Kretingos rajonas. Rekomenduojama, kad vizija būtų kuo trumpesnė, konkreti ir išryškintų sritis, kuriose savivaldybė turi konkurencinį pranašumą ar nišą tapti išskirtine savivaldybe.

Kretingos rajono strateginiame plėtros plane iki 2020 m. numatyti 2 strateginiai prioritetai:

1. Rajono patrauklumo didinimas;
2. Tvarus rajono vystymasis.

Šie du strateginiai prioritetai tikslingai atliepia siekį, kaip Kretingos rajonas galėtų tapti patraukliausiu Klaipėdos regiono kraštu, numatytu vizijoje. Šiais prioritetais sprendžiami konkretūs iššūkiai, su kuriais susiduria rajonas: rajono patrauklumo didinimas ir tvarus rajono vystymasis.

Pirmajam strateginiam prioritetui, rajono patrauklumo didinimui, buvo numatyti 3 tikslai:

1. Sąlygų konkurencingam verslui sukūrimas, gyventojų verslumo skatinimas;
2. Kultūringos, išsilavinusios ir kūrybingos visuomenės ugdymas;
3. Saugios ir sveikos visuomenės puoselėjimas.

Antrajam strateginiam prioritetui, tvariam rajono vystymuisi, buvo numatyti 2 tikslai:

1. Kretingos rajono savivaldybės teritorijos tolygaus vystymo užtikrinimas, patrauklios aplinkos sukūrimas;
2. Kretingos rajono savivaldybės teikiamų paslaugų kokybės gerinimas ir veiklos procesų tobulinimas.

Šie tikslai buvo orientuoti į numatytus prioritetus ir savo apimtimi aprėpė daugumą rajonui aktualių sričių. Kiekvienam iš šių 5 tikslų buvo toliau numatyti uždaviniai, o šiems – konkrečios priemonės. Vis dėlto, analizuojant tikslus, galima pastebėti, kad vizijoje trečiuoju punktu įvardintas turizmas praranda savo išskirtinumą ir svarbą, nes turizmui nebuvo suformuluotas nei vienas tikslas.

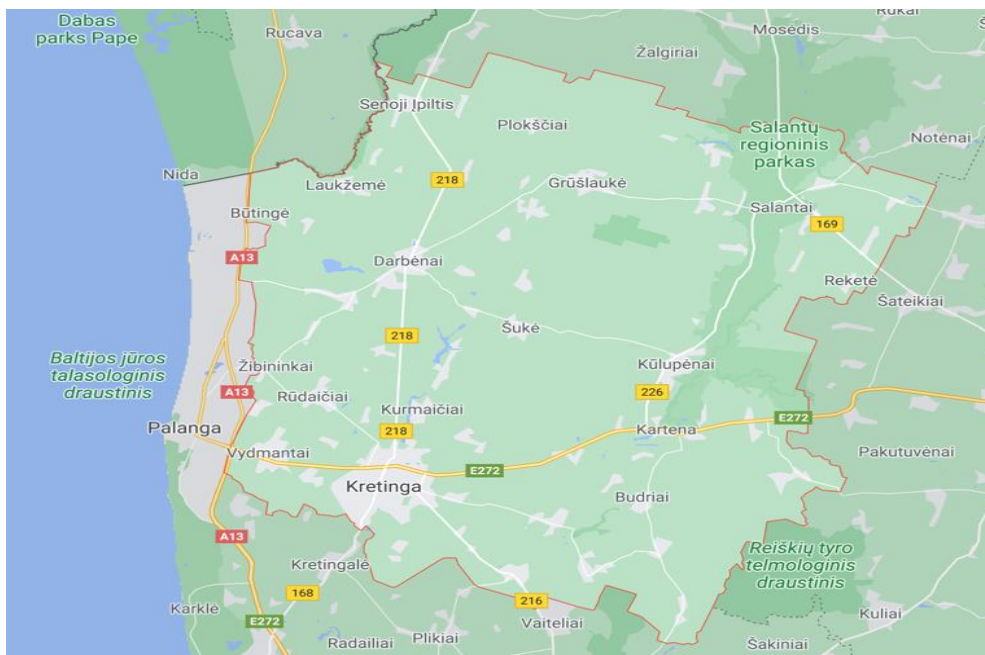
Iš viso pirmajam strateginiam prioritetui, rajono patrauklumo didinimui, buvo numatytos 57 priemonės, o antrajam strateginiam prioritetui, tvariam rajono vystymuisi, buvo numatytos 44 priemonės. Pagal numatytų priemonių skaičių, išryškėja, kad daugiau buvo koncentruojamasi į rajono patrauklumo didinimą, nei tvarų rajono vystymąsi, tačiau savo priemonių skaičiumi priemonių pasiskirstymas gana tolygus. Iš viso Kretingos rajono SPP iki 2020 m. dokumentą sudarė 101 priemonė.

2 Kretingos rajono socialinės, ekonominės, kultūrinės ir aplinkosauginės aplinkos analizė

Šioje dokumento dalyje nagrinėjama Kretingos rajono savivaldybės socialinės, ekonominės, kultūrinės ir aplinkosauginės aplinkos analizė. Šios analitinės dalies pagrindu galiausiai sudaroma SSGG ir PEST analizės, o šios suvedamos į galutinį apibendrinimą ir rekomendacijas.

2.1. Sektorinė analizė

Kretingos rajono savivaldybė – administracinis teritorinis vienetas Lietuvos šiaurės vakaruose, Klaipėdos regione, Latvijos pasienyje. Savivaldybės teritorijos plotas – 989 km², tai sudaro apie 1,5 proc. Lietuvos ploto ir apie 19 proc. Klaipėdos regiono ploto. Kretingos rajono savivaldybės centras – Kretingos miestas. Savivaldybė ribojasi su Palangos m., Klaipėdos r., Plungės r., Skuodo r. savivaldybėmis, Latvijos Respublika. Savivaldybės teritoriją sudaro 9 seniūnijos: Darbėnų, Imbarės, Kartenos, Kretingos (kaimiškoji), Kretingos miesto, Kūlupėnų, Salantų, Vydmantų, Žalgirio. Kretingos rajone įsikūrę 2 miestai (Kretinga, Salantai), 2 miesteliai (Darbėnai, Kartena) ir daugiau kaip 190 kaimų (žr. 1 paveikslą).

1 paveikslas. Kretingos rajono savivaldybės geografinė padėtis

Šaltinis: Google Maps

Kretingos rajono vakarinė dalis yra Pajūrio žemumoje, rytinė – Vakarų Žemaičių plynaukštėje. Vidaus vandenys užima 2,25 proc. rajono savivaldybės teritorijos. Savivaldybės pietrytinė dalimi teka Minija, šiaurės rytine – jos intakas Salantas, vidurine – Akmena, pasienyje su Latvija į Baltijos jūrą įteka Šventoji, telkšo Kašučių ežeras ir 30 tvenkinių, iš kurių didžiausias – Lazdininkų tvenkinys. Rajono miškingumas – apie 35 proc. Didžiausi miškai: Vaineikių, Šventosios, Mikoliškių, Rubulių.

Kretingos rajono savivaldybei priklauso Salantų regioninio parko dalis, Sūdėnų botanikos zoologijos draustinis, Grūšlaukės kraštovaizdžio draustinis, Kartenalės entomologinis draustinis, Minijos ichtiologinis draustinis.

Per savivaldybės teritoriją eina geležinkelis (Vilnius–Klaipėda), plentai: Šiauliai–Palanga, Gargždai–Kretinga, Kretinga–Skuodas, Klaipėda–Kretinga.

2.1.1. Demografija

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2020 m. pradžioje Kretingos rajono savivaldybėje buvo užregistruota 37,4 tūkst. gyventojų ir tai sudarė 1,3 proc. Lietuvos gyventojų. Lyginant su 2014 m. užregistruotų gyventojų savivaldybėje sumažėjo 2708 asmenimis arba 6,7 proc. ir šis pokytis viršijo šalies vidurkį, kuris siekė -5,1 proc. Bendra gyventojų skaičiaus tendencija nėra išskirtinė panašaus dydžio savivaldybių kontekste (žr. 1 lentelę). Išsiskiria tik Klaipėdos rajono savivaldybė, tačiau šiai savivaldybei įtaką daro Klaipėdos miestas.

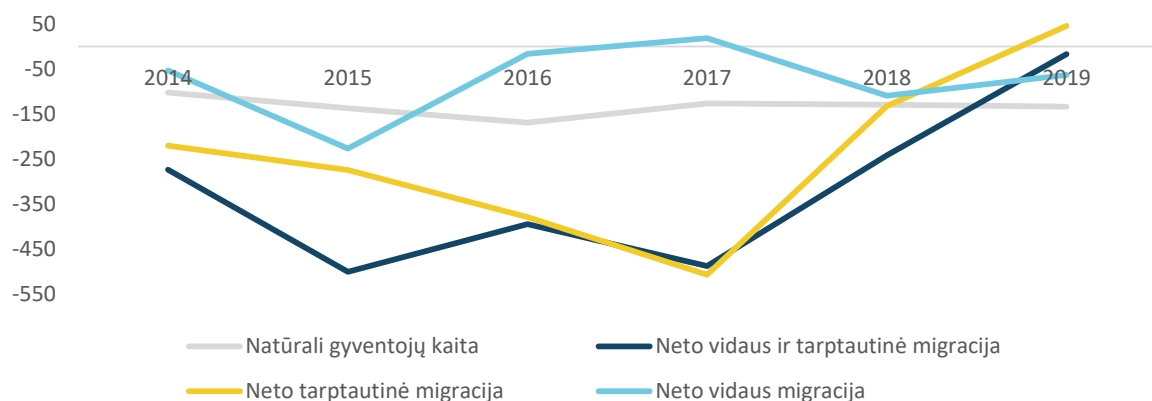
1 lentelė. Gyventojų skaičius 2014–2020 m.

Teritorinis vienetas	2014 m.	2020 m.	Pokytis
Lietuvos Respublika	2 943 472	2 794 090	-5,1 proc.
Kretingos r. sav.	40 133	37 425	-6,7 proc.
Plungės r. sav.	36 498	32 991	-9,6 proc.
Klaipėdos r. sav.	52 110	60 124	15,4 proc.
Šilutės r. sav.	42 447	37 641	-11,3 proc.
Jonavos r. sav.	44 470	41 151	-7,5 proc.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Gyventojų skaičiaus sumažėjimą Kretingos rajono savivaldybėje nulėmė neigiami migracijos ir natūralios gyventojų kaitos rodikliai. Pagal Statistikos departamento metraštį, natūrali gyventojų kaita yra apibrėžiama kaip gyvų gimusių kūdikių ir mirusių asmenų skirtumas. Nors gyventojų kaitos rodiklis nagrinėjamu laikotarpiu išliko panašus (svyravo nuo -102 (2014 m.) iki -162 (2016 m.)), buvo fiksuojami dideli neigiami migracijos pokyčiai.

Didžiausią įtaką gyventojų skaičiaus mažėjimui turėjo išaugusi tarptautinė migracija, kuri parodo, kiek asmenų išvyksta ar atvyksta gyventi iš užsienio valstybių. Tarptautinės migracijos galutinis rodiklis 2017 m. buvo pasiekęs net -506. Tačiau stebint pastarųjų dviejų m. duomenis, matomi teigiami pokyčiai – tarptautinės migracijos rodiklis ženkliai sumažėjo ir tapo teigiamu (+ 48 – 2019 m.), tai reiškia, kad atvykstančių iš užsienio yra daugiau nei išvykstančių. Taip pat 2019 m. lyginant su 2018 m. sumažėjo ir vidinė migracija (nuo -109 iki -63). Vis dėlto šios teigiamos migracijos dinamikos nepakako, kad bendra vidinė ir tarptautinė migracija taptų teigiama (žr. 2 paveikslą).

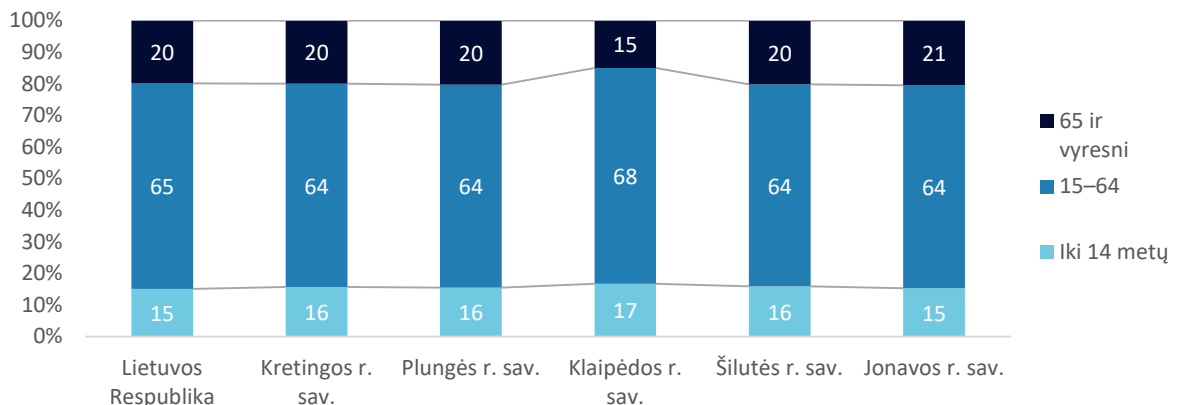
2 paveikslas. Natūrali gyventojų kaita, neto vidaus ir tarptautinė migracija, neto tarptautinė migracija, neto vidaus migracija 2014–2019 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Atsižvelgiant į šiuos duomenis galima teigti, kad demografinė situacija stabilizuojasi ir ateityje turi potencialo gerėti. Tačiau norint užtikrinti teigiamą ateities scenarijų, būtina imtis papildomų priemonių, skatinančių gyventojus migruoti ir gyventi Kretingos rajono savivaldybėje.

Taip pat reikšmingas demografinis rodiklis yra gyventojų amžiaus grupių santykis. Šis rodiklis yra svarbus, kadangi darbingo amžiaus gyventojams tenka užtikrinti visuomenės socialinę ir ekonominei gerovę, kuria dalinasi vaikai bei pensinio amžiaus gyventojai.

2014–2020 m. laikotarpiu (0–14 m.) dalis bendroje šalies gyventojų struktūroje padidėjo 3,4 proc. ir sudarė 15,1 proc. visų šalies gyventojų, t.y. kas 6,6 Lietuvos gyventojas yra vaikas. Teigiama tendencija nagrinėjamu periodu buvo pastebima ir Kretingos rajono savivaldybėje, kur 0–14 m. gyventojų dalis padidėjo 1,9 proc. ir sudarė 15,7 proc., t.y. kas 6,4 Kretingos rajono savivaldybės gyventojas yra vaikas. Nors ši gyventojų dalis minėtu periodu augo lėčiau nei visoje šalyje, tačiau savivaldybėje vaikų dalis šiek tiek didesnė nei šalies vidurkis (žr. 3 paveikslą).

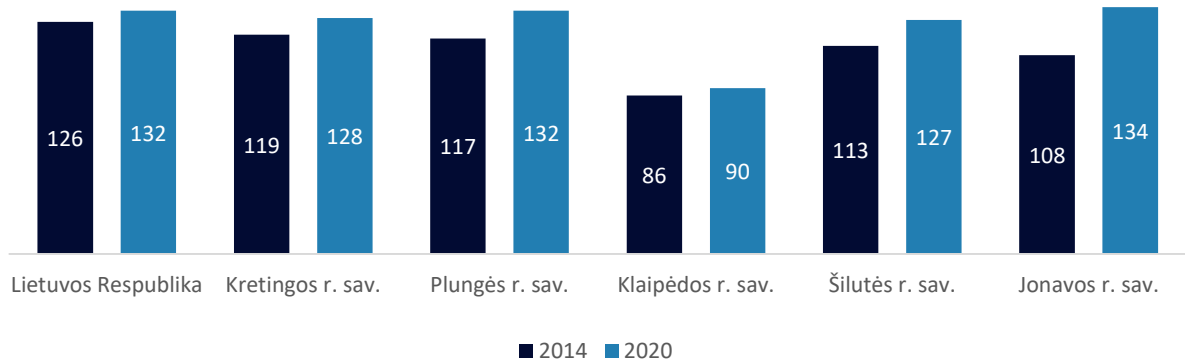
3 paveikslas. Nuolatinių gyventojų amžiaus struktūra 2020 m., proc.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

2020 m. pradžioje Kretingos rajono savivaldybės gyventojai nuo 15 iki 64 amžiaus sudarė 64,3 proc. Lyginant su 2014 m., pastebimas šios amžiaus grupės mažėjimas, kuris lygus 2,9 proc., kuris yra šiek tiek mažesnis nei šalies vidurkis (2014–2020 m. -3,0 proc.) Visos šios amžiaus grupės nuosmukis Kretingos rajono savivaldybėje buvo sąlygojamas sumažėjusios jaunimo (nuo 14 iki 29 m.) dalies. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2014–2020 m. Kretingos rajone jaunimo dalis sumažėjo 15,7 proc. Per tą patį laikotarpį Kretingos rajone jaunuolių sumažėjo ne tiek daug kiek visoje Lietuvoje (2014–2020 m. 19,6 proc.), Šilutės rajono savivaldybėje (2014–2020 m. 20,7 proc.) ar Plungės rajono savivaldybėje (2014–2020 m. 19,7 proc.), tačiau jaunuolių Kretingos rajone sumažėjo daugiau nei Jonavos rajono savivaldybėje (2014–2020 m. 13,7 proc.) ar Klaipėdos rajone, kuriame per nagrinėjamą laikotarpį jaunimo dalis net paaugo (2014–2020 m. 1,0 proc.). Pensinio amžiaus gyventojai Kretingos rajono savivaldybėje 2020 m. sudarė 20,0 proc., t.y. kas 5 gyventojas buvo pensinio amžiaus. Ši savivaldybės gyventojų dalis buvo vos didesnė nei visoje Lietuvoje 19,9 proc., ir 5 proc. didesnė nei Klaipėdos apskrityje (15 proc.). Tačiau panašaus dydžio savivaldybėse pastebima itin panaši gyventojų sudėtis – visur pensinio amžiaus gyventojai sudaro 19,9–20,5 proc.

Demografinis senatvės koeficientas, parodantis pagyvenusių (65 m. ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičių, tenkantį šimtui vaikų iki 15 m. amžiaus, atspindi visuomenės senėjimo tendencijas. Jei šis rodiklis viršija 100, tai reiškia, kad visuomenė yra senstanti. Kuo didesnis yra šis įvertis, tuo opesnė visuomenės senėjimo problema nagrinėjamame teritoriniame vienetė. Statistikos departamento duomenimis Lietuvos Respublikoje šio rodiklio tendencija yra didėjanti ir Lietuva yra tipiška senstanti visuomenė, kuri yra būdinga išsivysčiusioms pasaulio šalims. Kretingos rajono savivaldybėje šis koeficientas pakilo nuo 119 asmenų 2014 m. iki 128 asmenų 2020 m. ir tai sudaro 8 proc. Tai didesnis prieaugis nei Lietuvoje ir Klaipėdos rajono savivaldybėje (po +5 proc.). Tačiau palyginus su kitomis panašaus dydžio savivaldybėmis, Kretingos rajono savivaldybė yra ganėtinai geroje situacijoje, Šilutės ir Plungės rajonų savivaldybėse demografinis senatvės koeficientas išaugo daugiau nei 10 proc., o Jonavos rajono savivaldybėje nuo 2014

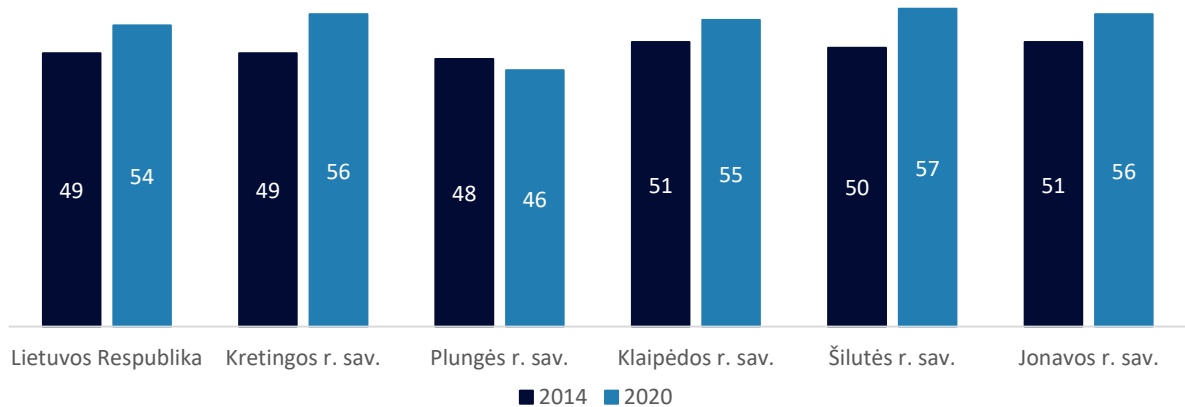
m. užfiksuotas net 24 proc. rodiklio augimas (žr. 4 paveikslą). Visa ši informacija atspindi faktą, kad santykinai nuo 2014 m. Kretingos rajono savivaldybėje padaugėjo vaikų ir pensinio amžiaus žmonių dalis darbingo amžiaus žmonių dalies sąskaita.

4 paveikslas. Demografinis senatvės koeficientas 2014–2020 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas (vaikų iki 14 m.) ir pagyvenusių (65 m. ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui 15–64 m. amžiaus gyventojų) ir jo tendencijos gali atskleisti, kokio masto spaudimą gali patirti savivaldybė socialinėje srityje. 2020 m. pradžioje Kretingos rajono savivaldybės išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas buvo 55. Tai atspindi panašią situaciją kaip ir visoje šalyje, kur vidutinis išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas yra 54 ir tiek Kretingos rajono savivaldybėje, tiek Lietuvoje 2014–2020 m. kito vienodai – po +8 proc. (žr. 5 paveikslą).

5 paveikslas. Išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas 2014–2020 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Kretingos rajono savivaldybėje situacija yra šiek tiek geresnė nei kitose savivaldybėse. Jonavos rajono savivaldybėje šis rodiklis siekia 56 ir per lyginamuosius metus išaugo 12 proc., Šilutės rajono savivaldybėje – 57 ir išaugo net 16 proc., Plungės rajono savivaldybėje – 56 proc. ir išaugo 12 proc. Išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas sumažėjo tik Klaipėdos rajono savivaldybėje, čia jis siekia 46 ir buvo užfiksuotas 4 proc. mažėjimas.

Iš informacijos pateiktos šiose grafikuose galima daryti prielaidą, jog išlikus tokiai demografiniai struktūrai ir ateityje, poreikis socialinėms paslaugoms Kretingos rajone tik išaugs, o norint šį faktorių subalansuoti, turėtų būti skiriama dėmesio vidinės ir tarptautinės migracijos teigiamų tendencijų nukreipimui į

Kretingos rajono savivaldybės darbingo amžiaus gyventojų dalies išplėtimą, kuri leistų santykinai padidinti darbingo amžiaus žmonių dalį.

Kretingos rajono savivaldybės demografinės situacijos apibendrinimas

Visi gyventojai

- Nuo 2014 m. registruotų gyventojų savivaldybėje sumažėjo 2708 asmenimis arba 6,7 proc., tuo tarpu nacionaliniu lygiu gyventojų skaičius mažėjo lėčiau – 5,1 proc. Tačiau dar didesnė gyventojų mažėjimo tendencija pastebima kitose lyginamuose savivaldybėse (išskyrus Klaipėdos rajono);
- Gyventojų skaičiaus mažėjimą Kretingos rajono savivaldybėje labiausiai lėmė tarptautinė migracija, tačiau nuo 2017 m. pastebimas migracijos mažėjimas ir gyventojų skaičius turėtų stabilizuotis.

Išlaikomo amžiaus gyventojai

- Demografinis senatvės koeficientas pakilo nuo 119 (2014 m.) iki 128 (2020 m.) (8 proc.);
- Išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas pakilo nuo 51 (2014 m.) iki 55 (2020 m.) (8 proc.);
- Abu šie koeficientai pakilo mažiausiai tarp nagrinėjamų savivaldybių (išskyrus Klaipėdos rajono savivaldybę).

Amžiaus grupės

- 0–14 m. gyventojų dalis padidėjo 1,9 proc. ir sudarė 15,7 proc. (t.y. kas 6,4 Kretingos rajono savivaldybės gyventojas yra vaikas), ir nors augo lėčiau nei visoje šalyje, savivaldybėje vaikų dalis yra šiek tiek didesnė nei šalies vidurkis.
- 2020 m. pradžioje Kretingos rajono savivaldybės gyventojai nuo 15 iki 64 amžiaus Kretingos rajono savivaldybėje sudarė 64,3 proc. Lyginant su 2014 m., pastebimas šios amžiaus grupės mažėjimas 2,9, proc., kuris yra šiek tiek mažesnis nei šalies vidurkis (2014–2020 m. -3,0 proc.). Pensinio amžiaus gyventojai Kretingos rajono savivaldybėje 2020 m. sudarė 20,0 proc., t.y. kas penktas gyventojas buvo pensinio amžiaus. Ši savivaldybės gyventojų dalis buvo panaši kaip ir visoje Lietuvoje (19,9 proc.).

Pasiūlymai

- Teigiama tarptautinė migracija į Kretingos rajono savivaldybę gali būti tas šaltinis, kuris stiprina vidinę migraciją ir išplečia darbingo amžiaus gyventojų bazę. Tai yra svarbu, norint subalansuoti demografinį senatvės koeficientą ir išlaikomo amžiaus žmonių koeficientą ir užtikrinti, kad socialinių paslaugų poreikis ateityje neišaugtų drastiškai.

2.1.2. Švietimas

Švietimas – tai ugdymas ir išsilavinimo teikimas, savišvieta; taip pat mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų), švietimo įstaigų, mokytojų ir kitų švietimo teikėjų, švietimo pagalbos specialistų veiklą visuma. Švietimui

tenka svarbus vaidmuo, kuriant atvirą pilietinę visuomenę, stiprinant jos kultūrinę ir ūkinę galias, mažinant socialinę žmonių atskirtį ir skurdą, atkuriant socialinį teisingumą ir solidarumą. Švietimo sistema turi padėti telkti vietos bendruomenę, užtikrinti aukštą jos narių dorinę brandą, ugdyti šiuolaikines kompetencijas, naują kultūrinį, politinį, ekonominį raštingumą.

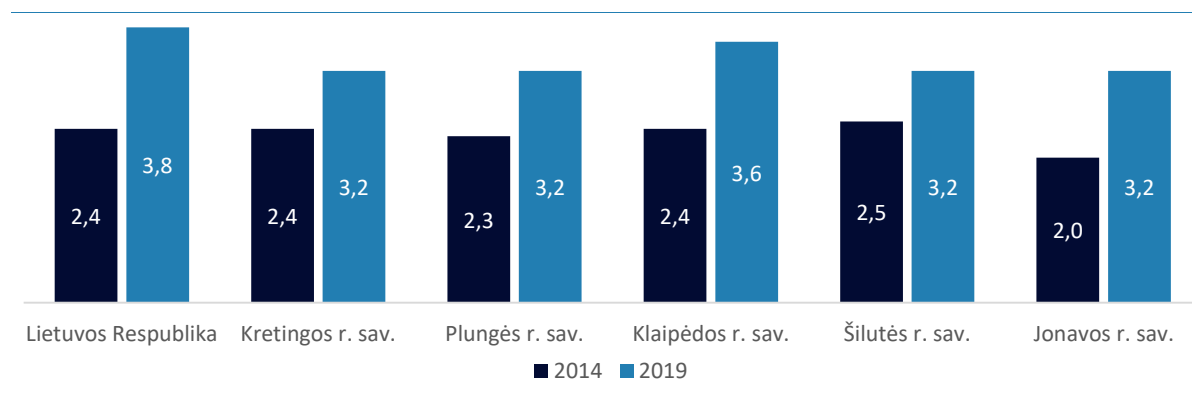
Vienas iš svarbiausių švietimo lygį savivaldybėje apibūdinančių rodiklių yra švietimo prieinamumas. Jis vertinamas pagal švietimo sistemos struktūrą ir ugdymosi poreikių dermę, pradinio, pagrindinio, vidurinio ir neformaliojo švietimo teikėjų tinklo pakankumą, kuris užtikrina asmenų ugdymąsi. Kretingos rajono savivaldybėje švietimą užtikrina 37 ugdymo iš švietimo įstaigos (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Švietimo įstaigos Kretingos rajono savivaldybėje 2020 m.

Švietimo įstaigos tipas	Įstaigų skaičius	Pavadinimas		
Ikimokyklinis ugdymas teikiamas:				
Lopšeliai–darželiai	3	Kretingos lopšelis–darželis „Pasaka“ Kretingos lopšelis–darželis „Ąžuoliukas“ Kretingos lopšelis–darželis „Žilvitis“		
Įstaigos, kuriose teikiamas ikimokyklinis ugdymas	14	Kretingos lopšelio–darželio „Pasaka“ ikimokyklinio ugdymo skyrius „Eglutė“ Kretingos mokykla–darželis „Žibutė“ Kretingos Marijos Tiškevičiūtės mokykla Kretingos rajono Salantų gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyrius „Rasa“ Kretingos Vydmantų gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyrius „Pasagėlė“ Kretingos Simono Daukanto progimnazijos Rūdaičių skyrius Kretingos rajono Darbėnų gimnazija Kretingos rajono Baublių mokykla–daugiafunkcis centras Kretingos Kūlupėnų Motiejaus Valančiaus pagrindinė mokykla Kretingos Kurmaičių pradinė mokykla Kretingos rajono Grūšlaukės mokykla–daugiafunkcis centras Kretingos rajono Jokūbavo Aleksandro Stulginskio mokykla–daugiafunkcis centras Kretingos rajono Kartenos mokykla–daugiafunkcis centras Kretingos Simono Daukanto progimnazija		
		Bendrasis ugdymas teikiamas:		
		Pradinės mokyklos	2	Kretingos mokykla–darželis „Žibutė“ Kretingos rajono Kurmaičių pradinė mokykla
		Pagrindinės mokyklos	2	Kretingos Marijos Tiškevičiūtės mokykla Kretingos rajono Kūlupėnų Motiejaus Valančiaus pagrindinė mokykla
		Progimnazijos	2	Kretingos Marijono Daujoto progimnazija Kretingos Simono Daukanto progimnazijos Rūdaičių skyrius
		Gimnazijos	5	Kretingos rajono Salantų gimnazija Kretingos rajono Vydmantų gimnazija Kretingos rajono Darbėnų gimnazija Kretingos Jurgio Pabrėžos universitetinė gimnazija VŠĮ Pranciškonų gimnazija
		Mokyklos – daugiafunkciai centrai	4	Kretingos rajono Kartenos mokykla–daugiafunkcis centras Kretingos rajono Baublių mokykla–daugiafunkcis centras Kretingos rajono Grūšlaukės mokykla–daugiafunkcis centras Kretingos rajono Jokūbavo Aleksandro Stulginskio mokykla–daugiafunkcis centras
		Profesinis ugdymas teikiamas:	1	VŠĮ Kretingos technologijos ir verslo mokykla
		Neformalus ugdymas teikiamas:		
		Meno mokyklos	2	Kretingos meno mokykla Kretingos rajono Salantų meno mokykla
		Sporto mokyklos	1	Kretingos sporto mokykla
		Kitos įstaigos:	1	Kretingos rajono švietimo centras

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Kretingos rajono savivaldybės internetine svetaine

Ikimokyklinis ugdymas. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos duomenimis ikimokyklinio ugdymo aprėptis Lietuvoje pastaraisiais metais augo ir tolygiai didėjo šio lygmens ugdomų asmenų skaičius. Pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas 2018 m. buvo ugdoma apie 4,4 proc. daugiau vaikų iki 7 m. amžiaus nei 2015 m.¹ Tuo tarpu Kretingos rajono savivaldybėje 2014–2019 m. ikimokyklinio ugdymo mokinių skaičius, nepaisant vaikų mažėjimo, taip pat augo. 2014 m. buvo 1 286 mokiniai, o 2019 m. – 1 402 mokiniai ir tai sudaro 9,0 proc. augimą. Ikimokyklinio amžiaus mokinių skaičius greičiau augo Klaipėdos ir Šilutės rajonų savivaldybėse – atitinkamai, po 16,4 proc. ir 18,9 proc., lėčiau – Jonavos ir Plungės – atitinkamai po 2,4 proc. ir 7,6 proc. (žr. 6 paveikslą).

6 paveikslas. Ikimokyklinio ugdymo mokinių skaičius 2014–2019 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Vidutiniškai Kretingos rajono savivaldybėje 2019 m. šimtui vaikų teko 101 vieta ikimokyklinio ugdymo įstaigose ir palyginus su 2014 m. sumažėjo -2,9 proc. Tuo tarpu šalyje vietų skaičius augo 1,9 proc. Iš esmės visose nagrinėjamos teritorijose vietų skaičius ikimokyklinėse įstaigose, tenkantis šimtui vaikų, yra panašus (svyruoja nuo 101 iki 106) (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. Vietų skaičius, tenkantis 100 vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas, 2014–2019 m.

	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	Pokytis
Lietuvos Respublika	104	104	106	103	106	106	1,9 proc.
Kretingos r. sav.	104	105	109	114	113	101	-2,9 proc.
Plungės r. sav.	103	104	106	105	105	101	-1,9 proc.
Klaipėdos r. sav.	110	106	108	108	106	104	-5,5 proc.
Šilutės r. sav.	115	111	108	113	109	106	-7,8 proc.
Jonavos r. sav.	101	102	104	102	104	104	3,0 proc.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

4 lentelė. Švietimo įstaigų užpildymo skirtumai tarp rajono mokyklų, teikiančių ikimokyklinį ugdymą, 2014–2021 m.

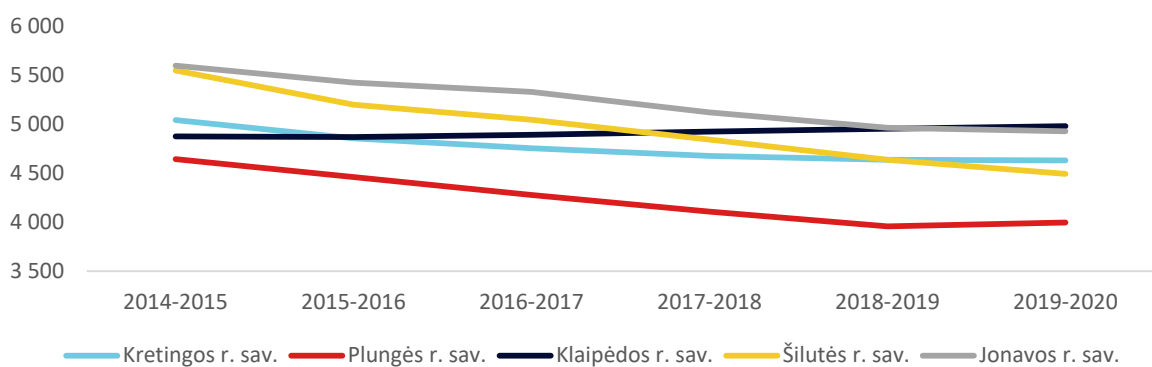
Mokyklos pagal vietovę	2014–2015		2015–2016		2016–2017		2017–2018		2018–2019		2019–2020		2020–2021	
	Trūkstantys vietos	Laisvos vietos	Trūkstantys vietos	Laisvos vietos	Trūkstantys vietos	Laisvos vietos	Trūkstantys vietos	Laisvos vietos	Trūkstantys vietos	Laisvos vietos	Trūkstantys vietos	Laisvos vietos	Trūkstantys vietos	Laisvos vietos
Kaimiškos	10	15	9	20	9	15	5	21	4	13	4	16	7	19
Miesto	87	0	77	0	79	0	46	0	46	4	21	1	20	0
Iš viso	97	15	86	20	88	15	51	21	50	17	25	17	27	19

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Kretingos rajono savivaldybės administracijos duomenimis

1 Švietimo, mokslo ir sporto ministerija „Švietimo būklės apžvalga 2019“. Prieiga per internetą: <http://www.nmva.smm.lt/wp-content/uploads/2019/10/Svietimo-bukles-apzvalga-2019-web.pdf>.

Tačiau kaimo vietovėse ikimokyklinio ugdymo grupėse vietų pasiūla yra didesnė nei miestuose. Tai atspindi ir Kretingos rajono savivaldybės duomenys, pagal kuriuos 2020 m. kaimiškose ikimokyklinio ugdymo įstaigose buvo 19 laisvų vietų, o tuo tarpu miesto – nei vienos ir trūko 20 vietų (žr. 4 lentelę). Dėl šios priežasties turi būti ieškoma būdų visiems vaikams sudaryti sąlygas ugdytis įstaigose. Vienas iš būdų gali būti modulinio tipo vaikų darželiai, kuriuos prireikus galima perkelti iš vienos vietos į kitą.

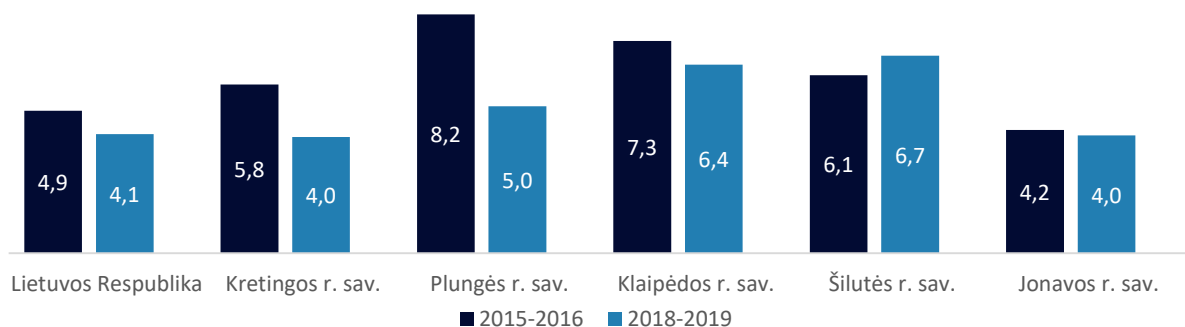
Bendras mokyklinis ugdymas. Statistikos departamento duomenimis, 2019–2020 m. Kretingos rajono savivaldybėje mokėsi 4 633 mokiniai. Lyginant su 2014–2015 mokslo m., kai mokėsi 5 044 mokiniai, bendras mokinių skaičius savivaldybėje sumažėjo 8,1 proc., tuo tarpu Lietuvoje, lyginamuoju laikotarpiu, buvo užfiksuotas 5,5 proc. mažėjimas. Tačiau Kretingos rajono savivaldybėje šis rodiklis yra geresnis nei Jonavos, Šilutės ir Plungės rajonų savivaldybėse, kur mokinių atitinkamai mažėjo po: 12,0 proc., 19,0 proc. ir 13,9 proc. Geresnė situacija yra tik Klaipėdos rajono savivaldybėje, kur mokinių skaičius išaugo 2,1 proc. (žr. 7 paveikslą).

7 paveikslas. Bendrojo ugdymo mokinių skaičius 2014–2020 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Dėl mažėjančio mokinių skaičiaus neretai mokyklų išlaikymo kaštai tampa per dideli ir tuomet yra pritaikomas mokinių ugdymas jungtinėse klasėse. Toks mokymo būdas dažniau pasitaiko kaimiškose vietovėse, kur mokinių skaičius yra kritiškai mažas. Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis 2015–2019 m. periodu tokių klasių daugelyje lyginamų teritorijų mažėja, tačiau vis dar išlieka ganėtinai daug. Kretingos rajono savivaldybėje 2015 m. mokiniai, besimokantys jungtinėse klasėse, sudarė 5,8 proc. visų mokinių, o 2019 m. – 4 proc. mokinių ir tai sudaro 31,2 proc. mažėjimą. Tuo tarpu šalyje jungtinėse klasėse besimokančių mokinių dalis yra kiek didesnė – 4,1 proc. Kretingos rajono savivaldybėje tokių mokinių procentinė dalis yra viena mažiausių, tiek pat yra Jonavos rajone. Didžiausia procentinė dalis yra Šilutės, Klaipėdos ir Plungės rajonų savivaldybėse – atitinkamai po 6,7 proc., 6,4 proc. ir 5,0 proc. (žr. 8 paveikslą).

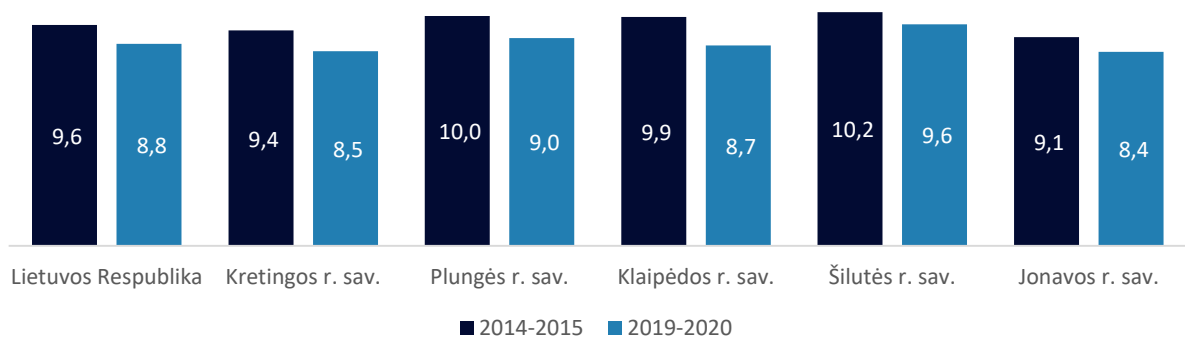

8 paveikslas. 1–8 klasių mokinių, besimokančių jungtinėse klasėse, dalis 2015–2019 m., proc.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis

Didžiausia pažanga, mažinant jungtines klases, užfiksuota Plungės rajono savivaldybėje, o Kretingos rajonas užima antrą vietą. Jungtinių klasių mokymo modelis yra vertinamas prieštarai, tačiau akivaizdu, jog 1–8 klasės mokiniai, besimokantys vienoje klasėje, negali pasiekti aukšto mokymosi lygio, o pedagogui yra itin sudėtinga tinkamai paskirstyti dėmesį bei parengti užduotis skirtingo lygio mokiniams. Mokinio gerovė ir išsilavinimas turi būti prioritetinga sritis švietimo sistemoje, tad svarbu ieškoti kitokių kaštų efektyvinimo sprendimų tiek savivaldybių, tiek nacionaliniu lygmeniu ir jungtinių klasių skaičių mažinti.

Pedagogų charakteristikos. Analizuojamu laikotarpiu (2014–2020 m.) mokytojų (į mokytojų skaičių įskaitomi ir mokyklų vadovai) skaičius šimtui mokinių Kretingos rajono savivaldybėje nukrito nuo 9,4 iki 8,5 ir tai yra -10 proc. pokytis. Pedagogų mažėja visose šalies mokymo įstaigose, tai atspindi šalies vidurkio pokytis, esantis kiek mažesnis nei Kretingos rajone ir sudarantis -9 proc. Sparčiau arba taip pat kaip Kretingos rajono savivaldybėje pedagogų mažėja Klaipėdos ir Plungės rajonuose – atitinkamai po 12 proc. ir 10 proc., lėčiau – Jonavos ir Šilutės rajonuose, atitinkamai po 7 proc. ir 5 proc. Tokia pedagogų mažėjimo tendencija yra glaudžiai susijusi su gyventojų skaičiaus ir kartu mokinių skaičiaus mažėjimu. (žr. 9 paveikslą).

9 paveikslas. Bendrojo ugdymo mokyklų mokytojai ir vadovai tenkantys 100–ui mokinių 2014–2020 m.
Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Tačiau didesnė nei mokytojų mažėjimo problema yra pedagogų senėjimas. Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis 2018 m. vidutinis pedagogų amžius Kretingos rajono savivaldybėje buvo 49,9 m., o pensinio amžiaus pedagogų skaičius 2015–2020 m. išaugo 15 proc. ir 2020 m. sudarė 7,4 proc. visų pedagogų. Lietuvoje vidutinis bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų amžius taip pat didelis – apie 50 m., ir matoma mokytojų senėjimo tendencija – mažėja vidutinio amžiaus mokytojų. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos duomenimis, septyni iš devynių – toks bus pedagoginio personalo atnaujinimo poreikis Lietuvoje per ateinantį dešimtmetį.

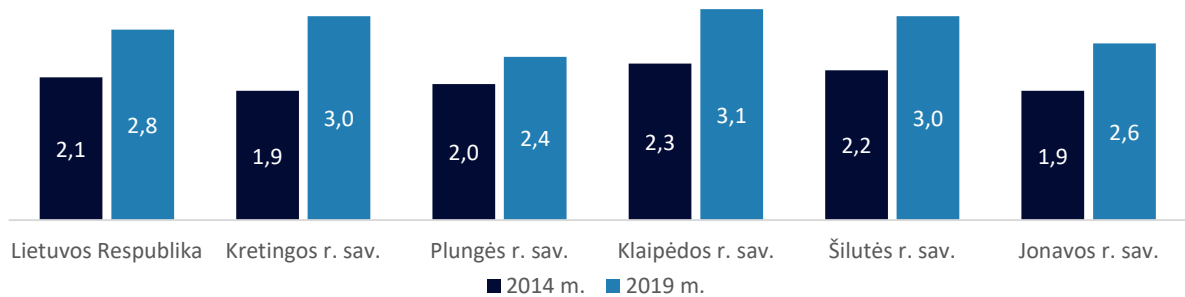
Lėšos švietimui. Lietuvoje švietimas laikomas prioritetinga valstybės veiklos sritimi. Švietimui skiriamos lėšos rodo valstybės galimybes ir priimtų įsipareigojimų vykdymą. Nacionalinių (valstybės ir savivaldybių) išlaidų švietimui suma pastaruoju metu auga – 2018 m. jos sudarė 2 686,5 mln. Eurų, t. y. 329,5 mln. Eurų daugiau nei 2015 m. Tačiau išlaidos švietimui kaip BVP dalis per tą patį laikotarpį mažėjo (2017 m. -4,9 proc.) ir tolo nuo švietimo strateginio tikslo.²

Statistikos departamento duomenimis 2014–2019 m. laikotarpiu, visose lyginamuose administraciniuose vienetuose lėšos, tenkančios vienam ikimokyklinio ugdymo įstaigoje besimokančiam asmeniui, augo ganėtinai tolygiai. Kretingos rajono savivaldybėje vienam besimokančiam ikimokyklinio ugdymo įstaigoje vidutiniškai tenka 3 200 Eur, tuo tarpu šalies vidurkis yra kiek aukštesnis – 3 800 Eur. Tiek pat kaip

² Švietimo, mokslo ir sporto ministerija „Švietimo būklės apžvalga 2019“. Prieiga per internetą: <http://www.nmva.smm.lt/wp-content/uploads/2019/10/Svietimo-bukles-apzvalga-2019-web.pdf>.

Kretingos rajone tenka Jonavos, Šilutės ir Plungės rajonų savivaldybėse, kiek daugiau – 3 600 Eur – Klaipėdos rajono savivaldybėje.

Tuo tarpu bendrojo ugdymo mokyklose lėšos, tenkančios vienam asmeniui, 2014–2019 m. periodu, taip pat augo. Kretingos rajono savivaldybėje vienam mokiniui tenka 3 000 Eur ir tai yra 200 Eur daugiau nei Lietuvos vidurkis (žr. 10 paveikslą).

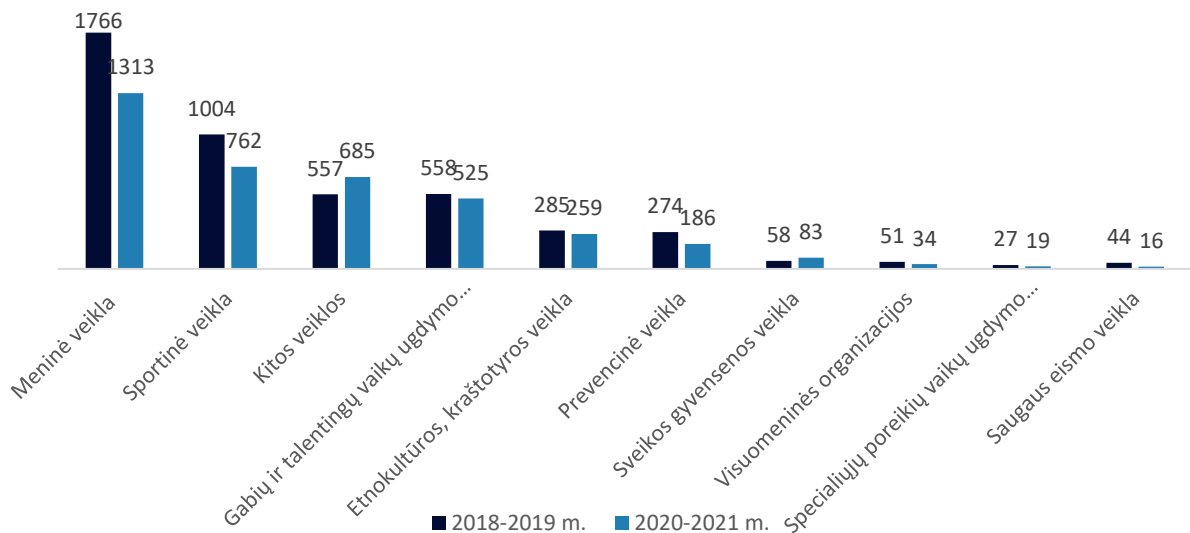

10 paveikslas. Vienam bendrojo ugdymo mokykloje besimokančiam asmeniui tekančios lėšos 2014–2019 m., tūkst. Eur

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Tiek pat kaip ir Kretingos rajone lėšų tenka Šilutės rajono savivaldybėje, o mažiau – Jonavos ir Plungės rajono savivaldybėse – atitinkamai po 2 600 Eur ir 2 400 Eur. Daugiau nei Kretingos rajone lėšų mokiniui skiriama tik Klaipėdos rajono savivaldybėje. Taigi lėšų atžvilgiu situacija Kretingos rajone yra ganėtinai gera.

Neformalus vaikų švietimas. Rajone 2020–2021 mokslo m. bendrojo ugdymo mokyklose vykdomos 254 programos, kurias lanko 3882 mokiniai, tuo tarpu 2018–2019 mokslo metais 264 programose – 3838 mokiniai. Lyginant duomenų suvestinę, matomas nedidelis programų ir mokinių skaičiaus sumažėjimas, kuris galimai susijęs su pasauline COVID–19 viruso pandemija, dėl kurios sumažėjo aktyvumas, dalyvaujant neformaliose veiklose. Daugiausiai mokinių renkasi meninę ir sportinę veiklas bei programas, skirtas gabių ir talentingų vaikų ugdymui, be to auga susidomėjimas sveika gyvensena. 2020–2021 mokslo metais neformaliojo švietimo veiklose dalyvavo 2652 (74,8 proc.) mokinių. Kai kurie mokiniai renkasi daugiau nei vieną neformaliojo švietimo programą, tačiau kasmet 25–27 proc. mokinių nepasirenka nė vienos programos (žr. 11 paveikslą).

11 paveikslas. Mokinių dalyvavimas neformaliojo vaikų švietimo veiklose 2018–2021 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Kretingos rajono savivaldybės administracijos duomenimis

Atsižvelgiant į Savivaldybės surinktus mokinių pageidavimus, trūksta muzikinės veiklos įvairovės, pvz., mokymosi groti įvairiais muzikos instrumentais. Taip pat reikėtų sustiprinti etnokultūrinę veiklą, taip paskatinant mokinius dalyvauti etnokultūros olimpiadose ir kituose renginiuose.

Neformaliojo vaikų švietimo programas Kretingos rajone taip pat vykdo Kretingos ir Salantų meno mokyklos bei Kretingos sporto mokykla. Stebint pastarųjų m. duomenis (2018–2020 m.) matoma, kad daugiausiai užsiėmimus lankančių mokinių yra Kretingos sporto mokykloje (2020 m. – 570). Tuo tarpu bendras mokinių, lankančių šias meno mokyklas, skaičius 2020 m. siekė 1243 ir yra panašus lyginant su 2018 m. (1273 mokiniai).

Kretingos rajono savivaldybės švietimo situacijos apibendrinimas

Pedagogai

- Mokytojų (į mokytojų skaičių įskaitomi ir mokyklų vadovai) skaičius šimtui mokinių Kretingos rajono savivaldybėje nukrito nuo 9,4 iki 8,5 ir tai yra –10 proc. pokytis. Panašiu tempu pedagogų mažėja visose šalies mokymo įstaigose;
- 2018 m. vidutinis pedagogų amžius Kretingos rajono savivaldybėje yra aukštas – 49,9 m., o pensinio amžiaus pedagogų skaičius 2015–2020 m. išaugo 15 proc. ir 2020 m. sudarė 7,4 proc. visų pedagogų, panaši situacija yra visose nagrinėjamose teritorijose.

Švietimo įstaigos

- 15 ikimokyklinį ugdymą teikiančios įstaigos (iš kurių 3 – vaikų lopšeliai–darželiai, 12 – kitos švietimo įstaigos, teikiančios ikimokyklinį ugdymą);
- 15 bendrojo ugdymo mokyklų (iš kurių 2 pradinės mokyklos, 2 pagrindinė mokykla, 2 progimnazijos, 5 gimnazijos ir 4 daugiaviečiai centrai);
- 1 profesinio ugdymo įstaiga;
- 3 neformalaus ugdymo mokyklos;

- 1 švietimo centras.

Ikimokyklinis ugdymas

- Kretingos rajone 2014–2019 m. ikimokyklinio ugdymo įstaigose išaugo 9,0 proc. mokinių ir šis augimas lenkė šalies vidurkį (4,4 proc.);
- Kaimo vietovėse ikimokyklinio ugdymo grupėse vietų pasiūla yra didesnė nei miestuose.

Bendrasis ugdymas

- Kretingos rajone 2014–2019 m. bendrojo ugdymo įstaigose mokinių sumažėjo 8,1 proc. ir šis mažėjimas lenkė šalies vidurkį (-5,5 proc.), 2019 rajone buvo 4 633 mokiniai;
- 4 proc. visų mokinių mokosi jungtinėse klasėse ir Kretingos rajono savivaldybėje tokių mokinių procentinė dalis yra viena mažiausių tarp lyginamų teritorijų.

Neformalus vaikų švietimas

- Daugiausiai mokinių renkasi meninę ir sportinę veiklas bei programas, skirtas gabių ir talentingų vaikų ugdymui, auga susidomėjimas sveika gyvensena;
- 2020–2021 mokslo metais neformaliojo švietimo veiklose dalyvavo 2652 (74,8 proc.) mokinių. Kai kurie mokiniai renkasi daugiau nei vieną neformaliojo švietimo programą, tačiau kasmet 25–27 proc. mokinių nepasirenka nė vienos programos;
- Rajone trūksta muzikinės veiklos įvairovės, pvz., mokymosi groti įvairiais muzikos instrumentais, taip pat reikėtų sustiprinti etnokultūrinę veiklą.

Pasiūlymai

- Kretingos rajone reikia siekti sukurti ikimokyklinio ugdymo vietų rezervą, nes tai jautrus investuotojų ir jaunų šeimų į miestą pritraukimo kriterijus;
- Bendrojo ugdymo mokyklose tikslinga plėsti neformaliojo švietimo programų kryptis, kad būtų tenkinami visų mokinių poreikiai. Ypač trūksta muzikos užsiėmimų, kurie suteiktų sąlygas mokytis groti įvairiais muzikos instrumentais;
- Svarbu didinti mokinių susidomėjimą etnokultūra;
- Norit išvengti didelio mokytojų trūkumo ateityje, svarbu siekti pritraukti jaunus mokytojus;
- Mokinio gerovė ir išsilavinimas turi būti prioritetinga sritis švietimo sistemoje, tad svarbu ieškoti kitokių kaštų efektyvinimo sprendimų tiek savivaldybių, tiek nacionaliniu lygmeniu;
- Siūloma ir toliau mažinti jungtinių klasių skaičių.

2.1.3. Socialinė apsauga

Šiuo metu Lietuvoje pagrindiniai socialinių paslaugų teikimo organizatoriai yra savivaldybės. Jos atsako už socialinių paslaugų teikimą jų teritorijoje gyvenantiems asmenims, analizuoja įvairių visuomenės grupių poreikius, planuoja lėšas, reikalingas socialinėms paslaugoms finansuoti, vertina asmenų poreikį socialinėms paslaugoms, skiria paslaugas. Savivaldybės kasmet sudaro ir tvirtina socialinių paslaugų planą pagal socialinių paslaugų planavimo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 15 d. nutarimu Nr. 1132.³

Gyventojai. Remiantis informacija, pateikta Kretingos rajono savivaldybės 2020 m. Socialinių paslaugų plane, Kretingos rajono savivaldybėje 2019 m. iš viso buvo 37390 gyventojai ir jų gyvenamoji vieta yra pasiskirsčiusi panašiai: 18016 gyvena mieste, 19374 – kaime. Lyginant 2014 m. su naujausiais duomenimis, matomas 13,3 proc. gyventojų mažėjimas: mieste gyventojų sumažėjo net 15,9 proc., o kaime – kiek mažiau – 10,7 proc. Šis pokytis lėmė, jog šiuo metu šiek tiek didesnė dalis gyventojų gyvena kaime (52 proc.). 2019 m. 2,1 proc. Kretingos rajono gyventojų buvo neįgalieji, kuriems nustatytas nuolatinės slaugos poreikis ir 3 proc. neįgalieji, kuriems nustatytas nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis. Taip pat išaugo bendras vaikų su negalia skaičius. 2014 m. jų buvo 165, o 2019 m. – 197, kas sudaro 19,4 proc. augimą. Iš bendro vaikų su negalia skaičiaus, 2019 m. duomenimis, sunkų neįgalumą turi 19,3 proc. vaikų, vidutinį neįgalumą – 49,2 proc. vaikų, lengvą – 31,5 proc. vaikų. Kitas svarbus socialinę būklę savivaldybėje nusakantis rodiklis yra šeimų, patiriančių socialinę riziką, skaičius ir vaikų skaičius šeimose, patiriančiose socialinę riziką. Šeimų, patiriančių socialinę riziką, skaičius 2014–2019 m. sumažėjo nuo 91 iki 81. Tuo tarpu vaikų skaičius šeimose, patiriančiose socialinę riziką, taip pat mažėjo nuo 170 iki 160 (žr. 5 lentelę). Tačiau atsižvelgus į gyventojų skaičiaus pokytį, matoma, jog procentinė dalis tarp visų gyventojų nesumažėjo, o šiek tiek išaugo: nuo 0,39 proc. iki 0,43 proc. Taigi, toks gyventojų socialinis pasiskirstymas savivaldybėje parodo didelį, plataus spektro, kokybiškų socialinių paslaugų poreikį.

5 lentelė. Gyventojų sudėtis pagal socialines grupes 2014–2019 m.

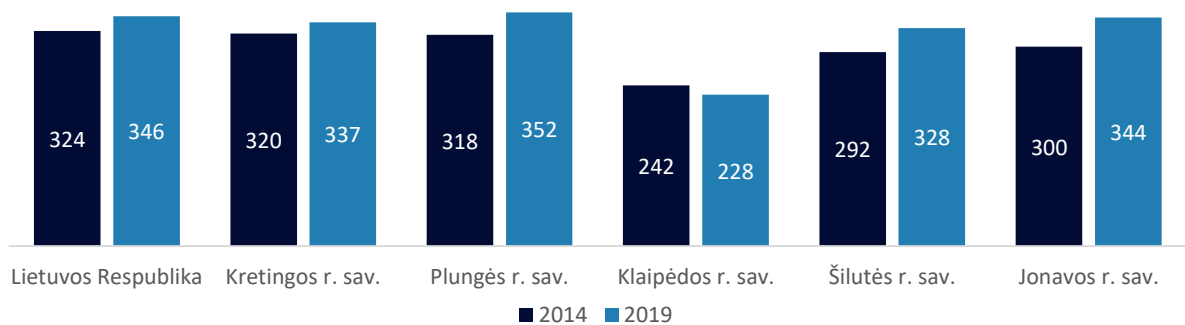
Rodiklis	2014 m.	2019 m.	Pokytis
Gyventojų skaičius, iš jų:	43128	37390	-13,3 proc.
mieste	21426	18016	-15,9 proc.
kaime	21702	19374	-10,7 proc.
Iš bendro gyventojų skaičiaus:			
Neįgaliųjų skaičius, kuriems nustatytas nuolatinės slaugos poreikis	–	794	
Neįgaliųjų skaičius, kuriems nustatytas nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis	–	1110	
vaikai su negalia	165	197	19,4 proc.
sunkaus neįgalumo	36	38	5,6 proc.
vidutinio neįgalumo	73	97	32,9 proc.
lengvo neįgalumo	56	62	10,7 proc.
Šeimų, patiriančių socialinę riziką, skaičius	91	81	-11,0 proc.
Vaikų skaičius šeimose patiriančiose socialinę riziką	170	160	-5,9 proc.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Kretingos rajono savivaldybės socialinių paslaugų planu

Dar viena svarbi socialinė gyventojų grupė yra pensinio amžiaus žmonės. Nuo vyresnio amžiaus žmonių skaičiaus priklauso ir reikalingų socialinių paslaugų apimtis, nes ši visuomenės dalis yra itin jautri ir jų gerovei užtikrinti svarbios tokios paslaugos kaip ilgalaikė ir trumpalaikė globa, priežiūra į namus ir kt. Pagal Statistikos departamento pateikiamus duomenis apie valstybinio socialinio draudimo senatvės

³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 15 d. nutarimas Nr. 1132 <https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-ritrys/socialine-integracija/socialines-paslaugos-ir-socialinis-darbas/socialiniu-paslaugu-teikimas>

pensijas gaunančių asmenų skaičių, tenkantį tūkstančiui darbingo amžiaus gyventojų, galima palyginti, kokio dydžio yra pensinio amžiaus gyventojų grupės tarp analizuojamų teritorijų.

12 paveikslas. Senatvės pensijas gaunančių asmenų skaičius, tenkantis tūkstančiui darbingo amžiaus gyventojų 2014 ir 2019 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Pagal šį rodiklį, Kretingos rajono savivaldybė yra antroje vietoje tarp nagrinėjamų savivaldybių, čia tūkstančiui darbingo amžiaus žmonių tenka 337 pensijas gaunantys asmenys, tuo tarpu Jonavos rajone 2 proc. daugiau – 344 asmenys, o šalies vidurkis yra dar kiek aukštesnis – 346 asmenys. Dėl vyraujančios demografinės situacijos šalyje, visose nagrinėjamose teritorijose, išskyrus Klaipėdos rajono savivaldybę, 2014–2019 m. pensijas gaunančių asmenų skaičius augo. Labiausiai jis pakito Jonavos rajone (+14,7 proc.) ir Šilutės rajone (+12,3 proc.). Tuo tarpu Kretingos rajone augimas buvo mažesnis nei vidutiniškai Lietuvoje (6,8 proc.), čia asmenų gaunančių pensijas skaičius tūkstančiui darbingo amžiaus gyventojų išaugo 5,3 proc. (žr. 12 paveikslą).

Socialinių paslaugų infrastruktūra. Kretingos rajone socialines paslaugas organizuoja savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius. Pagrindiniai socialinių paslaugų teikėjai rajone yra Kretingos socialinių paslaugų centras ir Kretingos dienos veiklos centras, privačios įstaigos ir nevyriausybines organizacijos, kurių projektai, programos finansuojamos iš valstybės ir savivaldybės biudžetų lėšų, Europos Sąjungos bei privačių lėšų. Siekiant pilnai užtikrinti globos paslaugų prieinamumą dalis socialinių paslaugų yra perkamos iš kitų rajonų įstaigų arba paslaugas teikia valstybinės įstaigos (teikia paslaugas aštuoniuose socialiniuose globos namuose), (žr. 6 lentelę).

6 lentelė. Įstaigos teikiančios socialines paslaugas rajono gyventojams 2020 m.

Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes ⁴	Socialinių paslaugų įstaigos / padalinio pavadinimas	Pavaldumas ⁵	Vietų (gavėjų) skaičius	
			iš viso	iš jų finansuoja mūsų savivaldybės
Socialinės globos namai	Padvarių socialinės globos namai	SADM	230	81
	V. Gaigalaičio socialinės globos namai	Klaipėdos r. sav.	230	8
	Skemų socialinės globos namai	SADM	360	1
	Ilguvos socialinės globos namai	SADM	75	2
	Duseikių socialinės globos namai	SADM	240	1
	Žemaičių Kalvarijos Carito skyriaus globos	Privatūs globos	30	2

4 Lentelė užpildoma pagal Socialinių paslaugų kataloge (Žin., 2006, Nr. 43-1570) numatytus socialinių paslaugų įstaigų tipus.
5 Apskritis, savivaldybės, nevyriausybinių organizacijų, privačios ir kt.

Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes ⁴	Socialinių paslaugų įstaigos / padalinio pavadinimas	Pavaldumas ⁵	Vietų (gavėjų) skaičius	
			iš viso	iš jų finansuojamų savivaldybės
	namai	namai		
	Stonaičių socialinės globos namai	SADM	160	3
	VšĮ Ylakių globos namai	Skuodo r. sav.	31	4
	Macikų socialinės globos namai	SADM	409	4
	Skuodo socialinės globos namai	Privatūs	49	2
	„Užuovejos“ socialinės globos namai	SADM	41	1
	VšĮ „Gyvenimo viltis“ globos namai	Privatūs	32	4
	VšĮ „Elijos vėjarožė“	VšĮ	86	1
	Pabradės socialinės globos namai	SADM	167	1
	Rietavo parapijos senelių globos namai	Visuomeninė organizacija, religinė bendruomenė	40	6
Šeimynos	–	–	–	–
Laikino gyvenimo namai	–	–	–	–
Dienos socialinės globos centrai	Dienos veiklos centras (teikiama trumpalaikė socialinė globa)		35	35
	Kretingos dienos veiklos centro Salantų padalinys	Savivaldybė	26	26
	Kretingos socialinių paslaugų centras		40	40
Savarankiško gyvenimo namai	–	–	–	–
Socialinės priežiūros centrai	–	–	–	–
Bendruomeninės įstaigos	–	–	–	–
	Kretingos socialinių paslaugų centras	Savivaldybė	760 (per metus)	760 (per metus)
	VšĮ Kretingos psichikos sveikatos centras			
Kitos socialinių paslaugų įstaigos (pagalbos į namus tarnyba, socialinių paslaugų centras ir kt.)	VšĮ Klaipėdos ir Telšių apskričių aklųjų ir silpnaregių centras	VšĮ Klaipėdos ir Telšių apskričių aklųjų ir silpnaregių centras	51	
	VšĮ Klaipėdos kurčiųjų reabilitacijos centras	VšĮ Klaipėdos kurčiųjų reabilitacijos centras	83	
	Kretingos rajono neįgaliųjų draugija	Lietuvos neįgaliųjų draugija	76	
	Kretingos moterų užimtumo ir informacijos centras	Visuomeninė organizacija		
	Kretingos vyrų savipagalbos centras	Visuomeninė organizacija		
	VšĮ Šv. Antano dienos centras	NVO		

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Kretingos rajono savivaldybės socialinių paslaugų planu

Dauguma socialinių paslaugų įstaigų yra mieste, tačiau socialinės paslaugos yra teikiamos teritoriniu principu – taip, kad būtų užtikrintas socialinių paslaugų prieinamumas kuo arčiau gyvenamosios vietos. Be to, gyventojui neturint galimybės naudotis paslaugomis įstaigoje, jos gali būti suteikiamos gyventojui namuose. Rajono gyventojams iš viso paslaugas teikia 27 socialinių paslaugų įstaigos – 15 socialinės globos namų (iš jų 1 yra Kretingos rajone, su kitais sudarytos sutartys dėl paslaugų teikimo rajono gyventojams), 3 dienos socialinės globos centrai ir 9 kitos socialinių paslaugų įstaigos.

Svarbu paminėti, kad Kretingos rajono savivaldybėje net 58 proc.⁶ socialinių paslaugų teikia nevyriausybines organizacijos. Tai vertinama itin teigiamai, nes parodo glaudų savivaldybės ir nevyriausybinių organizacijų tarpinstitucinį bendradarbiavimą. Organizacijose dirbantys specialistai gerai pažįsta savo klientus, supranta jų poreikius, todėl paslaugos tinkamos ir efektyvios: ne tik teikiama socialinė pagalba, bet ir sudaromos sąlygos turiningai praleisti laisvalaikį, dalyvauti įvairiuose renginiuose, paskaitose, vykdomas šių asmenų švietimas, teikiama informacija, tarpininkaujama atstovaujant jų interesams ir pan.

Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigų materialinė infrastruktūra yra patenkinama, pastatai atitinka higienos normas, saugumo ir technikos reikalavimus, patalpos pritaikytos neįgalių žmonių poreikiams. Šios įstaigos nuolat dalyvauja projektinėje veikloje ir ieško finansavimo galimybių įstaigų materialinei bazei gerinti.⁷

Darbuotojai. Kretingos rajono savivaldybėje socialinės paslaugos teikiamos biudžetinėse bei viešosiose savivaldybės socialinių paslaugų įstaigose, savivaldybės seniūnijų įstaigose bei kitose savivaldybės teritorijoje veikiančiose socialinės srities įstaigose. Rajono socialiniame paslaugų plane pateikiama informacija tik apie biudžetinėse įstaigose dirbančius darbuotojus. Iš viso biudžetinėse įstaigose socialines paslaugas teikia 124 darbuotojai, iš jų – 41 socialinis darbuotojas ir 83 socialinių darbuotojų padėjėjai. Pagrindinis socialinių paslaugų teikėjas yra savivaldybės biudžetinė įstaiga – Kretingos socialinių paslaugų centras, jame dirba 96 darbuotojai – 29 socialiniai darbuotojai ir 67 socialinių darbuotojų padėjėjai (žr. 7 lentelę).

7 lentelė. Socialiniai darbuotojai Kretingos rajone 2020 m.

Įstaigos	Socialinių darbuotojų skaičius		Socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius
	iš viso	iš jų finansuojamų iš valstybės biudžeto	
Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigose:			
Biudžetinėse:			
Kretingos Dienos veikos centras ir Salantų padalinys	12	–	16
Kretingos Socialinių paslaugų centras	29		67
Iš viso:	41		83

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Kretingos rajono savivaldybės socialinių paslaugų planu

Socialinės paslaugos. Pagal Kretingos rajono savivaldybės 2020 m. Socialinių paslaugų planą beveik visi asmenų socialinių paslaugų poreikiai yra patenkinami; buvo nepatenkintos tik 3 asmenims reikalingos paslaugos – būsto pritaikymas neįgaliesiems. Tuo tarpu 2014 m. buvo nepatenkintas 20 asmenų ilgalaikės socialinės globos poreikis. Be to, lyginant 2014–2019 m. stipriai išaugo teikiamų paslaugų apimtis. Labiausiai, net 617,6 proc. augo ilgalaikės socialinės globos paslaugų apimtis, taip pat daugiau nei dvigubai išaugo dienos socialinė globa namuose – 257,1 proc. 2019 m. buvo suteikta daugiau paslaugų dienos socialinės globos institucijose, neįgaliųjų aprūpinimo techninėmis pagalbos priemonėmis, trumpalaikės socialinės globos, pagalbos į namus ir socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo asmenims (šeimos) namuose. Tačiau 13,3 proc. sumažėjo specialios transporto paslaugos ir mažiau būstų buvo pritaikyti neįgaliesiems (žr. 8 lentelę).

8 lentelė. Kretingos rajone teikiamos socialinės paslaugos 2014 ir 2019 m.

Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis		
	2014 m.	2019 m.	Pokytis

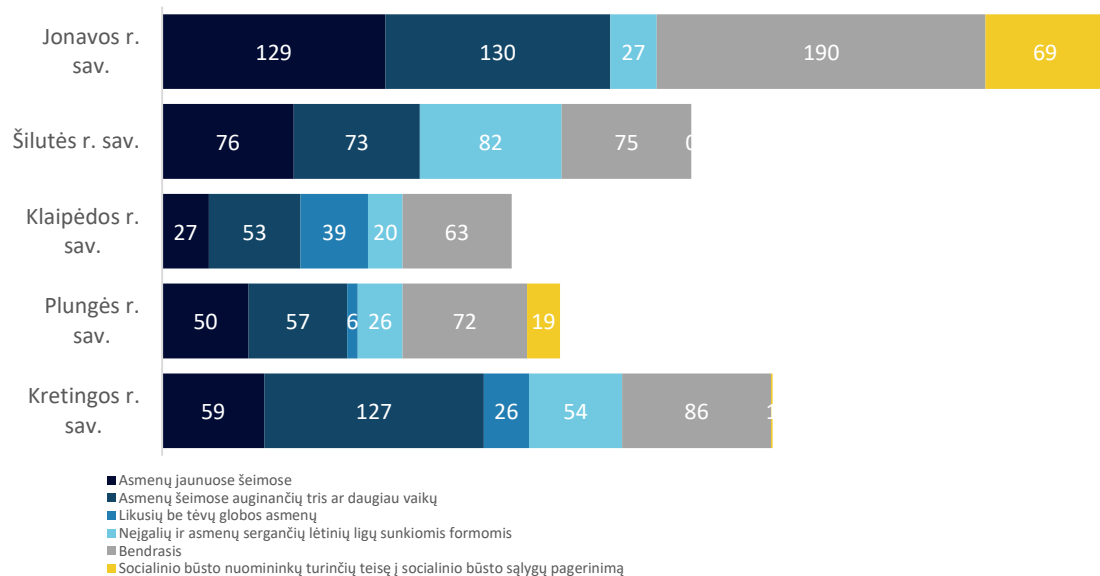
⁶ Kretingos rajono savivaldybės 2020 metų Socialinių paslaugų planas.

⁷ Kretingos rajono savivaldybės 2020 metų Socialinių paslaugų planas.

	patenkintas	nepatenkintas	patenkintas	nepatenkintas	
Ilgalaikė socialinė globa	17	20	122	–	617,6 proc.
Trumpalaikė socialinė globa	45	–	70	–	55,6 proc.
Dienos socialinė globa institucijoje	53	–	101	–	90,6 proc.
Dienos socialinė globa namuose	28	–	100	–	257,1 proc.
Pagalba į namus	169	–	248	–	46,7 proc.
Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas asmens (šėimos) namuose	91	–	112	–	23,1 proc.
Socialinės priežiūros paslaugos dienos veiklos tarnyboje	–	–	48	–	–
Būsto pritaikymas neįgaliesiems	5	–	4	3	-20,0 proc.
Neįgaliųjų aprūpinimas techninėmis pagalbos priemonėmis	278	–	488	–	75,5 proc.
Specialios transporto paslaugos	75	–	65	–	-13,3 proc.
Pagalbos globėjams ir įvaikintojams paslaugos	–	–	46 (šėimos)	–	–

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Kretingos rajono savivaldybės socialinių paslaugų planu

Taip pat savivaldybėje įvairiems socialiai pažeidžiamiems asmenims yra teikiamas socialinis būstas. Pagal 2019 m. būsto fondo duomenis Kretingos rajono savivaldybėje yra 183 socialiniai būstai ir jais naudojosi 124 asmenys. Tuo tarpu pagal 2019 m. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenis, Kretingos rajono savivaldybėje buvo 352 asmenys, laukiantys socialinio būsto. Iš jų daugiausia iš šėimų, auginančių tris ar daugiau vaikų – 127. Lyginant su kitomis analizuojamomis savivaldybėmis, Kretingos rajone laukiančiųjų socialinio būsto yra vidutiniškai mažiausiai laukiančiųjų yra Klaipėdos rajono savivaldybėje – 169, taip pat Plungės rajono savivaldybėje – 250, tuo tarpu itin išsiskiria Jonavos rajonas, kuriame laukiančiųjų yra net 591 (žr. 13 paveikslą).

13 paveikslas. Asmenų įrašytų į laukiančiųjų paramos būstui išsinuomoti sąrašus skaičius

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis

Taigi tam, kad būtų patenkinamas poreikis, Kretingos rajono savivaldybėje reikalinga socialinio būsto fondo plėtra. Vis dėlto savivaldybėje veikiantis socialinių paslaugų įstaigų tinklas nėra tiek išplėtotas, kad užtikrintų pakankamą socialinių paslaugų apimtį, įvairovę ir prieinamumą visoms socialinių paslaugų

gavėjų grupėms, tačiau gyventojams teikiamos beveik visos Socialinių paslaugų kataloge⁸ nurodytos socialinės paslaugos.

Siekiant plėsti ir gerinti savivaldybėje teikiamas socialines paslaugas, yra numatytos prioritetingos plėtros sritys. Viena iš jų – steigti bendruomeninius vaikų namus, kur vaikai bus apgyvendinti tais atvejais, kai jiems, netekus savų tėvų, nebėra galimybės surasti nuolatinių globėjų. Taip pat, atsižvelgiant į senstančios visuomenės poreikius, nebeveikiančiuose Nasrėnų senelių namuose pradėtas įgyvendinti socialinio verslo projektas „Nasrėnų bendruomeniniai senjorų namai“, kuriuose senoliai gyvens savarankiškai. Kūlupėnų bendruomenės centras „Kūlupėnai“ išsikėlė socialinio verslo projekto tikslą – įkurti bendruomeninius senjorų namus Nasrėnų kaime ir siekti teigiamo socialinio poveikio senyvo amžiaus asmenims. Be to, Kretingos mieste pradėti statyti nakvynės namai nuolatinės gyvenamosios vietos neturintiems Kretingos rajono gyventojams. Nakvynės namuose bus įrengti 4 kambariai po 2 vietas laikinam apgyvendinimui (iki 6 mėnesių), 2 kambariai po 2 vietas laikinam apnakvindinimui (iki 3 naktų), virtuvė, skalbykla, tualetai, dušai, laisvalaikio kambarys, administracinės bei pagalbinės patalpos.

Apibendrinant, matoma ryški paslaugų teikimo apimtys plėtra bei kuriama nauja infrastruktūra ir vis daugiau gyventojų yra suteikiamos socialinės paslaugos. Visgi svarbu dar labiau plėsti nestacionarių paslaugų teikimą senyvo amžiaus asmenims ir asmenims su negalia, nes tai jiems suteikia galimybę gauti socialinę pagalbą savo bendruomenėje, liekant gyventi savo aplinkoje, o ne stacionarioje socialinės globos įstaigoje. Tai – svarbi pagalba asmeniui ir juo besirūpinančiai šeimai, padedanti geriau suderinti šeimos ir profesinį gyvenimą, žymiai pagerinti gyvenimo kokybę, užtikrinanti stabilumą. Atsižvelgiant į senėjančios visuomenės poreikius, svarbu suprasti, kad paslaugų poreikis augs ir norint užtikrinti pakankamą socialinių paslaugų aprėptį, ateityje resursų poreikis didės.

Kretingos rajono savivaldybės socialinės apsaugos apibendrinimas

Planavimas

- Kiekvienais metais yra rengiamas Socialinių paslaugų planas, kuriame pateikiama esamos būklės analizė įvairiais socialiniais aspektais ir jos palyginimas su praėjusiu laikotarpiu, numatomas uždavinių ir priemonių planas, finansavimo planas bei plėtros vizija ir prognozė;
- Atsižvelgiant į gyventojų poreikius plečiamas paslaugų namuose teikimas;
- Siekiant gerinti paslaugų kokybę, vis didesnė dalis paslaugų teikiama kompleksiskai, integraliai, skatinama NVO veikla.

Ištekliai ir paslaugos

- Rajono gyventojams paslaugas teikia 27 socialinių paslaugų įstaigos – 15 socialinės globos namų (iš jų 1 rajone, su kitais sudarytos sutartys dėl paslaugų teikimo rajono gyventojams), 3 dienos socialinės globos centrai ir 9 kitos socialinių paslaugų įstaigos;
- Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigų materialinė infrastruktūra yra patenkinama, pastatai atitinka higienos normas, saugumo ir technikos

⁸ Socialinių paslaugų katalogas. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.274453/asr>

reikalavimus, patalpos pritaikytos neįgalių žmonių poreikiams. Šios įstaigos nuolat dalyvauja projektinėje veikloje ir ieško finansavimo galimybių įstaigų materialinei bazei gerinti;

- Biudžetinėse įstaigose socialines paslaugas teikia 124 darbuotojai, iš jų – 41 socialinis darbuotojas ir 83 socialinių darbuotojų padėjėjai;
- Socialinės paslaugos savivaldybėje teikiamos teritoriniu principu ir taip yra pasiekiamos visiems gyventojams.
- Siekiant gerinti socialinių paslaugų teikimą savivaldybėje planuojama atidaryti bendruomeninius vaikų globos namus, bendruomeninius savarankiško gyvenimo namus senyvo amžiaus žmonėms bei nakvynės namus;
- 352 asmenys laukia eilėje dėl socialinio būsto, daugiausia jų iš šeimų auginančių tris ir daugiau vaikų.

Pasiūlymai

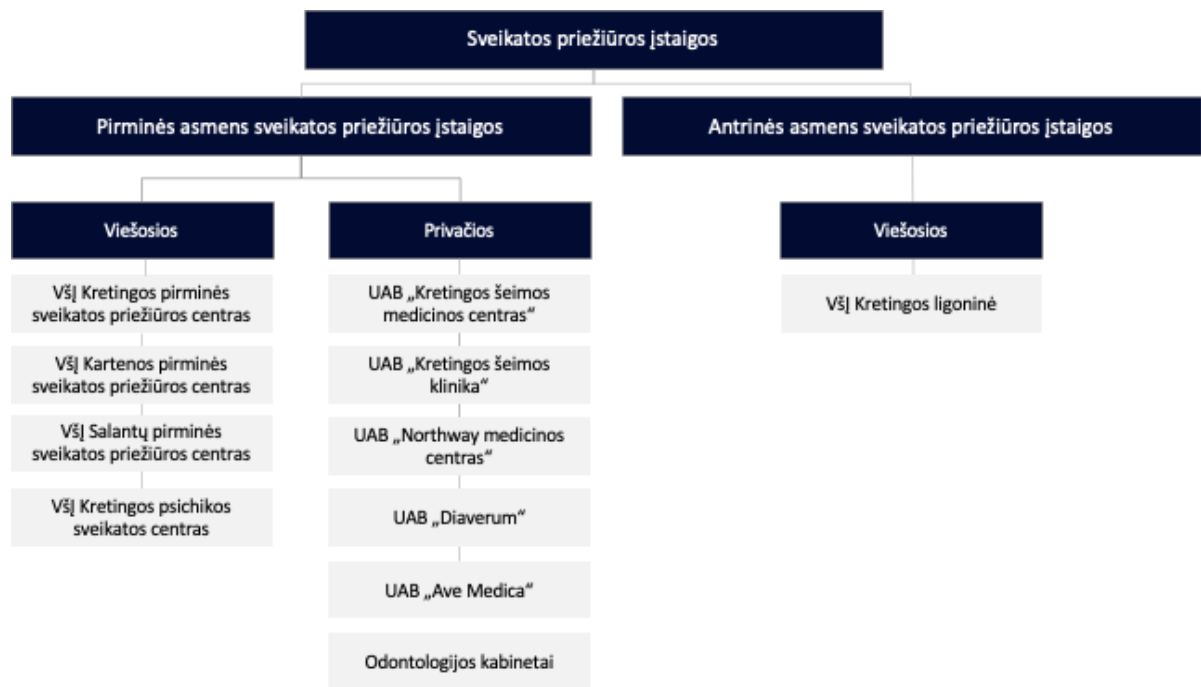
- Kretingos rajono savivaldybėje socialinės paslaugos teikiamos visoms asmenų grupėms, tačiau jų vis dar nepakanka. Gerinant jau teikiamų socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, turi būti planuojamos naujos socialinės paslaugos ir ypatingas dėmesys skiriamas bendradarbiavimui su nevyriausybinėmis organizacijomis. Taip Kretingos rajono gyventojai galės gauti įvairesnių socialinių paslaugų, kurios teikiamos atsižvelgiant į konkrečius poreikius;
- Siekiant užtikrinti senėjančios visuomenės poreikius, svarbu ir toliau plėsti pagalbos į namus paslaugų plėtrą;
- Tam, kad būtų patenkinamas poreikis ir sukuriamas bent minimalus rezervas, Kretingos rajono savivaldybėje reikalinga socialinio būsto fondo plėtra.

2.1.4. Sveikatos priežiūra

Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. strategijoje nurodoma, kad visuomenės sveikata yra nacionalinis turtas ir kapitalas, kurio saugojimas ir puoselėjimas yra svarbiausias valstybės tikslas, užtikrinantis šalies socialinę ir ekonominę plėtrą. Sveiki ir darbingi žmonės – šalies ekonomikos augimo ir tvaraus vystymosi garantas. Lietuvos, kaip ir daugelio Europos Sąjungos (ES) šalių, Sveikatos politika formuojama remiantis pagrindinėmis Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) ir Europos Komisijos (EK) politinių dokumentų nuostatomis. Lietuvoje Sveikatos politiką vykdo ir įgyvendina Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, kuri yra atsakinga už standartų ir reikalavimų nustatymą, licencijų paslaugų teikėjams ir sveikatos priežiūros specialistams išdavimą, ilgalaikių investicijų tvirtinimą ir kt.

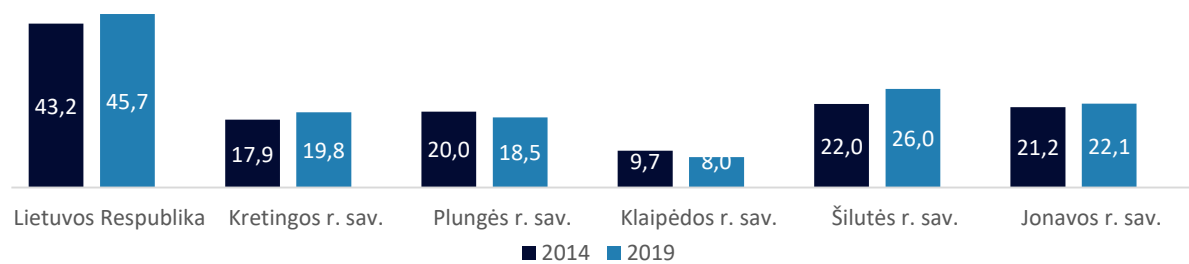
Sveikatos priežiūros ištekliai. Kretingos rajono savivaldybės teritorijoje teikiamos pirminio ir antrinio lygio sveikatos priežiūros paslaugos. Pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikia trys Kretingos rajono savivaldybės viešosios įstaigos ir trys privačios įstaigos. Antrinio lygio ambulatorinės ir stacionarios paslaugos bei stacionarios palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugos yra teikiamos VŠĮ Kretingos ligoninėje, VŠĮ Salantų pirminės sveikatos priežiūros centre ir VŠĮ Kartenos pirminės sveikatos priežiūros centre. Taip pat antrinio lygio ambulatorines ir stacionarias paslaugas teikia Psichikos sveikatos centras (žr. 14 paveikslą).

14 paveikslas. Asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos Kretingos rajone
Šaltinis: sudaryta Teikėjo

Kretingos rajono savivaldybėje taip pat veikia Kretingos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras. Sveikatos biuras teikia sveikatos priežiūros ugdymo įstaigose paslaugas, sveikatos stebėsenos ir stiprinimo paslaugas, vykdo prevencines programas, rengia sveikatos stiprinimo renginius. Visuomenės sveikatos biuras taip pat skatina rajono gyventojus dalyvauti prevencinėse programose ir tikintis dėl gimdos kaklelio, krūties, priešinės liaukos, storosios žarnos vėžio, širdies kraujagyslių ligų. Tam, kad būtų skatinamas visuomenės įsitraukimas į organizuojamas veiklas ir programas bei teikiama informacija, centras yra subūręs aktyvią bendruomenę „Facebook“ socialiniame tinkle.

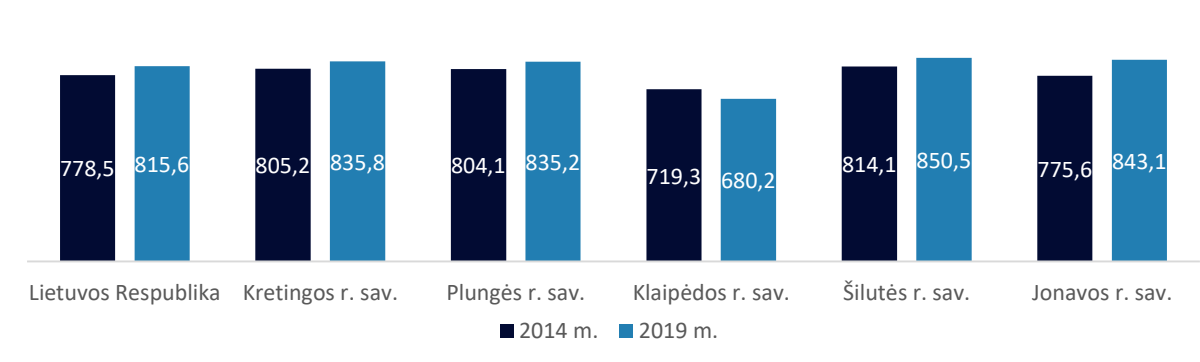
Lietuvos statistikos departamento duomenimis, gydytojų skaičius, tenkantis 10 tūkstančių gyventojų, Kretingos rajono savivaldybėje 2019 m. buvo 19,8 gydytojai ir lyginant su 2014 m., kai buvo 17,9 gydytojai, išaugo 10,6 proc. Tačiau, net gydytojų ir gyventojų santykiui augant, 2019 m. Kretingos rajone šis rodiklis buvo 43,3 proc. mažesnis nei Lietuvos vidurkis (čia gydytojų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų yra 45,7). Gydytojų ir gyventojų santykis, ženkliai mažesnis nei šalies vidurkis, yra visose nagrinėjamosiose savivaldybėse. Mažiausias jis – Klaipėdos rajono savivaldybėje – čia 10 tūkstančių gyventojų, 2014 m. teko vos 9,7 gydytojai, 2019 m. sumažėjo dar 17,5 proc. ir siekė 8. Taip pat itin prasta situacija yra ir Plungės rajone, kur lyginamuoju laikotarpiu taip pat užfiksuotas mažėjimas (7,5 proc.) ir gydytojų skaičius 10 tūkstančių gyventojų buvo 18,5. Šiek tiek geriau nei Kretingos rajono savivaldybėje yra Jonavos ir Šilutės rajonų savivaldybėse, čia 10 tūkstančių gyventojų atitinkamai tenka po 22,1 ir 26 gydytojus (žr. 15 paveikslą). Gydytojų trūkumas yra viena didžiausių rajonų sveikatos priežiūros sistemos problemų. Jų trūkumą dar labiau išryškina gyventojų senėjimo problema, nes auga visuomenės dalis, kuriai yra būtinos sveikatos priežiūros paslaugos. Toks ryškus gydytojų trūkumas rajonuose išsivystė dėl žemesnių atlyginimų bei žemesnės gyvenimo kokybės nei didžiuosiuose miestuose.

15 paveikslas. Gydytojų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų, 2014–2019 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

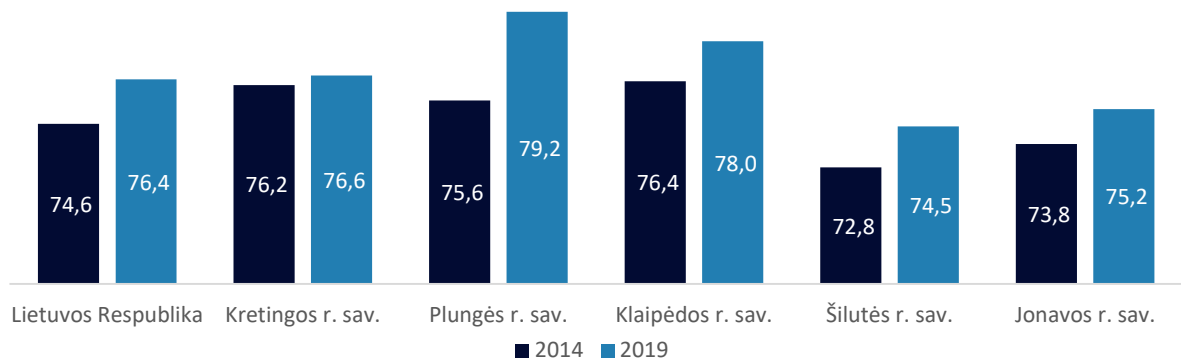
Sveikatos būklė. Svarbus rodiklis parodantis gyventojų sveikatos būklę yra ligotumas. Ligtumas – tai asmenų, kuriems ambulatorinėse ar stacionarinėse asmens sveikatos priežiūros įstaigose yra užregistruota bent viena liga ar trauma iš atskirų ligų ar ligų grupių, skaičius tenkantis 1000 gyventojų. 2019 m. Higienos instituto duomenimis Kretingos rajono savivaldybėje 1000 gyventojų teko 835,8 sergantys asmenys ir lyginant su 2014 m. šis rodiklis išaugo 3,8 proc. Tuo tarpu Lietuvoje vidutinis ligotumas (815,6 asmenys) yra kiek mažesnis, čia 1 tūkst. gyventojų tenka 20 sergančių asmenų mažiau nei Kretingos rajone, tačiau per lyginamąjį laikotarpį sergamumas šalyje augo šiek tiek daugiau – 4,8 proc. Daugumoje nagrinėjamų savivaldybių ligotumas yra panašus ir svyruoja nuo 835,2 iki 850,5, tačiau išsiskiria Klaipėdos rajono savivaldybė, kur sergančiųjų skaičius tenkantis 1 tūkst. gyventojų yra tik 680,2 (žr. 16 paveikslą).

16 paveikslas. Sergančių asmenų skaičius 1000 gyventojų (ligotumas) 2014–2019 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos higienos instituto duomenimis

Vidutinė gyvenimo trukmė yra vienas iš pagrindinių rodiklių, reprezentuojančių gyventojų gyvenimo kokybę. 2014–2019 m. periodu gyvenimo trukmė Lietuvoje vidutiniškai augo 1,8 m ir pasiekė 76,4 m. Tuo tarpu Kretingos rajono savivaldybėje šis rodiklis kito mažiau (0,4 m.) ir 2019 m. pasiekė 76,6 m. vidutiniškai tikėtiną gyvenimo trukmę. Tarp nagrinėjamų teritorijų didžiausia gyvenimo trukmė yra Plungės ir Klaipėdos rajono savivaldybėse, atitinkamai po 79,2 m. ir 78 m., mažiausia gyvenimo trukmė yra Šilutės rajone – 74,5 m. (žr. 17 paveikslą).

17 paveikslas. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė 2014–2019 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos higienos instituto duomenimis

Nagrinėjant sveikatos būklę, buvo atlikta dažniausiai mirtį lemiančių ligų analizė nagrinėjamose savivaldybėse bei Lietuvoje. Higienos instituto duomenimis 2019 m. visose savivaldybėse ir Lietuvoje mirčių nuo ligų pasiskirstymas buvo panašus. Visose teritorijose dažniausiai mirštama nuo kraujotakos sistemos ligų ir šios ligos sudaro apie 60 proc. tarp visų mirties nuo ligų. Visose teritorijose antra pagal mirtingumo dažnumą ligų grupė yra piktybiniai navikai, nuo jų miršta apie 20 proc. žmonių. Trečia grupė išorinės mirties priežastys, į šią grupę įeina tokios mirtys kaip partrenkimai transporto priemonėmis, mirtys auto įvykiuose, griuvimai, kritimai, įsijovimai, paskendimai, apsinuodijimai, savižudybės, gaisro ir ugnies poveikis. Nuo šios grupės mirties priežasčių visose teritorijose miršta nuo 4,9 proc. iki 6,3 proc. žmonių.

Kretingos rajono savivaldybės sveikatos apsaugos apibendrinimas

Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos

- Pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikia trys Kretingos rajono savivaldybės viešosios įstaigos ir trys privačios įstaigos. Antrinio lygio ambulatorinės ir stacionarios paslaugos bei stacionarios palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugos yra teikiamos VšĮ Kretingos ligoninėje;
- Visuomenės švietimu ir informavimu sveikatos klausimais rūpinasi Kretingos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras.

Gydytojų ištekliai

- Gydytojų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų, Kretingos rajono savivaldybėje 2019 m. buvo 19,8 ir yra 43,3 proc. mažesnis už šalies vidurkį;
- Gydytojų skaičius 2014–2019 m. laikotarpiu išaugo 10,6 proc.;
- Gydytojų trūkumas yra viena didžiausių rajonų sveikatos priežiūros sistemos problemų. Toks ryškus gydytojų trūkumas rajonuose išsivystė dėl žemesnių atlyginimų bei žemesnės gyvenimo kokybės nei didžiuosiuose miestuose.

Sveikatos būklė

- 2019 m. Kretingos rajono savivaldybėje 1tūkst. gyventojų teko 835,8 sergantys asmenys ir lyginant su 2014 m. šis rodiklis išaugo 3,8 proc. Tokia rodiklio reikšmė yra panaši tarp nagrinėjamų savivaldybių ir 20 asmenų didesnė nei Lietuvos

vidurkis;

- Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Kretingos rajone yra 76,6 m. bei nuo 2014 m. paaugo 0,4 m. ir yra panaši į šalies vidurkį – 76,4 m.;
- Dažniausiai mirtį sukelia širdies kraujagyslių ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys.

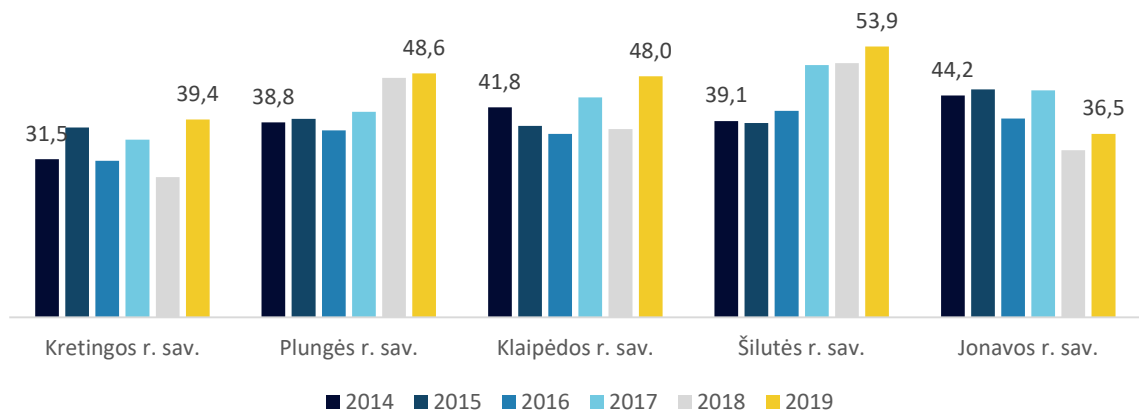
Pasiūlymai

- Svarbu spręsti gydytojų trūkumo ir mažėjimo problemą;
- Plėtoti ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų ir organizacijų infrastruktūrą ir materialinę bazę;
- Gerinti esamų paslaugų kokybę.

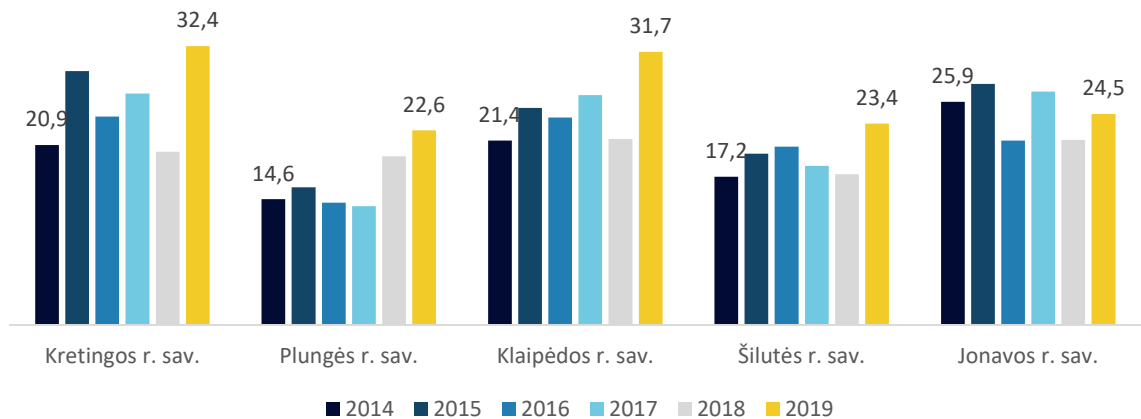
2.1.5. Žemės ūkis

Bendrąją žemės ūkio produkciją sudaro kalendoriniais m. gauto bendro derliaus produkcijos, jaunų sodų ir uogynų išauginimo vertė, gyvulių ir paukščių auginimo produkcijos ir gautų gyvulininkystės produktų vertė to meto gamintojų kainomis. Kretingos rajone bendrosios žemės ūkio produkcijos kaita 2014–2019 m. laikotarpiu vyko nevienodai, beveik kasmet bendrosios žemės ūkio produkcijos rodikliai čia buvo mažiausi iš visų lyginamų savivaldybių. Vis dėlto, 2019 m. užfiksuotos produkcijos rodiklis buvo didžiausias per visą nagrinėjamą laikotarpį – 39,4 mln. Eur ir viršijo tų m. Jonavos rajono rodiklius. Panašią dinamiką galima pastebėti ir Klaipėdos bei Plungės rajonuose. Didžiausias rodiklio kilimas pastebimas Šilutės rajone, kur rodiklis be didelių svyravimų beveik kiekvienais stebimais m. vis augo (žr. 18 paveikslą).

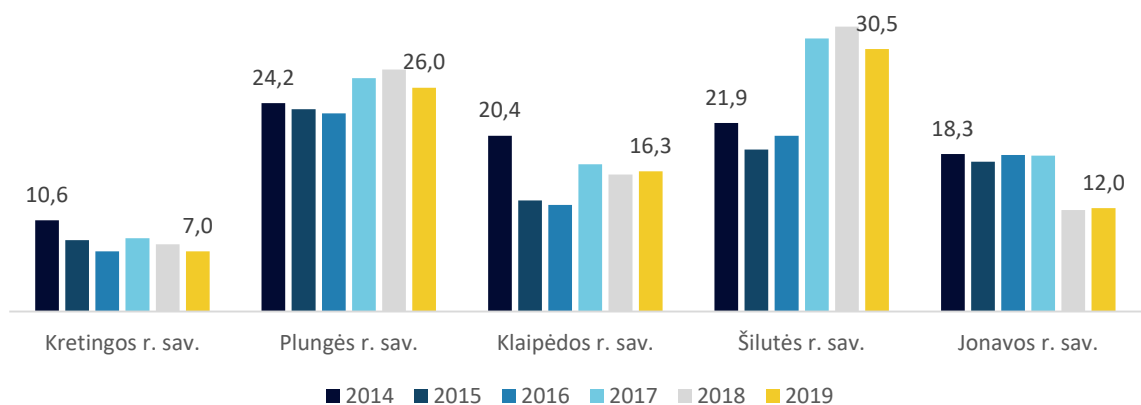

18 paveikslas. Bendroji žemės ūkio produkcija to meto kainomis 2014–2019 m., mln. Eur
Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Stebint augalininkystės ir gyvulininkystės produkciją 2014–2019 m., pastebima, kad Kretingos rajone reikšmingai išaugo augalininkystės rodikliai (nuo 20,9 iki 32,4 mln. Eur), tačiau mažėjo gyvulininkystės produkcija (nuo 10,6 iki 7 mln. Eur) (žr. 19 ir 20 paveikslus). Pažymėtina, kad kartu Klaipėdos rajonu, Kretingos rajonas užima pirmaujančias pozicijas lyginamose savivaldybėse augalininkystės produkcijos srityje, tačiau pagal gyvulininkystės produkcijos rodmenis tarp lyginamų savivaldybių yra mažiausiai produktyvi.

19 paveikslas. Augalininkystės produkcija 2014–2019 m., mln. Eur
Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

20 paveikslas. Gyvulininkystės produkcija 2014–2019 m., mln. Eur
Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

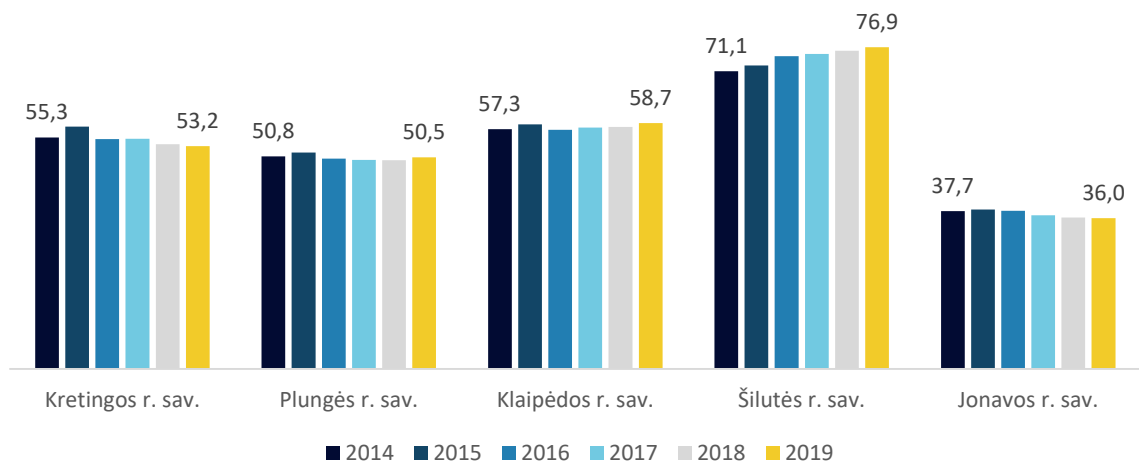
Kaip ir visoje šalyje, 2019 m. Kretingos rajone didžiąją dalį bendrosios ūkio produkcijos sudarė augalininkystės produkcija. Jos vertė – 32,4 mln. Eur, lyginant su 7 mln. Eur suprekiuojamų gyvulininkystės srityje (žr. 21 paveikslą).

21 paveikslas. Augalininkystės ir gyvulininkystės produkcija Kretingos rajone 2019 m., mln. Eur
Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Naudojamos žemės ūkio naudmenos 2014 m. Kretingos rajono savivaldybėje sudarė 37,7 tūkst. ha. Visame 2014–2019 m. laikotarpyje pagal šį rodiklį Kretingos savivaldybė buvo trečioji tarp lyginamų

savivaldybių. Didesni plotai buvo fiksuojami Šilutės rajono ir Klaipėdos rajono savivaldybėse (žr. 22 paveikslą).

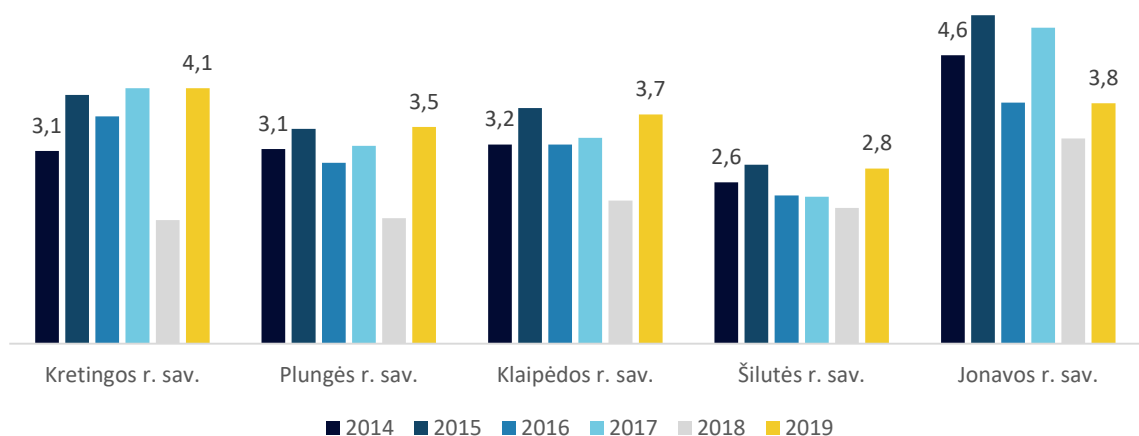

22 paveikslas. Bendros žemės ūkio produkcijos gamintojų naudojamos žemės ūkio naudmenos 2014–2019 m., tūkst. ha

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Detaliau analizuojant žemės ūkio produkcijos gamintojų naudojamas žemės ūkio naudmenas, 2019 m. Kretingos rajono savivaldybė išsiskyrė pagal ariamos žemės plotus, siekusius 43,5 tūkst. ha bei pasėlius, kurių plotas siekė 42,4 tūkst. ha.

Vertinant grūdinių augalų derlingumo kaitą, 2014–2018 m. didžiausias derlius buvo fiksuojamas Jonavos rajone, tačiau 2019 m. grūdinių augalų derlingumas daugmaž susilygino su kitomis analizuojamomis savivaldybėmis. Kretingos rajone pastebimas šio rodiklio augimas, o 2019 m. Kretingos rajone grūdinių augalų derlingumas buvo aukščiausias iš kitų lyginamų savivaldybių. Bendros grūdinių augalų derlingumo tendencijos yra stabilios arba augančios, išskyrus Jonavos rajono savivaldybę, kurioje paskutinius pora metų jis mažėjo (žr. 23 paveikslą).

23 paveikslas. Grūdinių augalų derlingumas 2014–2019 m., t iš 1 ha

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Kretingos rajono savivaldybės žemės ūkio apibendrinimas

Žemės ūkio ir gyvulininkystės produkcija

- Kretingos rajone kasmetiniai bendrosios žemės ūkio produkcijos rodikliai buvo mažiausi iš visų lyginamų savivaldybių, tačiau 2019 m. užfiksuotos produkcijos rodiklis buvo didžiausias per visą stebimą laikotarpį – 39,4 milijonai Eur;
- Kretingos rajone reikšmingai augo augalininkystės rodikliai (nuo 20,9 iki 32,4 milijonų Eur), tačiau mažėjo gyvulininkystės produkcija (nuo 10,6 iki 7 milijonų Eur);
- Pagal gyvulininkystės produkcijos rodmenis tarp lyginamų savivaldybių Kretingos rajono savivaldybė yra mažiausiai produktyvi;
- 2019 m. Kretingos rajone didžiąją dalį bendrosios ūkio produkcijos sudarė augalininkystės produkcija;
- Kretingos rajonas kartu su Jonavos rajonu gyvulių skaičiumi kiekvienoje kategorijoje nusileidžia kitoms lyginamoms savivaldybėms. Kretingos rajone daugiausia yra orientuojamasi į galvijų bei melžiamų karvių auginimą.

Žemės ūkio naudmenos ir derlingumas

- Naudojamos žemės ūkio naudmenos Kretingos rajono savivaldybėje sudarė 37,7 tūkst. ha ir ji buvo trečioji tarp lyginamų savivaldybių;
- 2019 m. Kretingos rajono savivaldybė išsiskyrė didžiausiu ariamos žemės plotu;
- Kretingos rajono savivaldybė kartu su Jonavos rajono savivaldybe išsiskiria mažiausiais kultūrinių ir natūralių ganyklų bei pievų plotais;
- Kretingos rajone pastebimas stabilus grūdinių augalų derlingumo augimas, o 2019 m. jis buvo aukščiausias iš kitų lyginamų savivaldybių.

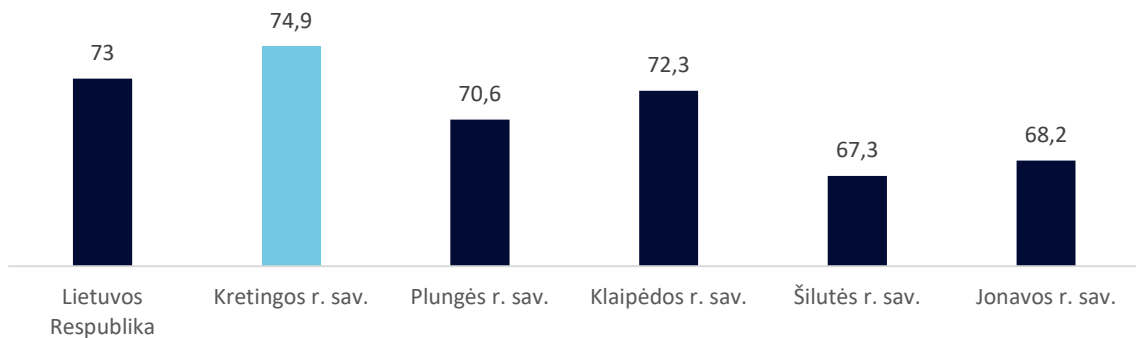
Pasiūlymai

- Siekiant išvengti aukštos priklausomybės nuo gamtinių sąlygų svarbu diversifikuoti auginamas kultūras.

2.1.6. Ekonomika

Užimtumas – tai vienas svarbiausių ekonominių procesų ir makroekonominių problemų. Darbas yra žmogaus pragyvenimo ir pilnavertiškumo šaltinis, artimai susijęs su socialine gerove. Kiekviena pažangi valstybė, vykdydama užimtumo politiką, siekia integruoti įvairių grupių asmenis į darbo rinką, taip padėdama užsitikrinti žmonių interesus atitinkantį pragyvenimo lygį.

2019 m. Kretingos rajono savivaldybėje ekonomiškai aktyvių gyventojų skaičius siekė 20,0 tūkst. ir tai sudarė 74,9 proc. visų darbingo amžiaus gyventojų mieste. Tai yra ženklus šio rodiklio pakilimas nuo 2014 m. kai savivaldybėje darbingo amžiaus gyventojų dalis sudarė 70,6 proc., tačiau savivaldybė dar galimai jautė pasaulinės ekonomikos ir finansų krizės padarinius. Kretingos rajono savivaldybė užimtumo lygiu išsiskiria tarp kitų lyginamųjų savivaldybių. Jei 2019 m. Kretingos rajono savivaldybėje užimti darbingo amžiaus gyventojai sudarė 74,9 proc., tai Klaipėdos rajono savivaldybėje šis įvertis siekė 72,3 proc., Šilutės rajono savivaldybėje 67,3 proc., Plungės rajono savivaldybėje 70,6 proc., o Jonavos rajono savivaldybėje 68,2 proc. (žr. 24 paveikslą).

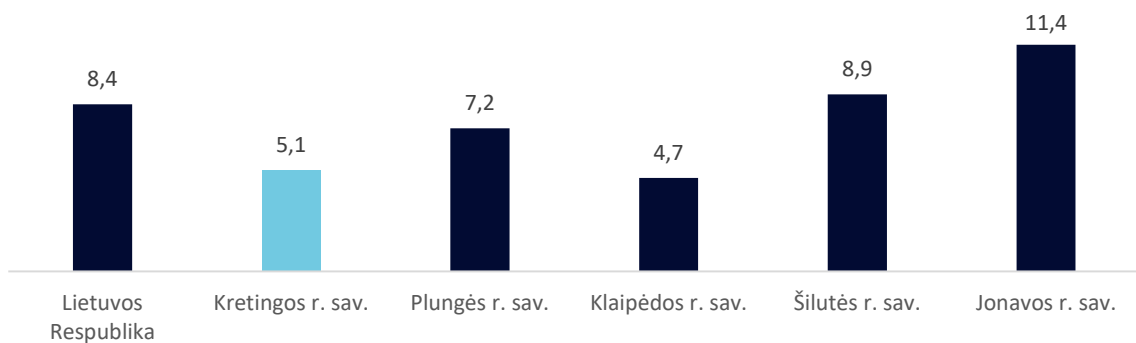

24 paveikslas. Užimtumo lygis 2019 m., proc.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Didelė užimtų gyventojų dalis Kretingos rajono savivaldybė leidžia daryti prielaidas apie didelį gyventojų aktyvumą darbo rinkoje.

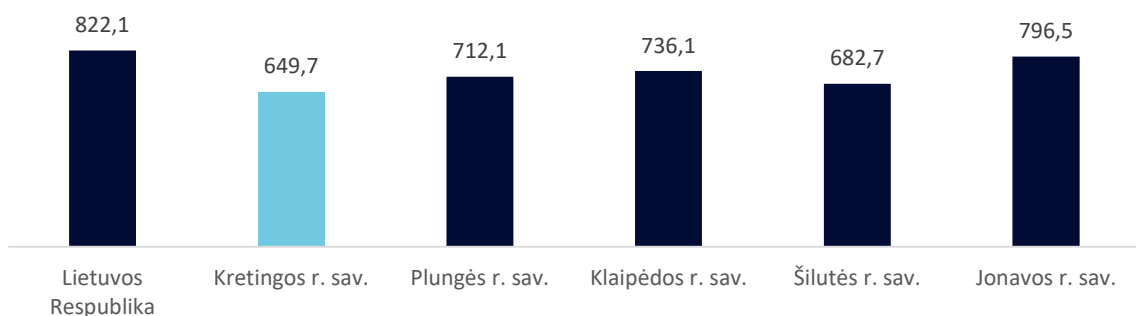
Iš visų ekonomiškai aktyvių Kretingos rajono savivaldybės gyventojų, 2019 m. tik 5,1 proc. gyventojų buvo bedarbiai. Lyginant su 2014 m., kai nedarbo lygis siekė 5,3 proc., registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis savivaldybėje išliko gana stabilus. Vertinant šį rodiklį kitų savivaldybių atžvilgiu, Kretingos rajono savivaldybė yra tarp tų lyginamųjų savivaldybių, kurioje 2019 m. nedarbo lygis buvo vienas mažiausių (žr. 25 paveikslą). Tik Klaipėdos rajono savivaldybėje 2019 m. registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis buvo mažesnis nei Kretingos rajono savivaldybėje ir siekė 4,7 proc.

25 paveikslas. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis 2019 m., proc.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Kaip ir visoje šalyje, vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis Kretingos rajono savivaldybėje nuo 2014 m. augo gana sparčiai. Nuo 2014 iki 2019 m. neto darbo užmokestis Kretingos rajono savivaldybėje paaugo 61,2 proc. ir 2019 m. siekė 649,7 Eur. Tiesa, pagal šį įvertį Kretingos rajono savivaldybė nusileido visomis lyginamosioms savivaldybėms (žr. 26 paveikslą).

26 paveikslas. Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (neto) 2019 m., Eur

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

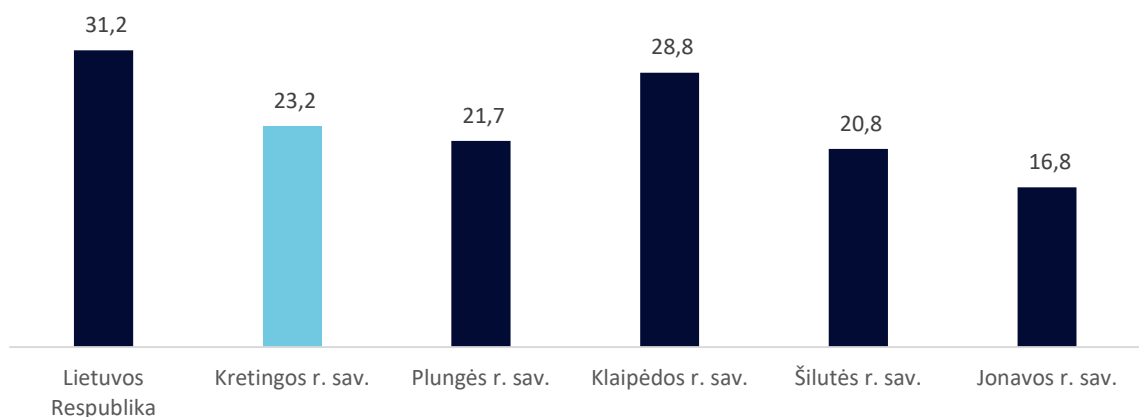
Lyginant vidutinį mėnesinį neto darbo užmokestį su nacionaliniu vidurkiu, galima matyti ne tik palyginamuosius skirtumus tarp skirtingų teritorinių vienetų Lietuvoje, bet ir jų mastą (žr. 27 paveikslą).

27 paveikslas. Vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (neto) santykis su nacionaliniu vidurkiu 2019 m., proc.
Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

2019 m. Kretingos rajono savivaldybė buvo vienintelė iš visų lyginamųjų teritorinių vienetų, kurioje vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis buvo mažesnis nei nacionalinis Lietuvos vidurkis daugiau nei penktadaliu.

Verslo sektoriaus išvystymo lygį bei plėtros tempus iš dalies atspindi veikiančių verslo subjektų skaičius, kuris 2020 m. pradžioje Kretingos rajono savivaldybėje siekė 868. Nuo 2014 m. registruotų ir veikiančių įmonių skaičius Kretingos rajono savivaldybėje paaugo 32,7 proc. Matuojant verslo subjektų skaičių, tenkantį tūkstančiui gyventojų, galima pamatuoti savivaldybės verslumo lygį. 2020 m. pradžioje Kretingos rajono savivaldybėje šis rodiklis siekė 23,2 įmonių (žr. 28 paveikslą).

28 paveikslas. Verslo subjektų skaičius, tenkantis tūkstančiui gyventojų, 2020 m. pr.
Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Verslumo lygis parodo, kad Kretingos rajono savivaldybė pasižymi vidutinio verslumo lygiu. Nors Kretingos rajono savivaldybė nusileidžia Klaipėdos rajono savivaldybei (2020 m. – 28,8), tačiau ji lenkia kitas mažesnes savivaldybes, kurios yra toliau nuo didžiųjų ekonomikos centrų.

2020 m. pradžioje Kretingos rajono savivaldybėje daugiausiai veikiančių verslo subjektų buvo didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje (24 proc.), apdirbamojoje gamyboje (12,6 proc.), statybos sferoje (11,9 proc.), transporto ir saugojimo srityje (10,1 proc.). Savo veikiančių ūkio subjektų koncentracija prekyboje, apdirbamojoje gamyboje, statybos sferoje ir transporto bei saugojimo srityje Kretinga lenkia nacionalinį

vidurkj. Tai atspindi stiprią pramoninę bazę, sukauptą šioje savivaldybėje, kuri yra tipiška nekurortinei savivaldybei.

Kretingos rajono savivaldybės ekonominės aplinkos apibendrinimas

Darbo rinka

- 2019 m. užimtų gyventojų dalis siekė 74,9 proc. ir buvo didžiausia ne tik tarp lyginamųjų savivaldybių, bet ir lenkė nacionalinį vidurkj;
- 2019 m. registruotų bedarbių dalis siekė 5,1 proc. ir buvo viena mažiausių tarp lyginamųjų savivaldybių.

Darbo užmokestis

- 2019 m. vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis siekė 649,7 Eur ir buvo mažiausias tarp visų lyginamųjų savivaldybių;
- 2019 m. vidutinis mėnesinis neto darbo užmokesčio santykis Kretingos rajono savivaldybėje ir visoje Lietuvoje buvo mažesnis daugiau nei penktadaliu (79 proc.).

Verslo aplinka

- Kretingoje yra stipri pramonės bazė. Savivaldybė išsiskiria veikiančių ūkio subjektų skaičiumi prekyboje, apdirbamojoje gamyboje, statybų sferoje, transporto ir saugojimo srityje.

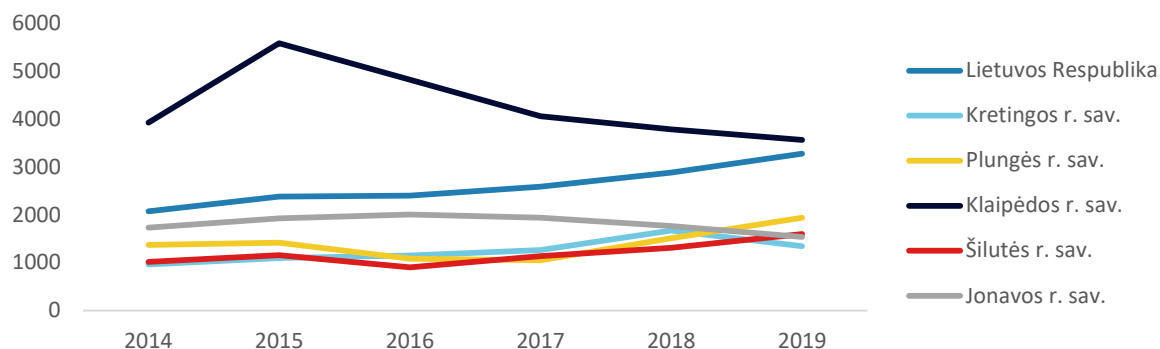
Pasiūlymai

- Svarbu spręsti santykinai nedidelių atlyginimų problemą;
- Svarbu diversifikuoti veikiančių ūkio subjektų paskirtį, kad būtų sumažinta priklausomybė nuo pasaulinių ir nacionalinių pramonės sektoriaus tendencijų.

2.1.7. Investicijos

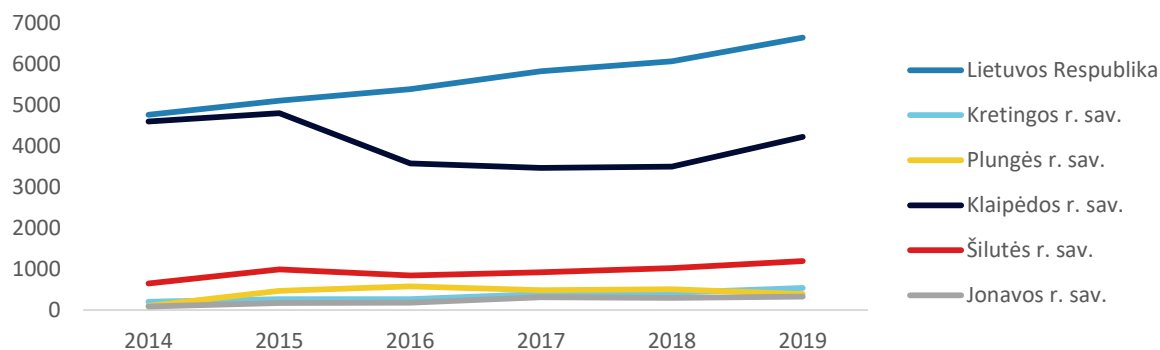
Materialinės investicijos arba investicijos į ilgalaikį turtą Kretingos rajono savivaldybėje nuo 2014 iki 2019 m. iš viso siekė 287,9 mln. EUR arba vidutiniškai 48,0 mln. EUR per metus. Lyginant su 2014 m., materialinės investicijos, tenkančios vienam Kretingos rajono gyventojui, paaugo 39,8 proc., tuo tarpu Klaipėdos rajono savivaldybėje ši vienam gyventojui tenkanti ilgalaikių investicijų dalis krito 9,2 proc., o Jonavos rajone smuko 11,4 proc. Plungės rajono savivaldybė fiksavo šiek tiek spartesnį materialinių investicijų augimą nei Kretingos rajono savivaldybė, kuris prilygo 41,2 proc., o labiausiai investicijos tenkančios vienam gyventojui į ilgalaikį turtą per nagrinėjamą laikotarpį išaugo Šilutės rajono savivaldybėje ir siekė 57,4 proc.

29 paveikslas. Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, 2014–2019 m., Eur
Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Vertinant bendrą materialių investicijų kiekį, tenkantį vienam gyventojui, 2019 m. Kretingos rajono savivaldybėje jų buvo fiksuojama mažiausiai iš visų lyginamųjų savivaldybių ir prilygo 1343 Eur per metus. (žr. 29 paveikslą).

Nuo 2014 m. tiesioginės užsienio investicijos Kretingos rajono savivaldybėje paaugo 156,1 proc. ir 2019 m. siekė 20,2 mln. Eur. Tiesioginių užsienio investicijų dalis, tenkanti vienam gyventojui, Kretingos rajono savivaldybėje per lyginamąjį laikotarpį paaugo 172,2 proc. ir 2019 m. buvo 539 Eur (žr. 30 paveikslą). Tiesioginis užsienio investicijų lygis parodo verslo aplinkos, investicijų atsipirkimo ir darbo našumo situaciją, nes dažniausiai investuotojai pasirenka tas konkrečias šalis ir savivaldybes šalyje, kuriose šie rodikliai yra aukštesni.

30 paveikslas. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, 2014–2019 m., Eur
Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Lyginant su kitomis savivaldybėmis, nuo 2014 m. didžiausią progresą pasiekė Plungės rajono savivaldybė, kurios TUI dalis, tenkanti vienam gyventojui, paaugo 282,2 proc., ir Jonavos rajono savivaldybė, kurios TUI dalis vienam gyventojui išaugo 281,4 proc. (žr. 32 paveikslą). Kretingos rajono savivaldybėje fiksuotas TUI dalies vienam gyventojui augimas (172,2 proc.) vis dėlto buvo pakankamas užtikrinti, kad ši dalis, tenkanti vienam gyventojui, išliktų didesnė nei Plungės rajono savivaldybėje ir Jonavos rajono savivaldybėje.

Žvelgiant į ateinančio dešimtmečio perspektyvą, Kretingos rajono savivaldybei yra itin svarbu užtikrinti spartesnį TUI augimą nei tą, kuris buvo matomas nuo 2014 m., siekiant išlaikyti ar net pagerinti dabartinę investicijų pritraukimo situaciją ir savo TUI lygiu pasivyti Šilutės rajono savivaldybę.

Kretingos rajono savivaldybės investicinės aplinkos apibendrinimas

Investicijos

- Nors 2014–2019 m. laikotarpiu materialinės investicijos, tenkančios vienam Kretingos rajono gyventojui, paaugo 39,8 proc., bendras investicijų lygis 2019 m. buvo žemiausias tarp visų lyginamųjų savivaldybių;
- Nors 2014–2019 m. laikotarpiu tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam Kretingos rajono gyventojui, paaugo 172,2 proc., žvelgiant į dešimtmečio perspektyvą svarbu užtikrinti dar spartesnį investicijų augimą, kad būtų išlaikytas ar padidintas investicijų lygis, lyginant su kitomis savivaldybėmis.

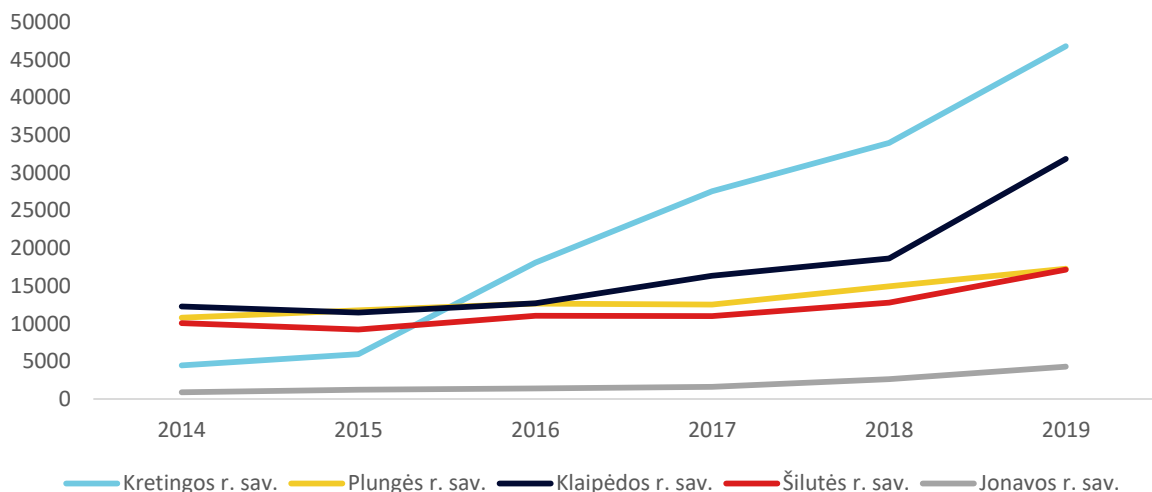
Pasiūlymai

- Svarbu didinti materialinių investicijų dydį;
- Svarbu ieškoti būdų kaip pritraukti dar daugiau TUI.

2.1.8. Turizmas

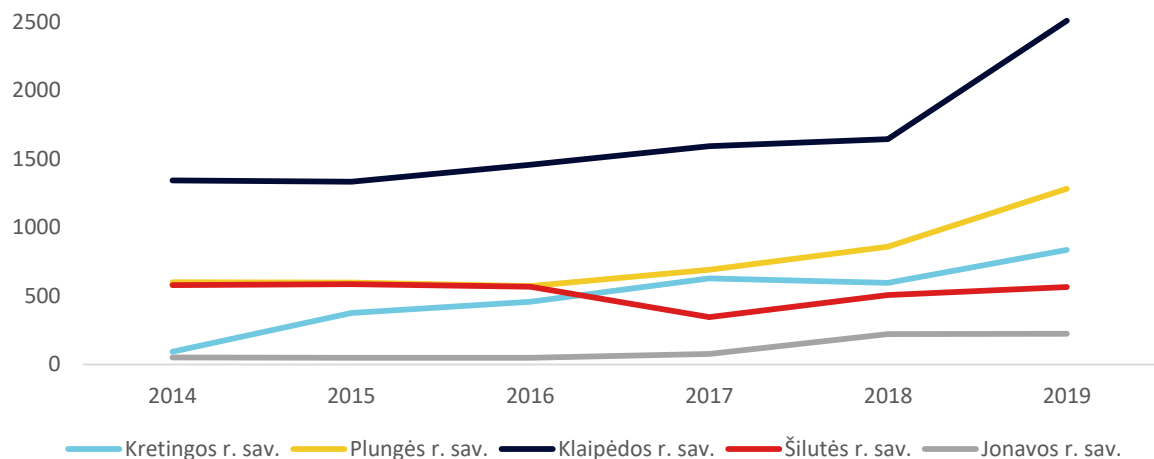
Lietuvos statistikos departamento duomenimis nuo 2014 m. Kretingos rajone turistų skaičius kiekvienais m. sparčiai augo ir 2019 m. pasiekė didžiausią lygį, kai Kretingoje buvo apsistoję 46,8 tūkst. turistų. Per visą nagrinėjamą laikotarpį bendras turistų skaičius, kurie buvo apsistoję savivaldybės teritorijoje, išaugo beveik dešimteriopai (944,3 proc.). Tai yra sparčiausias fiksuotas augimas tarp visų nagrinėjamų teritorinių vienetų. Jonavos rajone turistų skaičius 2014–2019 m. laikotarpiu išaugo 383,7 proc., Klaipėdos rajone 158,8 proc., Šilutės rajone 70,2 proc., Plungės rajone 60,4 proc., o visoje Lietuvoje 51 proc. (žr. 31 paveikslą).

31 paveikslas.. Turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose 2014–2019 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Toks spartus turistų skaičiaus Kretingos rajono savivaldybėje šuolis buvo pirmiausiai sąlygojamas vietų skaičiaus apgyvendinimo įstaigose augimo. Nuo 2014 iki 2019 m. Kretingos rajono savivaldybėje apgyvendinimo įstaigų skaičius paaugo nuo 11 iki 40, o vietų skaičius apgyvendinimo įstaigose atitinkamai padidėjo 790,4 proc. Pagal vietų skaičiaus apgyvendinimo įstaigose augimą per nagrinėjamą laikotarpį Kretinga vėlgi pirmavo. Jonavos rajone šis rodiklis paaugo 332,7 proc., Plungės rajone 113,7 proc., Klaipėdos rajone 86,7 proc., o Šilutės rajone sumažėjo 2,2 proc. (žr. 32 paveikslą).

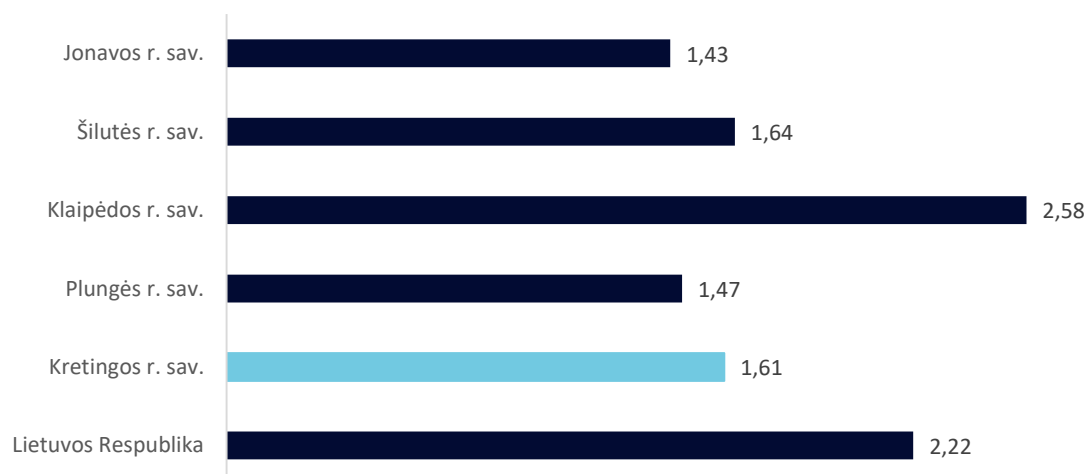

32 paveikslas. Vietų skaičius apgyvendinimo įstaigose 2014–2019 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Užtikrinus reikiamą poilsio infrastruktūrą, nagrinėjamu laikotarpiu Kretingos rajono savivaldybėje net penkiolika kartų (1502,2 proc.) išaugo vietinių turistų iš Lietuvos srautas. Taip pat padidėjo 322,3 proc. ir turistų iš užsienio skaičius. Lyginant su kitomis savivaldybėmis, pagal 2019 m. metinį turistų skaičių apgyvendinimo įstaigose, Kretingos rajonas, kuriame iš viso buvo apsistoję 46,8 tūkst. turistai, buvo absoliutus lyderis tarp visų nagrinėjamų savivaldybių. Tai atskleidžia, kad Kretinga nėra vien savivaldybė su stipria pramonine baze, bet taip pat turi sparčiai besiformuojantį turistų traukos centrą.

Kretingos rajone turistai vidutiniškai praleidžia apie 2–3 dienas, tačiau matoma nakvynių skaičiaus mažėjimo tendencija. Jei 2014 m. turistai Kretingos rajono savivaldybėje vidutiniškai praleisdavo 1,82 nakvynes, tai 2019 m. turistai praleisdavo tik 1,61 nakvynes (žr. 33 paveikslą). Ši tendencija pastebima tiek tarp poilsiautojų iš Lietuvos (-22,0 proc. nakvynių skaičiaus), tiek tarp turistų iš užsienio (-8,8 proc. nakvynių skaičiaus).

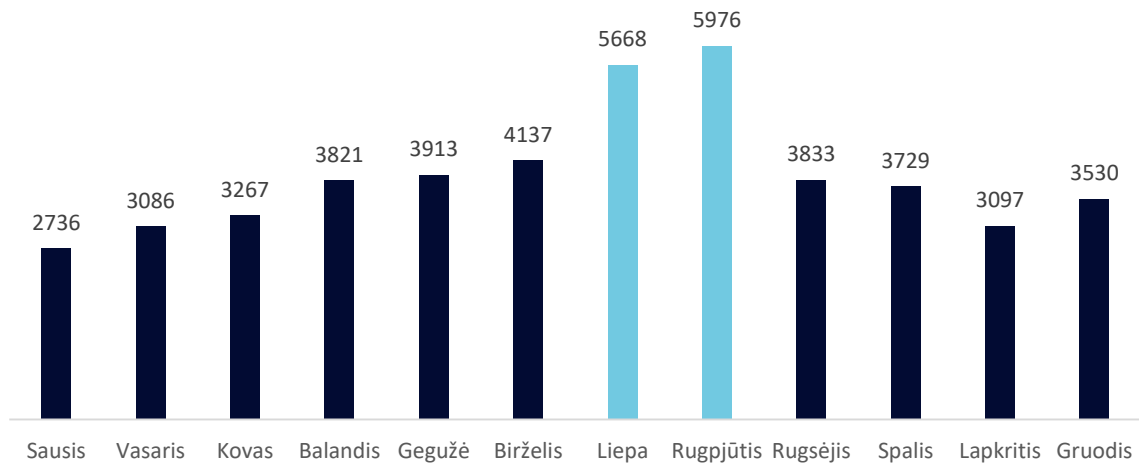

33 paveikslas. Metinis nakvynių skaičius, tenkantis vienam turistui, 2019 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Kretingos rajonui norint kompensuoti vis mažstantį poilsiautojų praleidžiamą nakvynių kiekį, reikia siekti ir toliau auginti poilsiautojų srautus.

Kretingos rajono savivaldybė yra veikiama natūralaus metinio sezoniškumo, kai didžiausias turistų, apsistojančių Kretingos rajono savivaldybės apgyvendinimo įstaigose, skaičius fiksuojamas liepos ir rugpjūčio mėnesiais (žr. 34 paveikslą).

34 paveikslas. Turistų skaičius Kretingos rajono savivaldybės apgyvendinimo įstaigose 2019 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Vis dėlto ši tendencija nėra tokia ryški kaip kurortinėse savivaldybėse tokiose kaip Palanga ar Neringa. Pavyzdžiui, jei 2019 m. liepos–rugpjūčio mėnesiais Kretingos rajono savivaldybėje buvo apsistoję 24,9 proc. metinių turistų skaičiaus, tai Palangos miesto savivaldybėje per atitinkamą laikotarpį buvo apsistoję net 38,3 proc. turistų. Iš to galima daryti išvadą, kad Kretingos rajono savivaldybė nėra sąlygojama tokio didelio sezoniškumo kaip kurortinės savivaldybės.

Kretingos mieste išskirtiniu lankytojų susidomėjimu pasižymi vienuolynai: savivaldybėje jų yra įsikūrę 5 (1 vyrų ir 4 moterų). Nuo 2017 m. vasaros sezono metu savivaldybėje buvo pradėtos vesti ekskursijos po šiuos vienuolynus, kurios, pasak Kretingos rajono turizmo informacijos centro atstovų, iki 2020 m. buvo vienos populiariausių. Dėl COVID-19 sukeltos pandemijos sugriežtinus apribojimus, šios ekskursijos buvo nutrauktos, tačiau situacijai stabilizavusis, rekomenduotina grįžti prie šios praktikos. Toliau yra pateikiama Kretingos krašte esančių vienuolynų apžvalga:

- **Šv. Klaros seserų vienuolynas:**

Nuo senų laikų pranciškoniškomis tradicijomis pasižymėjusioje Kretingoje (pranciškonus į miestą XVII amžiuje pasikvietė J.K. Chodkevičius), kurioje jau veikė I pranciškonų ordinas (vyrų vienuolynas) ir III ordinas (pranciškonų pasauliečių), 2000 m. buvo baigtas statyti Šv. Klaros seserų vienuolynas, įkurtas atokiau nuo miesto, apželdintas sodu. Šv. Klaros seserys retai matomos viešai: jos gyvena uždara, kontempliatyvų gyvenimą, pasižymintį daugiausia maldomis ir darbais. Vienuoles nustatytu laiku galima aplankyti: susitikimo metu klarisė stovi už grotų, laikomų pasaulietiško ir dvasinio gyvenimo ribos simboliu. Lankytojai turi galimybę apžiūrėti vienuolyno koplyčią, kuri, kaip ir visas italų architekto kurtas kompleksas, yra būdinga Italijos architektūrai (iš ten atsirado pranciškoniškieji ordinaai).

- **Motinos Teresės seserų vienuolynas:**

Dievo Meilės Misionierių kongregaciją yra įsikūrusi greta Kretingos centro. Į seną, buvusį medicininės paskirties pastatą teresietės atsikraustė 1991 m., atgaivino seną pastatą bei gretimą sodą. Nuo tada seserys lanko šeimas, rūpinasi vargstančiais, namų neturinčiais žmonėmis. Jų namuose gali gyventi ir vyrai, ir moterys, pasiryžę keisti savo gyvenimą. Seserys dėvi tokius pačius sarius, kokius nešiojo Motina Teresė – šios kongregacijos įkūrėja.

- Švč. Mergelės Marijos Nepalaujamos Pagalbos šv. Pranciškaus seserų kongregacija:**
Iš visų 5 Kretingoje esančių vienuolynų šis išsiskiria lietuviška kilme. Kongregaciją 1936 m. įkūrė pranciškonų vienuolyno gvardijonas A. Dirvelė. Anuomet seserys turėjo padėti prižiūrėti bažnyčią, atlikti buitines darbus. Pagal šį seną paprotį seserys ir dabar padeda puošti bažnyčią, ruošia vaikus Pirmajai Komunijai, lanko vienišus žmones, ligonius, o pagrindinis jų tikslas yra apaštalauti tarp jaunimo ir suaugusiųjų. Vienuolynas įkurtas Pušyno gatvėje, kur 1954 m. iš sutaupyty pinigų vienuolės nusipirko nedidelį pastatą. Dabar jis rekonstruotas, jame pakankamai vietos ir žmonėms, ieškantiems dvasinės ramybės ir laikinai norintiems apsistoti pas seseris.
- Švč. Širdies pranciškonų Misionierių kongregacija:**
Šis moterų vienuolynas, sudarytas iš trijų asmenų, veikia virš arbatinės. Mokykloje dirbančios seserys priima vaikus, dvasinės pagalbos ieškančius žmones. Ši kongregacija kilusi iš Italijos, ten vienuolynas įkurtas 1861 m. Į Kretingą seserys atvyko 1995 m., jų misija buvo atgaivinti tikėjimą bendruomenėje, patyrusioje sovietinę priespaudą.
- Mažesniųjų brolių ordino Kretingos viešpaties apreiškimo vienuolynas:**
Su šio vienuolyno įkūrimu siejamas Kretingos miesto atsiradimas. Žymus karvedys Jonas Karolis Chodkevičius 1602 m. Kretingoje įkūrė bernardinų (pranciškonų observantų) vienuoliją, kuriai patikėjo rūpintis pirmąja Kretingos bažnyčia ir valsčiaus gyventojų sielovada. 1605–1617 m. buvo pastatytas bažnyčios ir vienuolyno statinių kompleksas. Nuo 1912 m. Kretingos vienuolynas buvo Lietuvos pranciškonų dvasinis ir administracinis centras. 1940 m. sovietų valdžia vienuolyną uždarė, tačiau Atgimimo laikais į Kretingą sugrįžę broliai pranciškonai pratęsė misionierišką ir edukacinę veiklą. Pranciškonai suaktyvino miesto gyvenimą rengdami miesto šventes, Šv. Antano atlaidus, Kalėdų mišias, poezijos vakarus.

Kretingos rajono savivaldybės turizmo apibendrinimas

Turizmas ir rekreacija

- Nuo 2014 m. Kretingos rajone turistų skaičius kiekvienais m. sparčiai augo ir 2019 m. pasiekė didžiausią lygį, kai Kretingoje buvo apsistoję 46,8 tūkst. turistų;
- Per visą nagrinėjamą laikotarpį bendros turistų skaičius, kurie buvo apsistoję savivaldybės teritorijoje, išaugo beveik dešimteriopai (944,3 proc.);
- Nuo 2014 iki 2019 m. Kretingos rajono savivaldybėje apgyvendinimo įstaigų skaičius paaugo nuo 11 iki 40, o vietų skaičius apgyvendinimo įstaigose atitinkamai padidėjo 790,4 proc.;
- Nuo 2014 iki 2019 m. Kretingos rajono savivaldybėje net penkiolika kartų (1502,2 proc.) išaugo vietinių turistų iš Lietuvos srautas. Taip pat padidėjo 322,3 proc. ir turistų iš užsienio skaičius;
- Kretingos rajone turistai vidutiniškai praleidžia apie 2–3 dienas, tačiau matoma nakvynių skaičiaus mažėjimo tendencija;
- Iš lyginamųjų savivaldybių mažesnis vidutinis nakvynių skaičius 2019 m. buvo fiksuojamas tik Jonavos rajone (1,43);
- Kretingos rajono savivaldybė yra veikiama natūralaus metinio sezoniškumo, kai didžiausias turistų, apsistojančių Kretingos rajono savivaldybės apgyvendinimo

įstaigose, skaičius fiksuojamas liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Pasiūlymai

- Norint kompensuoti vis mažtantį poilsiautojų praleidžiamą nakvynių kiekį, reikia siekti ir toliau auginti turistų srautus.

2.1.9. Kultūra

Kretingos rajono savivaldybėje veikia Kretingos rajono kultūros centras ir Salantų kultūros centras. Į Kretingos rajono kultūros centro struktūrą įeina 16 skyrių, o į Salantų kultūros centro struktūrą įeina 3 skyriai. Kretingos rajono kultūros centras 2014 m. buvo pripažintas geriausiu kultūros centru.

2019 m. Kretingos rajono savivaldybėje iš viso veikė 21 kultūros centrų struktūrinis vienetas, kuriame veiklą vykdė 112 meno mėgėjų kolektyvų. Statistikos departamento duomenimis, 2019 m. šiuose kolektyvuose dalyvavo 1283 mėgėjų meno kolektyvų dalyvių. Iš visų lyginamųjų savivaldybių, Kretingos rajonas išsiskiria meno mėgėjų kolektyvų skaičiumi, tačiau nusileidžia Plungės rajono savivaldybei mėgėjų meno kolektyvų dalyvių skaičiumi (žr. 35 paveikslą). Šie pasiekimai atskleidžia itin aktyvų Kretingos rajono kultūrinį gyvenimą.

35 paveikslas. Meno mėgėjų kolektyvų skaičius 2019 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

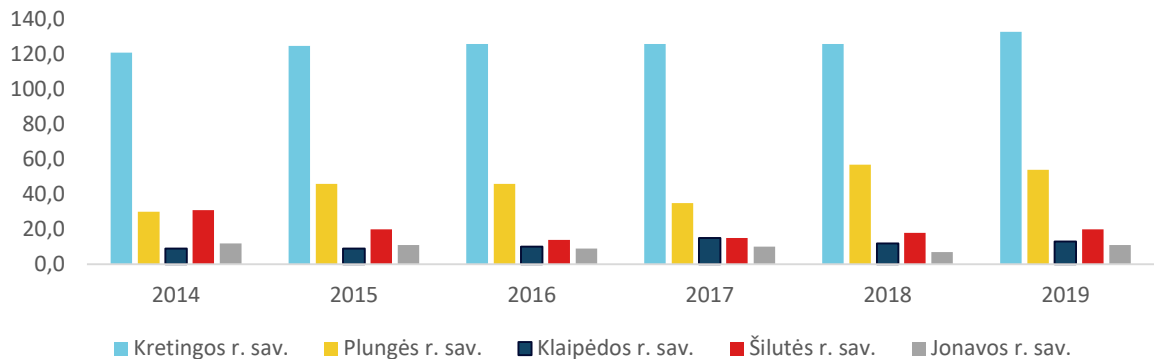
Lyginant su 2014 m., nors savivaldybėje veikė 1 kultūros centro skyriumi daugiau, tačiau buvo 14 meno mėgėjų kolektyvų mažiau, todėl bendras mėgėjų meno kolektyvų dalyvių skaičius sumenko 10,9 proc. Iš lyginamųjų savivaldybių didesnis šio rodiklio nuosmukis buvo matomas tik Jonavos rajono savivaldybėje, kur mėgėjų meno kolektyvų dalyvių skaičius nuo 2014 iki 2019 m. sumažėjo 29,7 proc.

Kretingos rajono savivaldybės kultūrinį gyvenimą praturtina Kretingos muziejaus ir Vyskupo Motiejaus Valančiaus gimtinės muziejaus veikla.

Kretingos muziejus įsikūręs Kretingos dvaro sodyboje, kuri užima 43 ha plotą, veikia 23 ha parkas, dvare išlikę 24 paminkliniai pastatai. Muziejaus pasididžiavimas, išskiriantis jį iš kitų muziejų – Vasaros ir Žiemos sodai. Vasaros sodo parke telkšo trys tvenkiniai su kriokliu, auga spalvingi gėlynai, rožių klombos bei veikia 2009 m. atkurtas fontanas. Parke veikia lauko ekspozicijos – Atminties takas bei astronominis kalendorius su saulės laikrodžiu.

Žiemos sodo ekspozicija ypač patraukli lankytojams. Žiemos sode, kuris užima 693 kv. m, auga 580 augalų rūšių iš tolimiausių pasaulio kampelių. Gausiausias kolekcijas sudaro svyrantys (ampeliniai) augalai, sukulentai, epifitai, dracenos ir šilkmedinių šeimos atstovai. Ekspozicija nuolat atnaujinama retesnių augalų kolekcijomis.

Vyskupo Motiejaus Valančiaus gimtinės muziejaus ekspozicijoje pateikta medžiaga pasakoja apie M. Valančiaus gyvenimą, įvairiapusę jo veiklą ir darbus 1850–1875 m. Tarp eksponatų – M. Valančiaus knygelės, yra ir jo asmeninių daiktų: stalo įrankių, stalo servetėlė, sofa, kuria jis naudojosi gyvendamas Varniuose, knygnešiui Pranciškui Straupui (Stropui) 1868 m. padovanota skrynia. Sodyboje puikuoja XIX a. klėtis – liaudies architektūros paminklas, stovėjusi M. Valančiaus tėviškėje. Penkių kamarių klėtelėje įrengtos etnografinės ekspozicijos: šeimininkės svirnelis, mergos kamara, grūdinė.

36 paveikslas. Muziejų lankytojų skaičius 2019 m., tūkst. vnt.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Statistikos departamento duomenimis, 2019 m. šiuose muziejuose apsilankė 133 tūkst. lankytojų ir pagal šias apimtis Kretingos rajono savivaldybė buvo absoliuti lyderė tarp visų lyginamųjų savivaldybių (žr. 36 paveikslą).

Kretingos rajono savivaldybėje veiklą vykdo Kretingos rajono savivaldybės M. Valančiaus viešoji biblioteka, turinti 18 filialų kaimuose ir 1 Salantų mieste. 2019 m. šioje bibliotekoje iš viso buvo 221,2 tūkst. fizinių lankytojų ir 48,7 virtualių lankytojų.

Kretingos rajono savivaldybės kultūrinės aplinkos apibendrinimas

Kultūros centrai

- Kretingos rajono savivaldybėje veikia Kretingos rajono kultūros centras ir Salantų kultūros centras;
- 2019 m. Kretingos rajono savivaldybėje iš viso veikė 21 kultūros centrų struktūrinis vienetas, kuriame veiklą vykdė 112 meno mėgėjų kolektyvų.

Meno kolektyvai

- Iš visų lyginamųjų savivaldybių, Kretingos rajonas išsiskiria meno mėgėjų kolektyvų skaičiumi, tačiau nusileidžia Plungės rajono savivaldybei mėgėjų meno kolektyvų dalyvių skaičiumi;
- Statistikos departamento duomenimis, 2019 m. meno kolektyvuose, vykdančiuose kultūrinę veiklą Kretingos rajono savivaldybėje, dalyvavo 1283 mėgėjų meno kolektyvų dalyvių;
- Lyginant su 2014 m. savivaldybėje, nors savivaldybėje veikė 1 kultūros centro skyriumi daugiau, tačiau buvo 14 meno mėgėjų kolektyvų mažiau, todėl bendras

mėgėjų meno kolektyvų dalyvių skaičius sumenko 10,9 proc.

Muziejai

- Kretingos rajono savivaldybės kultūrinį gyvenimą praturtina Kretingos muziejaus ir Vyskupo Motiejaus Valančiaus gimtinių muziejaus veikla;
- 2019 m. šiuose muziejuose apsilankė 133 tūkst. lankytojų ir pagal šias apimtis Kretingos rajono savivaldybė buvo absoliuti lyderė tarp visų lyginamųjų savivaldybių.

Biblioteka

- Kretingos rajono savivaldybėje veikla vykdo Kretingos rajono savivaldybės M. Valančiaus viešoji biblioteka;
- 2019 m. šioje bibliotekoje iš viso buvo 221,2 tūkst. fizinių lankytojų ir 48,7 virtualių lankytojų.

Pasiūlymai

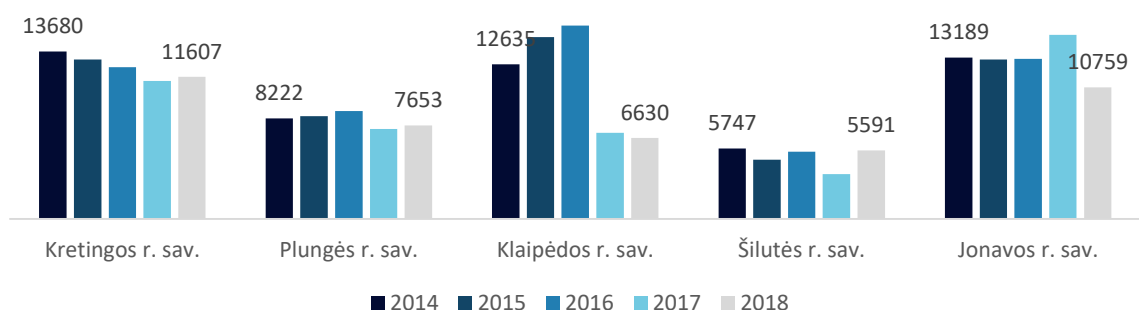

- Svarbu išlaikyti ir siekti didinti muziejų lankytojų skaičių, nes tai suteikia Kretingai itin didelį išskirtinumą, lyginant su kitomis savivaldybėmis.

2.1.10. Sportas

Fizinis aktyvumas ir judėjimas yra itin svarbūs aspektai, prisidedantys prie visuomenės sveikatos, gyvenimo kokybės bei kartu svariai prisidedantis prie socialinio gyvenimo. Dėl šios priežasties yra itin svarbu skatinti aktyvų gyvenimo būdą, kurti palankias sąlygas gyventojams užsiimti fizine veikla.

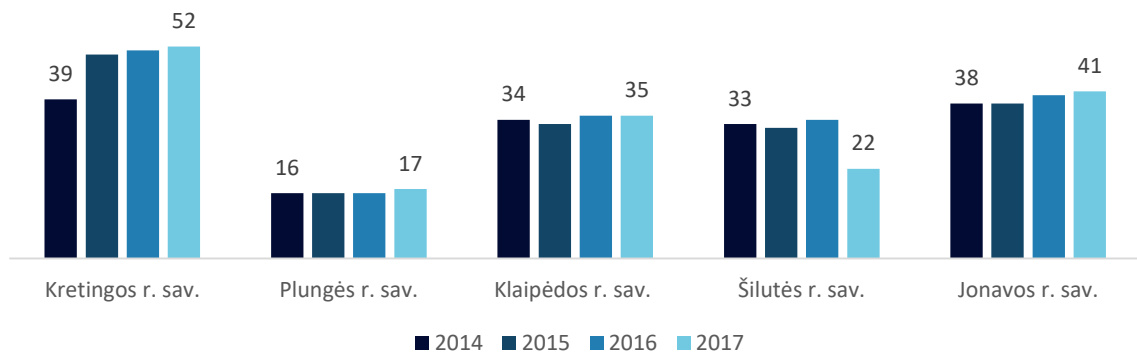
Stebint 2014–2018 m. laikotarpį, visose analizuojamose savivaldybėse fiksuojamas skirtingas sporto varžybose ir sveikatingumo renginiuose dalyvavusių asmenų skaičius. Kretingoje šis rodiklis, lyginant su kitomis savivaldybėmis, yra sąlyginai aukštas, o jo dinamika 2014–2018 m. kito nežymiai, tačiau į neigiamą pusę: nuo 13,7 tūkst. iki 11,6 tūkst. Kitos dvi savivaldybės, kurios taip pat pasižymi sąlyginai aukštu sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičiumi buvo Jonavos rajono bei Klaipėdos rajono savivaldybės (žr. 37 paveikslą).

37 paveikslas. Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius 2014–2018 m.
Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Remiantis Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis, 2014–2017 m. tarp visų lyginamųjų savivaldybių sporto organizacijų skaičiumi pirmavo Kretingos rajono

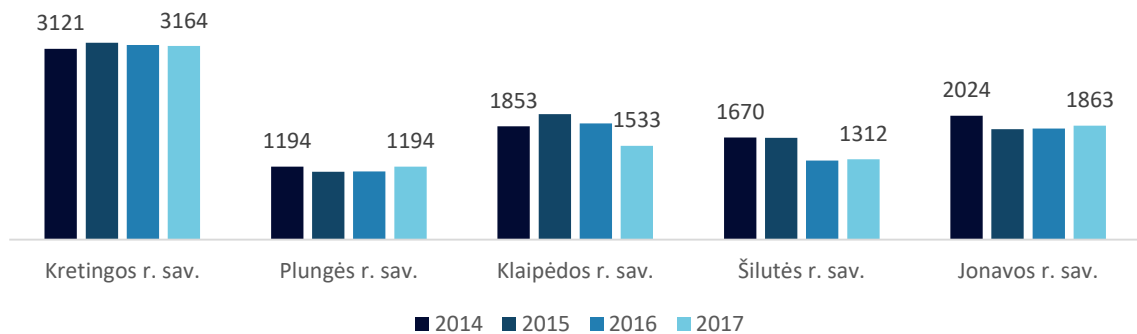
savivaldybė, kurioje jų nuolat augo. Paskutinių turimų m. duomenimis, 2017 m. Kretingoje veikė 52 sporto organizacijos: nuo 2014 m. šis skaičius išaugo 13 vnt. Kitose lyginamose savivaldybėse sporto organizacijų skaičius augo mažiau arba beveik nekito (žr. 38 paveikslą).

38 paveikslas. Sporto organizacijų skaičius 2014–2017 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis

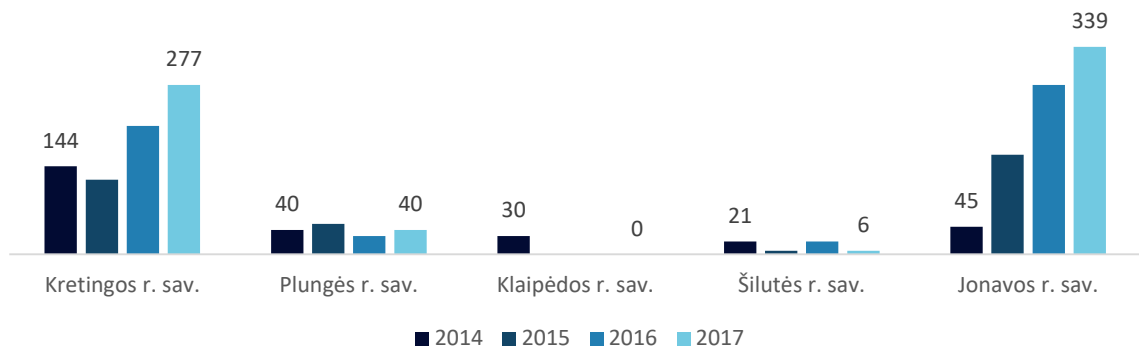
Vertinant visuomenės polinkį sportuoti, šioje kategorijoje taip pat išsiskiria Kretingos rajono savivaldybė, kurioje tarp lyginamų savivaldybių fiksuojamas didžiausias sportuojančiųjų skaičius: 2014–2017 m. laikotarpiu jų skaičius viršijo 3100 asmenų. Vertinant kitas lyginamas savivaldybes, tik Jonavoje 2014 m. buvo fiksuota kiek daugiau nei 2 tūkst. sportuojančiųjų, kitais m., kaip ir kitose savivaldybėse, sportuojančiųjų skaičius nepasiekė 2 tūkst. (žr. 39 paveikslą).

39 paveikslas. Sportuojančiųjų asmenų skaičius 2014–2017 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis

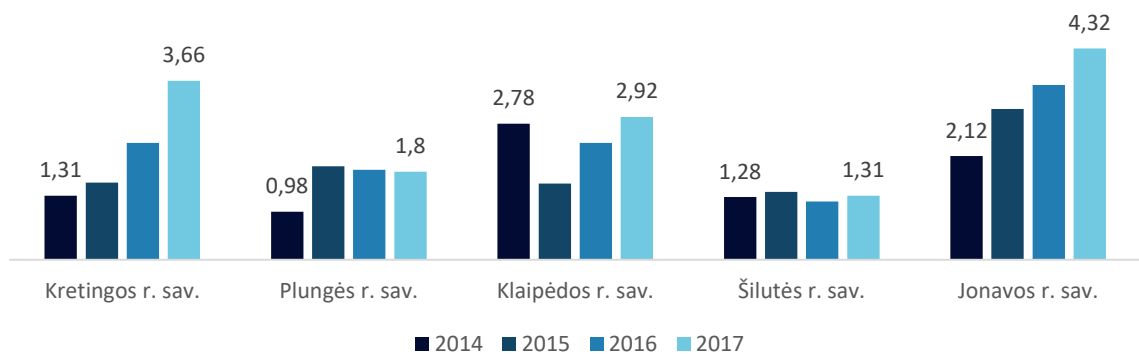
Vis labiau akcentuojant vaikų ir suaugusiųjų būtinybę mokėti plaukti bei valstybinių lygmeniu integruojant plaukimo programų vykdymą ir į švietimo procesus, savivaldybėse yra dedamos pastangos prisidėti ugdant gyventojų plaukimo įgūdžius, skatinti jų nepamiršti ir tokiu būdu ne tik motyvuoti gyventojus judėti, bet kartu ir prevenciškai apsaugoti gyventojus nuo nelaimingų incidentų vandenyje. Vertinant pagal savivaldybėse per metus išmokomų plaukti gyventojų skaičių, tarp lyginamų savivaldybių 2014–2017 m. laikotarpiu didžiausią progresą pademonstravo Jonavos rajono savivaldybė, kurioje šis skaičius augo nuo 45 iki 399 asmenų. Nors Kretingos rajone išmokyti plaukti 2014 m. buvo sąlyginai daug (144 asm.), čia taip pat pastebimas reikšmingas progresas, kadangi 2017 m. jau buvo fiksuojami 277 plaukti išmokyti asm. Kitose lyginamose savivaldybėse rodiklių kaita minimali arba progresas nevykdomas (žr. 40 paveikslą).

40 paveikslas. Išmokyta plaukti asmenų 2014–2017 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis

Savivaldybės pastangas ir indėlį, skatinant gyventojus sportuoti ir palaikyti aktyvų gyvenimo būdą, užtikrinant galimybes naudotis sporto inventoriumi, infrastruktūra ar kitaip sudarant palankias sąlygas gyventojams sportuoti, galima įvertinti išanalizavus savivaldybės tam skiriamą biudžetą. Remiantis Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis, tarp lyginamų savivaldybių 2014–2017 m. laikotarpiu didžiausią savivaldybės biudžeto dalį skyrė Jonavos rajono savivaldybė, kuri paskutiniaisiais 2017 m. duomenimis šioms veikloms nukreipė 4,3 proc. biudžeto. Kasmet augančią bendro savivaldybės biudžeto dalį sportui skiria ir spartų sporto ir kūno kultūros rėmimo progresą vykdo Kretingos rajono savivaldybė, kur nuo 2014 m. minėtoms veikloms skiriama biudžeto dalis paaugo beveik trigubai ir 2017 m. siekė 3,66 proc. Analogiškos tendencijos pastebimos ir vertinant kūno kultūrai ir sportui finansuoti skiriamų lėšų bei gyventojų santykį. Pagal jį taip pat pirmavo Jonavos rajono savivaldybė bei Kretingos rajono savivaldybė, sąlyginis progresas pastebimas ir Klaipėdos rajono savivaldybė, o likusiose savivaldybėse – pokytis nežymus (žr. 41 paveikslą).

41 paveikslas. Savivaldybės bendro biudžeto dalis kūno kultūrai ir sportui 2014–2017 m., proc.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis

Bendrai vertinant Kretingos rajono savivaldybės indėlį, skatinant aktyvų ir sportišką gyvenimą savivaldybėje, vykdomas sportines veiklas ir užsiėmimus, pastebima, jog Kretingos rajono savivaldybėje, lyginant su kitomis atrinktomis savivaldybėmis, tam skiriama daug dėmesio ir investicijų. Taip pat pastebima, jog savivaldybė nuolat siekia geresnių rezultatų, vykdo aktyvų progresą, finansuojant sportines veiklas, renginius.

Kretingos rajono savivaldybės sporto apibendrinimas

Sportuojantieji ir sporto organizacijos

- Kretingos rajone organizuojamų sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius, lyginant su kitomis savivaldybėmis, yra sąlyginai aukštas, o jo dinamika 2014–2018 m. kito nežymiai, tačiau į neigiamą pusę;
- Kretingos rajonas sporto organizacijų skaičiumi pirmauja tarp lyginamų savivaldybių. Organizacijų savivaldybėje nuolat augo;
- Vertinant sportuojančiųjų skaičių, Kretingos rajono savivaldybėje fiksuojamas didžiausias sportuojančiųjų skaičius tarp lyginamų savivaldybių;
- Kretingos rajone fiksuojamas reikšmingas progresas, mokant gyventojus plaukti;

Sporto finansavimas

- Kretingos rajone pastebima kasmet auganti bendro savivaldybės biudžeto dalis, skiriama sportui: nuo 2014 m. skiriama biudžeto dalis paaugo beveik trigubai;
- Vertinant kūno kultūrai ir sportui finansuoti skiriamų lėšų bei gyventojų santykį, pirmavo Jonavos rajono bei Kretingos rajono savivaldybės.

Pasiūlymai

- Vis augant sveikatos problemų, susijusių su antsvoriu ir judėjimo stoka, skaičiui itin svarbu ir toliau skatinti gyventojus sportuoti ir aktyviai leisti laisvalaikį.

2.1.11. Jaunimo politika

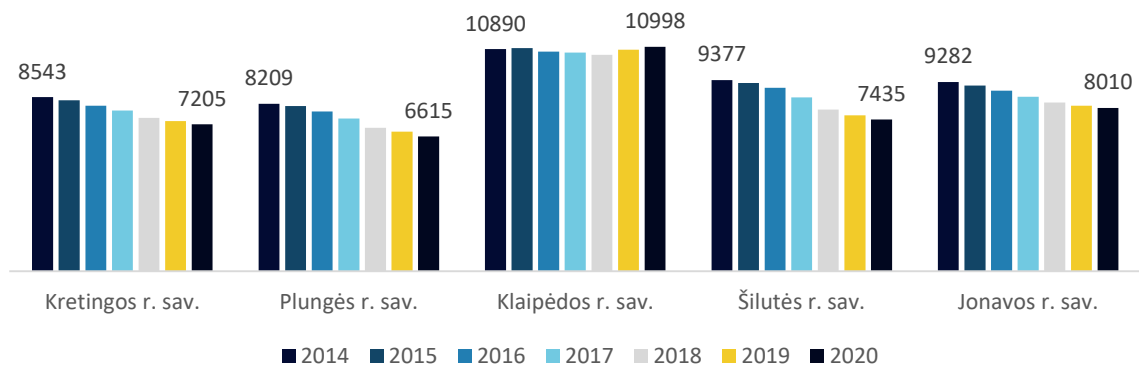
Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos apibrėžia Jaunimo politikos sampratą kaip sistemų ir priemonių visumą, siekiančią kuo palankesnių sąlygų asmeninei jauno žmogaus brandai ir sėkmingai integracijai į visuomenę. Priimta kalbėti apie paramos struktūras (socializacijos laukus), papildančias paties asmens ir ypač šeimos pastangas, padedant parengti jauną asmenį savarankiškam gyvenimui.

Remiantis Jaunimo reikalų departamentu, šiuolaikinė jaunimo politika plėtojama tokiomis pagrindinėmis kryptimis:

- Darbas su jaunimu – veikla, skirta sąlygoms jaunam žmogui įsitraukti į asmeninę, profesinę ir visuomeninę veiklą sudaryti, jo kompetencijoms plėtoti ir ugdyti;
- Jaunimo įgalinimas ir dalyvavimas – veiklos ir priemonės, kurios skatina jauną žmogų visapusiškai ugdytis ir realizuoti save, dalyvauti sprendimų priėmimo, pasirinkti jam priimtinausią dalyvavimo visuomenėje formą;
- Tarpžinybinis bendradarbiavimas – veiklos, kurių tikslas užtikrinti jaunimo interesus atskirose viešosios politikos srityse – švietimas ir mokslas, kultūra, sportas, darbas ir užimtumas, būstas, sveikata ir kt.;
- Jaunimo savanoriška veikla – veiklos, skatinančios jaunos žmones įgyti kompetencijas įvairiose savanoriškos veiklos srityse;
- Pagal Lietuvos Respublikos Jaunimo politikos pagrindų įstatymo 2 straipsnį, Jaunimo politika – priemonių, kuriomis sprendžiami jaunimui aktualūs klausimai ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuoti jauno žmogaus asmenybei ir jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, visuma.

Dėl artimo ryšio su vietos jaunimu savivaldos atlieka svarbų vaidmenį sąveikaujant savivaldybei ir jaunimui, todėl vystant savivaldybių strateginius plėtros planus yra tikslinga akcentuoti dėmesio jaunimo reikalams skyrimo svarbą.

Statistikos departamente jaunimui yra priskiriami asmenys, patenkantys į 14–29 m. amžiaus grupę. Visose apžvelgiamose savivaldybėse jaunimo amžiaus grupei priskiriamų gyventojų, kaip ir bendro gyventojų skaičiaus, mažėjo. Vis dėlto, Klaipėdos rajono savivaldybėje nuo 2018 m. buvo fiksuojamas šios amžiaus grupės gyventojų prieaugis – tai vienintelė savivaldybė, kur paskutiniais stebimais m. jaunimo skaičius augo (žr. 42 paveikslą).

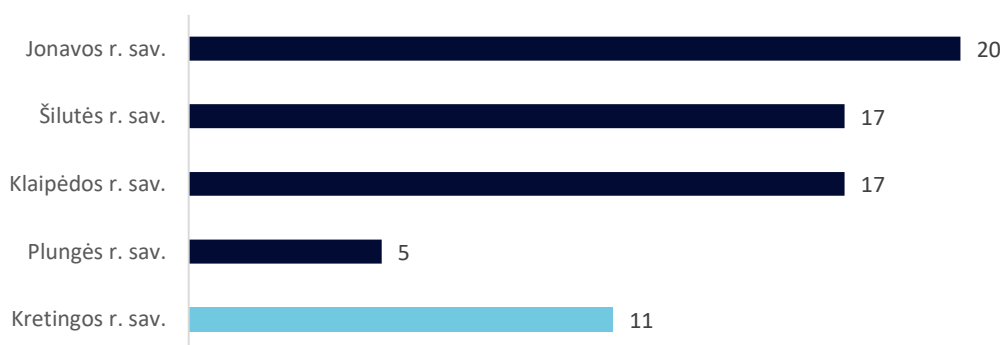

42 paveikslas. Jaunimo skaičius savivaldybėse 2014–2019 m., tūkst. vnt.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Aktyviai prie jaunimo veiklos, jo užimtumo ir kitų su jaunimo aktualijomis susijusių klausimų prisideda jaunimo organizacijos. Jos pagrindinės jų funkcijos yra šios:

- tenkina ir įgyvendina bendrus jaunimo ar atskirų jaunimo grupių poreikius bei interesus;
- ugdo jaunų žmonių pilietiškumą ir pagarbą šeimai;
- vykdo jaunų žmonių neformalųjį ugdymą;
- organizuoja jaunų žmonių užimtumą, sportą, turizmą, kultūrinę bei profesinę veiklą;
- skatina jaunų žmonių tarptautinį bendradarbiavimą;
- propaguoja savanorišką jaunimo darbą;
- užsiima kita veikla, kuri neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, Lietuvos Respublikos tarptautinėms sutartims, įstatymams ir kitiems teisės aktams.

43 paveikslas. Jaunimo organizacijų savivaldybėse skaičius 2020 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis savivaldybių administracijų puslapiuose pateikta informacija

Remiantis savivaldybių administracijų puslapiuose prieinama informacija, 2020 m. savivaldybėse veikė asociacijos, turinčios jaunimo organizacijos statusą. Didžiausias jų skaičius buvo fiksuotas Jonavos rajone (20 organizacijų). Kretingos rajone oficialiai veikiančių jaunimo organizacijų fiksuota 11 (žr. 43 paveikslą).

Savivaldybėse veikia ne tik vietinės jaunimo, tačiau ir nacionalinės organizacijos. Remiantis Jaunimo reikalų departamentu, 2019 m. daugiausiai nacionalinių jaunimo organizacijų veikė Jonavoje (4 organizacijos), Kretingoje ir Plungėje jų fiksuota po 3, o Klaipėdos rajone ir Šilutėje – po 2.

Visose savivaldybių administracijose veikia po atskirą jaunimo reikalais užsiimantį skyrių arba darbuotoją. Tai reiškia, jog visos tiriamos savivaldybės akcentuoja jaunimo interesų svarbą ir ne tik oficialiai, tačiau ir faktiškai prisideda prie jaunimo reikalų. Vis dėlto iš visų analizuojamų savivaldybių tik Kretingos rajono savivaldybė yra paruošusi jaunimo politikos įgyvendinimo programą savivaldybėje. Tai reiškia, jog į jaunimo reikalus Kretingos rajone yra žiūrima strategiškai bei atsakingai. Šioje savivaldybėje jaunimo reikalai yra vertinami kaip strategiškai svarbi niša plėtrai.

Kretingos rajono savivaldybės jaunimo politikos apibendrinimas

Jaunimas savivaldybėje

- Kretingos rajone jaunimo, kaip ir bendras gyventojų skaičius mažėjo.

Jaunimo organizacijos

- Kretingos rajone veikė 11 savivaldybėje veikiančių jaunimo organizacijos, 3 iš jų – nacionalinės.

Jaunimo politika ir strateginis planavimas

- Kretingos rajono savivaldybės administracija yra vienintelė iš lyginamų savivaldybių, paruošusi jaunimo politikos įgyvendinimo programą.

Pasiūlymai

- Siekiant išsaugoti jaunimą savivaldybėje, svarbu plėsti ir skatinti jaunimo iniciatyvas ir didinti jaunimui skirtų paslaugų bei pramogų prieinamumą.

2.1.12. Viešasis saugumas

Kretingos rajono savivaldybėje 2014–2019 m. policijos pareigūnų skaičius sumažėjo 36,3 proc. (2019 m. pabaigoje Kretingos rajone dirbo 52 policijos pareigūnai), ir tai buvo didžiausias mažėjimas analizuojamose teritorijose (žr. 9 lentelę).

9 lentelė. Policijos pareigūnų skaičius metų pabaigoje 2014–2019 m.

Teritorinis vienetas	2014 m.	2019 m.	Pokytis
Lietuvos Respublika	9484	7985	-15,8 proc.
Kretingos r. sav.	82	52	-36,6 proc.
Plungės r. sav.	73	59	-19,2 proc.
Klaipėdos r. sav.	63	64	+1,6 proc.
Šilutės r. sav.	68	55	-19,1 proc.
Jonavos r. sav.	103	77	-25,2 proc.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

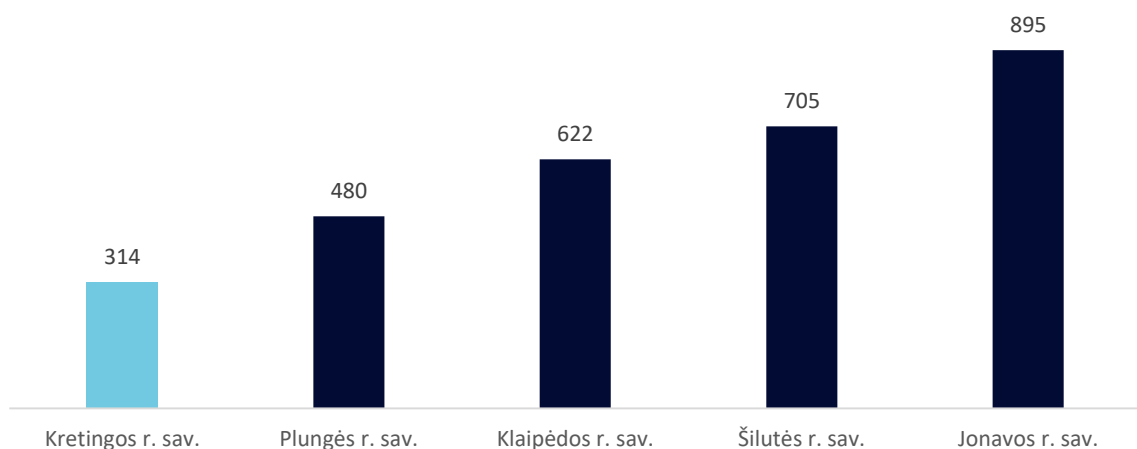
Tarp analizuojamų savivaldybių 2019 m. pabaigoje didžiausiu policijos pareigūnų skaičiumi pasižymėjo Jonavos r. sav., mažiausiu – Kretingos r. sav.

2019 m. 100 tūkst. Kretingos rajono gyventojų teko 139 policijos pareigūnai. Mažesne šio rodiklio reikšme pasižymėjo tik Klaipėdos r. sav., kur 100 tūkst. savivaldybės gyventojų teko 108 policijos pareigūnai. Daugiau policijos pareigūnų, tenkančių 100 tūkst. gyventojų, buvo Jonavos r. sav. (2019 m. 186 pareigūnai), Plungės r. sav. (2019 m. 178 pareigūnai) ir Šilutės r. sav. (2019 m. 145 pareigūnai).

Kaip ir bendras policijos pareigūnų skaičius, taip ir policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų, nagrinėjamosiose savivaldybėse turėjo mažėjimo tendenciją. Nuo 2014 iki 2019 m. daugiausiai jų sumažėjo Kretingos rajono savivaldybėje (2014–2019 m. – 32,5 proc.).

2020 m. tarp nagrinėjamų savivaldybių Kretingos rajonas pasižymi mažiausiu užregistruotų nusikalstamų veikų skaičiumi (žr. 44 paveikslą). Ši tendencija pastebima ir ilguoju laikotarpiu: per visą nagrinėjamą laikotarpį (2014–2020 m.) Kretingos rajono savivaldybėje buvo fiksuotas mažiausias užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius.

44 paveikslas. Nusikalstamų veikų skaičius 2020 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Per 2014–2020 m. laikotarpį užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius Kretingos rajone sumažėjo 29 proc. (nuo 443 iki 314 veikų).

Iš visų užregistruotų nusikalstamų veikų, 2020 m. Kretingos rajono savivaldybėje 95,9 proc. užregistruotų nusikalstamų veikų arba 301 veik1 buvo nusikaltimai (pavojinga ir Baudžiamajame kodekse uždrausta veika (veikimas ar neveikimas), už kurią numatyta laisvės atėmimo bausmė) ir 4,1 proc. arba 13 veikų buvo baudžiamieji nusižengimai (pavojinga ir Baudžiamajame kodekse uždrausta veika (veikimas ar neveikimas), už kurią numatyta bausmė, nesusijusi su laisvės atėmimu, išskyrus areštą).

2019 m. 100 tūkst. Kretingos rajono gyventojų teko 1101 užregistruotos nusikalstamos veikos. Tarp nagrinėjamų savivaldybių tai buvo mažiausia šio rodiklio reikšmė. 2019 m. daugiausiai nusikalstamų veikų teko Jonavos r. sav., kur buvo užregistruotos 2024 nusikalstamos veikos, tenkančios 100 tūkst. gyventojų.

2014–2019 m. nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų skaičius Kretingos rajone sumažėjo 58,3 proc. (nuo 24 iki 10 veikų). 2019 m. bendras nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų skaičius Kretingos rajone tarp mažiausių iš visų nagrinėjamų savivaldybių. Kartu su Kretingos r. sav., tokį patį rodiklį pasiekė Klaipėdos r. sav. (2019 m. 10 veikų) ir Plungės r. sav. (2019 m. 10 veikų). Ženkliai daugiau nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų 2019 m. buvo užregistruota Jonavos r. sav. (2019 m. 54 veikos) ir Šilutės r. sav. (2019 m. 33 veikos).

Kretingos rajone 2019 m. ištirta 59 proc. nusikalstamų veikų – tai vienas žemiausių nusikalstamų veikų ištirimo reikšmių tarp analizuojamų teritorijų. Mažiau nei Kretingos rajone nusikalstamų veikų ištirta

Klaipėdos r. sav. (2019 m. 52,9 proc. nusikalstamų veikų). Didžiausias nusikalstamų veikų ištyrimo procentas analizuojamu laikotarpiu buvo Plungės r. sav. (2019 m. 69,3 proc.).

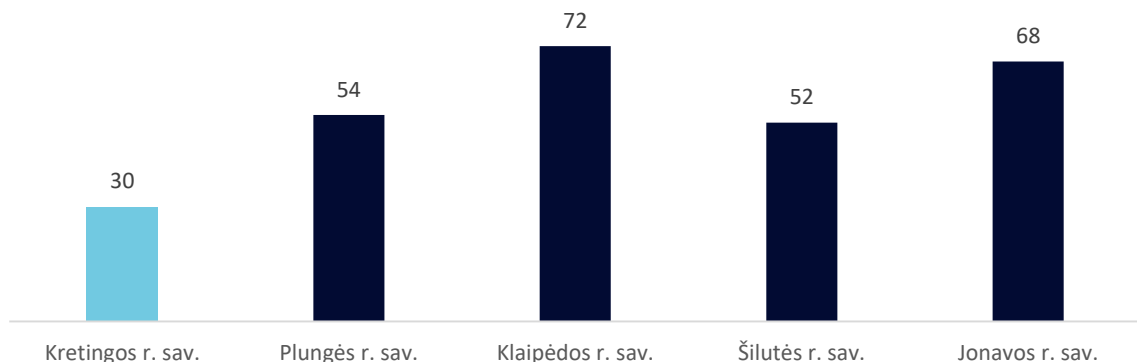
Lyginant su 2014 m., didžiausią pažangą tiriant nusikalstamas veikas padarė Šilutės r. sav. (2014–2018 m. +1,5 proc. punktų), Plungės r. sav. (2014–2018 m. +0,8 proc. punktų) ir Jonavos r. sav. (2014–2018 m. +0,4 proc. punktų). Klaipėdos r. sav. ir Kretingos r. sav. ištirtų nusikalstamų veikų dalis nagrinėjamu laikotarpiu atitinkamai krito 11,2 proc. punktų ir 9,2 proc. punktų (žr. 10 lentelę).

10 lentelė. Ištirtų nusikalstamų veikų dalis 2014–2018 m.

Teritorinis vienetas	2014 m.	2019 m.	Pokytis
Lietuvos Respublika	55,6 proc.	52,4 proc.	-3,2 proc.
Kretingos r. sav.	68,2 proc.	59,0 proc.	-9,2 proc.
Plungės r. sav.	68,5 proc.	69,3 proc.	0,8 proc.
Klaipėdos r. sav.	63,8 proc.	52,6 proc.	-11,2 proc.
Šilutės r. sav.	59,9 proc.	61,4 proc.	1,5 proc.
Jonavos r. sav.	58,7 proc.	59,1 proc.	0,4 proc.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

2014–2019 m. laikotarpiu kelių eismo įvykių, kuriuose nukentėjo žmonės, skaičius Kretingos rajone sumažėjo 37,5 proc., nuo 48 iki 30 eismo įvykių. Tai lėmė, kad 2019 m. Kretingos rajono savivaldybėje buvo užregistruota mažiausiai kelių eismo įvykių, kuriuose nukentėjo žmonės, iš visų nagrinėjamų savivaldybių. Analizuojamu laikotarpiu eismo įvykių skaičius taip pat krito Klaipėdos rajone (2014–2019 m. – 6,5 proc.), tačiau jų skaičius didėjo Šilutės r. sav. (2014–2019 m. – 10,6 proc.), Jonavos r. sav. (2014–2019 m. – 17,2 proc.) ir Plungės r. sav. (2014–2019 m. – 35 proc.). 2019 m. daugiausiai eismo įvykių užregistruota Klaipėdos rajono savivaldybėje (72 vnt.) (žr. 45 paveikslą).

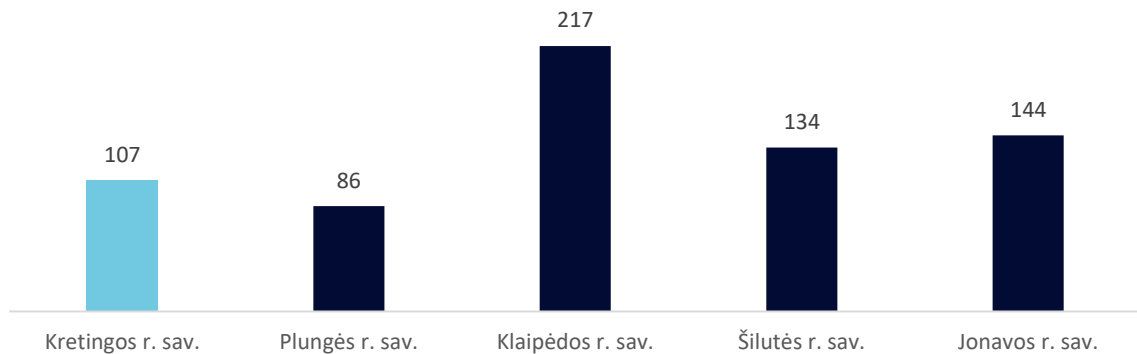

45 paveikslas. Eismo įvykių, kuriuose nukentėjo žmonės, skaičius 2019 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Mažėjant kelių eismo įvykių skaičiui, 2014–2019 m. Kretingos rajone eismo įvykių metu sužeistųjų skaičius mažėjo 41,1 proc., nuo 56 iki 33 asmenų, o žuvusiųjų skaičius sumažėjo nuo 6 iki 3 asmenų. Iš visų analizuojamų savivaldybių, nagrinėjamu laikotarpiu eismo įvykių metu sužeistųjų skaičius mažėjo tik Kretingos rajono savivaldybėje. Eismo įvykių metu žuvusiųjų skaičius pastebimas visoje šalyje ir visose nagrinėjamose savivaldybėse, išskyrus Šilutės r. sav.

2020 m. Kretingos rajone buvo užregistruoti 107 gaisrai, t.y. 13,0 proc. mažiau nei 2014 m. 2020 m. daugiausiai gaisrų kilo Klaipėdos r. sav. (217 atvejų) ir Jonavos r. sav. (144 atvejai), o mažiausiai Kretingos r. sav. (107 atvejai) ir Plungės r. sav. (86 atvejai) (žr. 46 paveikslą).

46 paveikslas. Užregistruotų gaisrų skaičius 2019 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Analizuojamu laikotarpiu Kretingos rajono savivaldybėje užregistruotuose gaisruose žuvusių asmenų skaičius taip pat sumažėjo: 2014 m. gaisruose žuvo 3 asmenys, o 2020 m. žuvo 1 asmuo.

Kretingos rajono savivaldybės viešojo saugumo apibendrinimas

Policijos pareigūnai

- Kretingos rajono savivaldybėje 2014–2019 m. policijos pareigūnų skaičius sumažėjo 36,3 proc. (2019 m. pabaigoje Kretingos rajone dirbo 52 policijos pareigūnai);
- Nuo 2014 iki 2019 m. daugiausiai policijos pareigūnų, tenkančių 100 tūkst. savivaldybės gyventojų, sumažėjo Kretingos rajono savivaldybėje (2014–2019 m. – 32,5 proc.).

Nusikalstamos veikos

- 2019 m. tarp nagrinėjamų savivaldybių Kretingos rajonas pasižymi mažiausiu užregistruotų nusikalstamų veikų skaičiumi;
- Tarp visų lyginamųjų savivaldybių Kretingos rajono savivaldybėje buvo mažiausias užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius per visą nagrinėjamą laikotarpį (2014–2019 m.);
- Per 2014–2020 m. laikotarpį užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius Kretingos rajone sumažėjo 29 proc. (nuo 443 iki 314 veikų);
- 2019 m. 100 tūkst. Kretingos rajono gyventojų teko 1101 užregistruotos nusikalstamos veikos. Tarp nagrinėjamų savivaldybių tai buvo mažiausia šio rodiklio reikšmė;
- 2014–2019 m. nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų skaičius Kretingos rajone sumažėjo 58,3 proc. (nuo 24 iki 10 veikų). 2019 m. bendras nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų skaičius Kretingos rajone tarp mažiausių iš visų nagrinėjamų savivaldybių.

Ištirtų nusikalstamų veikų dalis

- Kretingos rajone 2019 m. ištirta 59 proc. nusikalstamų veikų – tai vienas žemiausių nusikalstamų veikų ištyrimo reikšmių tarp analizuojamų teritorijų;
- Klaipėdos r. sav. ir Kretingos r. sav. ištirtų nusikalstamų veikų dalis 2014–2019

m. laikotarpiu atitinkamai krito 11,2 proc. punktų ir 9,2 proc. punktų.

Kelių eismo įvykiai

- 2014–2019 m. laikotarpiu kelių eismo įvykių, kuriuose nukentėjo žmonės, skaičius Kretingos rajone sumažėjo 37,5 proc., nuo 48 iki 30 eismo įvykių;
- Tai lėmė, kad 2019 m. Kretingos rajono savivaldybėje buvo užregistruota mažiausiai kelių eismo įvykių, kuriuose nukentėjo žmonės, iš visų nagrinėjamų savivaldybių;
- Mažėjant kelių eismo įvykių skaičiui, 2014–2019 m. Kretingos rajone eismo įvykių metu sužeistųjų skaičius mažėjo 41,1 proc. (nuo 56 iki 33 asmenų), o žuvusiųjų skaičius sumažėjo nuo 6 iki 3 asmenų;
- Iš visų analizuojamų savivaldybių, nagrinėjamu laikotarpiu eismo įvykių metu sužeistųjų skaičius mažėjo tik Kretingos rajono savivaldybėje.

Užregistruoti gaisrai

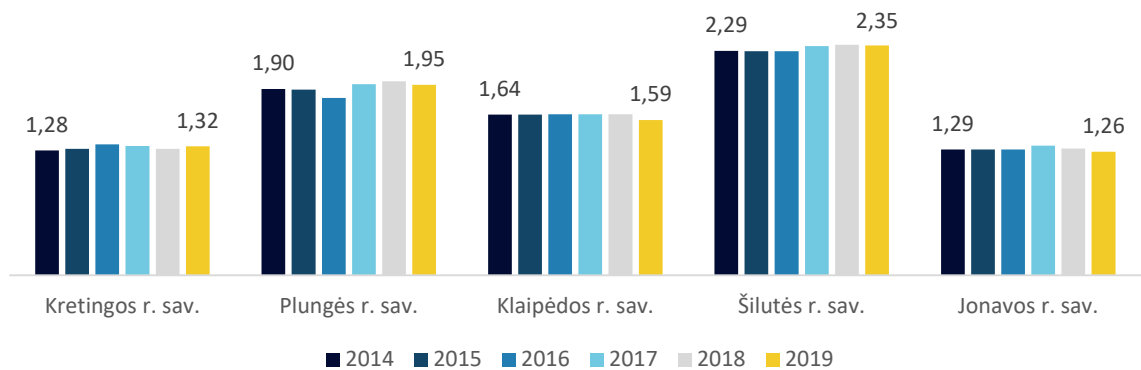

- 2020 m. Kretingos rajone buvo užregistruoti 107 gaisrai, t.y. 13,0 proc. mažiau nei 2014 m.;
- 2019 m. daugiausiai gaisrų kilo Klaipėdos r. sav. (217 atvejai) ir Jonavos r. sav. (144 atvejai), o mažiausiai Kretingos r. sav. (107 atvejai) ir Plungės r. sav. (86 atvejai);
- Analizuojamu laikotarpiu Kretingos rajono savivaldybėje užregistruotuose gaisruose žuvusių asmenų skaičius taip pat sumažėjo: 2014 m. gaisruose žuvo 3 asmenys, o 2020 m. žuvo 1 asmuo.

2.1.13. Infrastruktūra

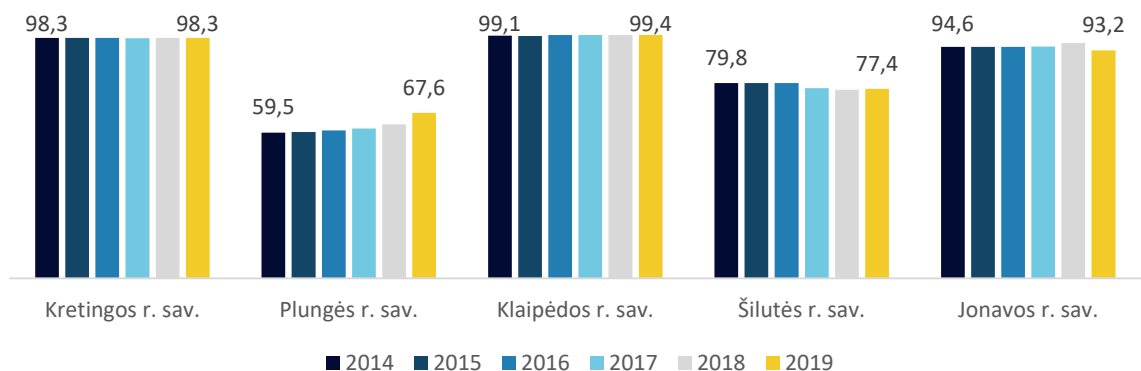
Gyventojų mobilumo galimybių užtikrinimas yra dirbančiai ir aktyviai visuomenei svarbus aspektas, kuris leistų laisvai ir patikimai naudotis viešuoju ar nuosavu transportu bei savivaldybės tvarkoma transporto infrastruktūra. Geros judumo galimybės leidžia gyventojams patogiau keliauti į darbą ar mokslus, užsiimti įvairiais atstumais nutolusiomis veiklomis, apsipirkti, lankytis gydymo įstaigose, pramogauti ar atlikti kasdienes darbus.

Nagrinėjant kelių savivaldybėse ilgį, tarp visų nagrinėjamų savivaldybių išsiskiria Plungės ir Šilutės rajonai, kuriuose fiksuojami ilgiausi automobilių keliai. Kretingos rajone bei Jonavos rajone kelių ilgis yra mažiausias tarp visų nagrinėjamų savivaldybių, tačiau svarbu paminėti, kad Kretingoje kelių ilgis nuo 2014 m. iki 2019 m. padidėjo 40 km. Taip pat svarbu yra atsižvelgti į kelių kokybę. Lyginant išskirtas savivaldybes, didžiausia danga dengtų kelių dalis yra fiksuojama trijose savivaldybėse – Klaipėdos, Kretingos ir Jonavos rajonuose. Juose danga dengtų kelių skaičius viršija 90 proc., tad galima teigti, kad beveik visi keliai yra dengti danga. Prasčiausia kelių dangos padėtis fiksuojama Plungės rajone, tačiau pastebima, jog čia kelių dengimas danga per paskutinius metus sparčiai pagerėjo (žr. 47 ir 48 paveikslą).

47 paveikslas. Automobilių kelių ilgis metų pabaigoje 2014–2019 m., tūkst. km.

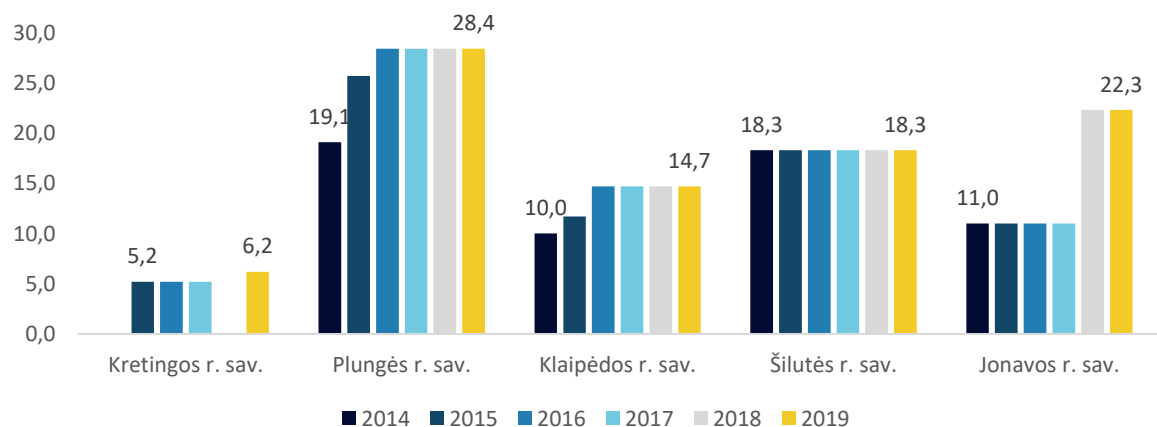
Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

48 paveikslas. Automobilių kelių su kelių danga dalis 2014–2019 m., proc.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

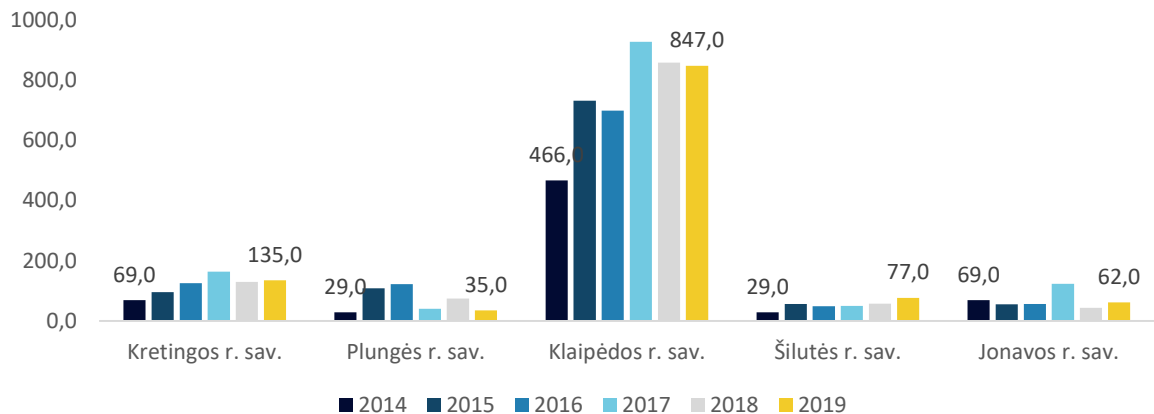
Atsižvelgiant į globalias bei nacionaliniuose dokumentuose išdėstytas miestų plėtros kryptis, yra būtina vystyti alternatyvius kelionių būdus, skatinti žmones judėti bei rinktis netaršias keliavimo priemones: dviračius, paspirtukus, keliavimą pėsčiomis. Tam yra būtina tiesti pėsčiųjų ir dviračių takus, strategiškai apgalvoti jų plėtrą. Tarp pasirinktų savivaldybių lyginant dviračių takų tinklą ir jo plėtrą, labiausiai išsiskiria Plungės rajonas, kur 2019 m. pabaigoje jų nutiesta buvo daugiau nei 28 km. Kretingos rajone (anuliuvus tuos metus, kuomet duomenų nebuvo pateikta) dviračių takų ilgis yra mažiausias tarp visų lyginamų savivaldybių: 2019 m. čia buvo fiksuota vos 6,2 km takų, o tai yra 4,5 karto mažiau už tais pačiais metais fiksuotą takų ilgį Plungėje (žr. 49 paveikslą).

49 paveikslas. Dviračių takų ilgis 2014–2019 m. pab., km.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

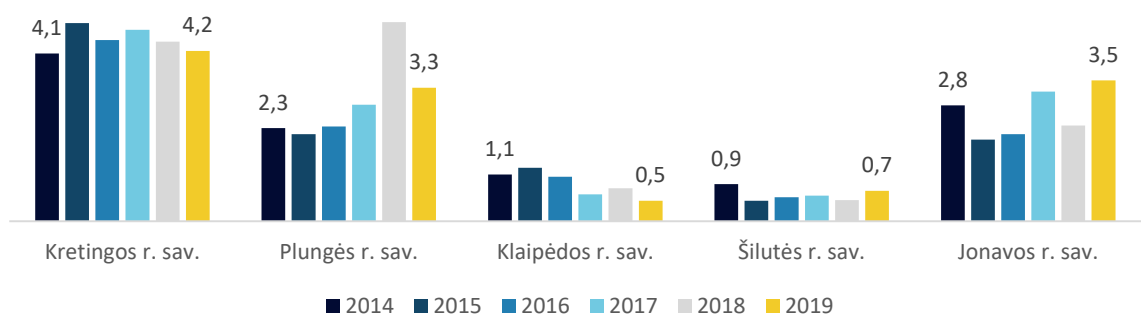
Savivaldybės gebėjimą pritraukti gyventojų bei įsikurti joje rodo savivaldybėje vykstančių statybų mastai. Pagal baigtų statyti naujų būstų skaičių tarp visų lyginamų savivaldybių ryškiai išsiskiria Klaipėdos rajono savivaldybė, kurioje šis skaičius itin aukštas, lyginant su kitomis tiriamomis savivaldybėmis. Nuo 2015 m. čia naujų būstų statybų mastai svyruoja tarp 700–900 būstų. Likusiose savivaldybėse statybos vyksta nevienodai, tačiau pastebima, jog Kretingos rajone šis skaičius pakankamai aukštas, kadangi nuo 2016 m. pastatytų būstų skaičius nenusileidžia žemiau 100. Sąlyginai didelis pastatomų būstų mažėjimas paskutiniais m. matomas Plungės rajone, kur 2019 m. jų buvo fiksuota vos 35 (žr. 50 paveikslą).

50 paveikslas. Baigtų statyti būstų skaičius 2014–2019 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Norint palyginti finansinį indėlį į savivaldybės infrastruktūros gerinimą ir plėtrą, galima išanalizuoti, kokia savivaldybės biudžeto dalis tenka šioms kryptims. Pastebima, kad Kretingos rajonas visu stebimu laikotarpiu pasižymėjo kaip daugiausiai biudžeto išlaidų būstui ir komunaliniam ūkiui skirianti savivaldybė. Nuo 2018 m. taip pat itin didelę biudžeto dalį šiai kryptiai ėmė skirti ir Plungės rajonas, o 2019 m. – Jonavos rajonas. 2019 visos 3 pirmaujančios savivaldybės šiai kryptiai skyrė ne mažiau kaip 3,3 proc., bendrų biudžeto išlaidų. Lyginant biudžeto išlaidas viešajai tvarkai ir visuomenės apsaugai, Jonavos (1,4 proc.), Plungės (1,3 proc.) ir Klaipėdos (1,2 proc.) rajonai iš lyginamų savivaldybių šiai sričiai skiria panašią biudžeto išlaidų dalį. Kretingos rajone išlaidos viešajai tvarkai ir visuomenės apsaugai varijavo mažai ir per beveik visą stebimą laikotarpį buvo apie 1 proc. bendrų savivaldybės biudžeto išlaidų (žr. 51 paveikslą).

51 paveikslas. Savivaldybių biudžeto išlaidų būstui ir komunaliniam ūkiui dalis nuo visų išlaidų 2014–2019 m., proc.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Kretingos rajono infrastruktūros apibendrinimas

Keliai

- Kretingos rajone bei Jonavos rajone kelių ilgis yra mažiausias tarp visų nagrinėjamų savivaldybių;
- Didžiausia danga padengtų kelių dalis yra fiksuojama trijose savivaldybėse – Klaipėdos, Kretingos ir Jonavos rajonuose. Juose danga dengtų kelių skaičius viršija 90 proc.;
- Kretingos rajone dviračių takų ilgis yra mažiausias tarp visų lyginamų savivaldybių.

Būstas

- Kretingos rajone pastatomų būstų skaičius yra pakankamai aukštas, kadangi nuo 2016 m. pastatytų būstų skaičius nenusileidžia žemiau 100 vnt.

Biudžetas

- Kretingos rajonas visu stebimu laikotarpiu pasižymėjo kaip daugiausiai biudžeto išlaidų būstui ir komunaliniam ūkiui skirianti savivaldybė;
- Kretingos rajone išlaidos viešajai tvarkai ir visuomenės apsaugai per beveik visą stebimą laikotarpį buvo apie 1 proc. bendrų savivaldybės biudžeto išlaidų, pagal šį rodiklį Kretingos rajono savivaldybė yra lyginamų savivaldybių viduryje.

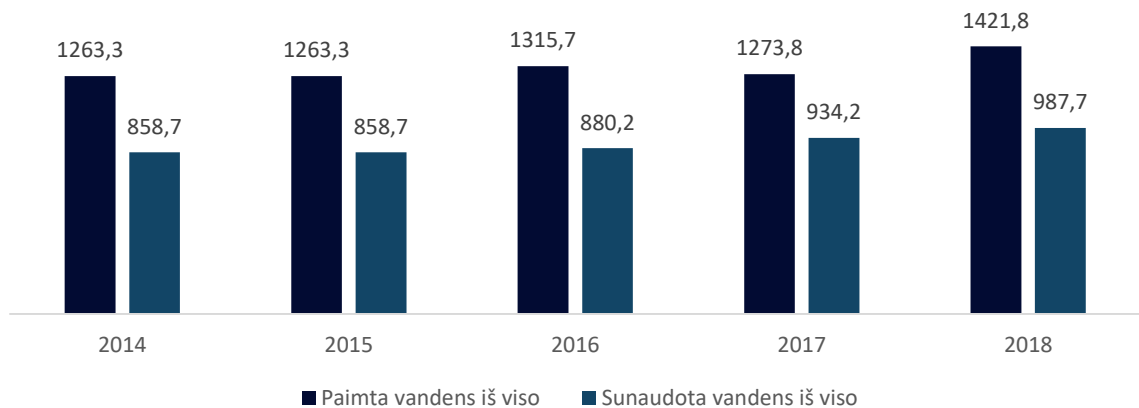
2.1.14. Gamtinės aplinkos būklė

Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2018 m. Kretingos rajono savivaldybėje buvo sunaudota 1421,8 m³ vandens. Tai reiškia, kad vienas Kretingos rajono gyventojas per metus sunaudojo beveik 38 m³ vandens. Lyginant su 2014 m. duomenimis, vandens vartojimas mieste išaugo: bendras sunaudojimas – 12,5 proc., santykinis metinis vieno gyventojų vartojimas – 20,7 proc.

Vidutinis vieno Kretingos rajono gyventojų vandens sunaudojimas per metus yra vienas žemiausių iš visų lyginamųjų savivaldybių. Jonavos rajone vienas gyventojas 2019 m. vidutiniškai suvartojo 368,8 m³ vandens, Šilutės rajono gyventojas – 120,3 m³ vandens, o Plungės rajono gyventojas – 61,1 m³ vandens. Tik Klaipėdos rajono savivaldybės gyventojas 2019 m. duomenimis vidutiniškai suvartojo 1,1 m³ vandens mažiau nei Kretingos rajono savivaldybės gyventojas (žr. 51 paveikslą). Toks vandens sunaudojimas, iš dalies, Kretingos rajone yra dėl to, nes didelė dalis gyventojų naudojami individualiais vandens gręžiniais.

Analizuojant sunaudoto vandens kiekio dalį nuo viso paimto vandens kiekio, 2018 m. šis rodiklis siekė 69 proc., tuo tarpu 2014 m. 68 proc. Tad šis rodiklis per nagrinėjamą laikotarpį beveik nepakito.

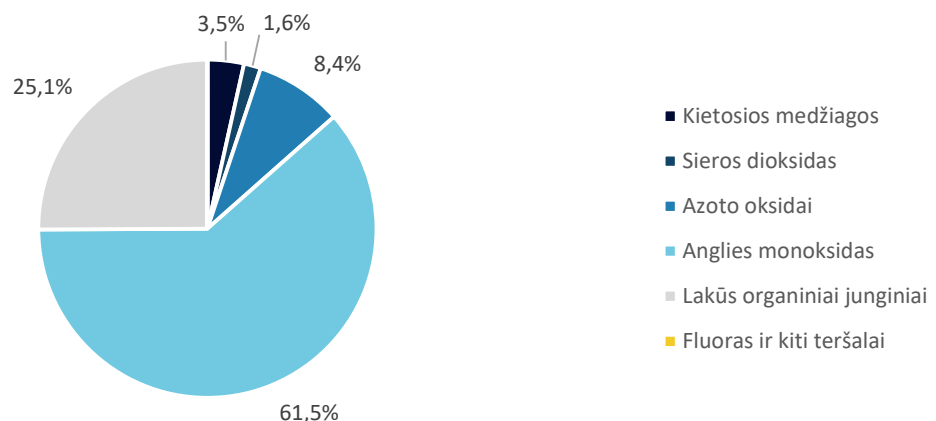

52 paveikslas. Paimta ir sunaudota vandens Kretingos rajono savivaldybėje 2014–2018 m., tūkst. m³
Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Statistikos departamento duomenimis 2019 metas Kretingos rajone į atmosferą buvo išmesta 204 t teršalų. Didesnė tarša savivaldybėje yra fiksuojama kiekvienais m. nuo 2014 m.

2019 m. vienam Kretingos rajono gyventojui vidutiniškai teko apie 5,5 kg teršalų per metus ir tai sudarė mažiausią iš stacionarių taršos šaltinių į aplinkos orą išmestų teršalų kiekį iš visų lyginamųjų teritorinių vienetų. Tais pačiais m. vidutiniškai visoje Lietuvoje vienam gyventojui teko apie 22,7 kg teršalų, Jonavos rajono gyventojui teko apie 84,1 kg teršalų, Klaipėdos rajono gyventojui – 19,1 kg teršalų, Šilutės rajono gyventojui – 8,5 teršalų, o Plungės rajono gyventojui – 21,4 kg teršalų.

53 paveikslas. Kretingos rajono savivaldybėje išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių teršalų pasiskirstymas pagal teršalų tipą 2019 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

2019 m. duomenimis, Kretingos rajono savivaldybėje anglies monoksidų išmetimas sudarė beveik 61,5 proc., lakūs organiniai junginiai 25,1 proc., azoto oksidai 8,4 proc., sieros dioksidas 1,6 proc. ir kietosios medžiagos 3,5 proc. visų metinių išmetamų teršalų kiekio (žr. 52 paveikslą).

Kretingos rajono savivaldybės gamtinės aplinkos apibendrinimas

Vandens sunaudojimas

- 2018 m. Kretingos rajono savivaldybėje buvo sunaudota 1421,8 m³ vandens. Tai reiškia, kad vienas Kretingos rajono gyventojas per metus

sunaudojo beveik 38 m³ vandens;

- Lyginant su 2014 m. duomenimis, vandens vartojimas mieste išaugo: bendras sunaudojimas – 12,5 proc., santykinis metinis vieno gyventojų vartojimas – 20,7 proc.;
- Vidutinis vieno Kretingos rajono gyventojų vandens sunaudojimas per metus yra vienas žemiausių iš visų lyginamųjų savivaldybių;
- Analizuojant sunaudoto vandens kiekio dalį nuo viso paimto vandens kiekio, šis rodiklis per nagrinėjamą laikotarpį beveik nepakitęs.

Oro tarša

- Statistikos departamento duomenimis 2019 m. Kretingos rajone į atmosferą buvo išmesta 204,0 tonų teršalų;
- 2019 m. vienam Kretingos rajono gyventojui vidutiniškai teko apie 5,5 kg teršalų per metus ir tai sudarė mažiausią iš stacionarių taršos šaltinių į aplinkos orą išmestų teršalų kiekį iš visų lyginamųjų teritorinių vienetų;
- 2019 m. duomenimis, Kretingos rajono savivaldybėje anglies monoksidų išmetimas sudarė beveik 61,5 proc.

Pasiūlymai

- Svarbu gerinti sunaudoto vandens kiekio dalį nuo viso paimto vandens kiekio.

2.2. Kretingos rajono savivaldybės stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių (SSGG) ir politinių, ekonominių, socialinių, kultūrinių ir technologinių (PEST) veiksnių analizė

Išanalizavus Kretingos rajono savivaldybės socialinės, ekonominės, kultūrinės ir aplinkosauginės aplinką, pateikiamas esamos Kretingos rajono situacijos įvertinimas, naudojantis SSGG ir PEST analize. SSGG analizėje suskirstomos visos įžvalgos, padarytos apie kiekvieną iš sektorių, į stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes. PEST analizėje visos šios įžvalgos skirstomos į politinius–teisinius, ekonominius, socialinius–kultūrinius ir technologinius aspektus priklausomai nuo to, ar jie yra teigiami ar neigiami.

2.2.1. Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizė

11 lentelė. SSGG analizė

Stiprybės

- Didelė ekonomiškai užimtų gyventojų dalis
- Registruotų bedarbių dalis yra santykinai maža
- Auga augalininkystė užsiimančių ūkių produkcija (nuo 20,9 iki 32,4 mln. Eur, 2014–2019 m.)
- Sparčiai besivystantis turizmo sektorius
- Apgyvendinimo įstaigų ir vietų skaičius jose auga
- Aktyvus kultūrinis gyvenimas, pasižymintis dideliu meno mėgėjų (112) kolektyvų skaičiumi
- Augantis susidomėjimas Kretingos rajono kultūriniu paveldu
- Kretingos rajone yra net 5 vienuolynai
- Švarus oras ir neužteršta aplinka
- Saugi aplinka
- Eismo įvykių, kuriuose nukentėjo žmonės, skaičius bei eismo įvykių metu sužeistųjų skaičius mažėja
- Socialinės paslaugos savivaldybėje pasiekiamos visiems gyventojams
- Vis didesnė dalis socialinių paslaugų teikiama kompleksiskai, integraliai, skatinama NVO veikla

- Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigos nuolat dalyvauja projektinėje veikloje ir ieško finansavimo galimybių įstaigų materialinei bazei gerinti
- Gydytojų skaičius auga
- Vidutinė gyvenimo trukmė Kretingos rajone yra 76,6 m. ir yra panaši kaip šalies vidurkis – 76,4 m.
- Mokinių, besimokančių jungtinėse klasėse, procentinė dalis yra viena mažiausių tarp lyginamų savivaldybių (4 proc.)
- Neformaliojo švietimo veiklose dalyvauja maždaug 3/4 mokinių
- Didelis sportuojančiųjų skaičius, o sporto organizacijų skaičius nuolat auga

Silpnybės

- Lyginant su nacionaliniu vidurkiu, vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis yra mažesnis daugiau nei penktadaliu
- Nors materialinės investicijos sparčiai auga, bendras investicijų lygis yra santykinai žemas
- Pagal gyvulininkystės produkcijos rodmenis Kretingos rajono savivaldybė yra mažai produktyvi
- Mažėja nuolatinių gyventojų
- Dviračių takų ilgis yra santykinai nedidelis
- Smarkiai mažėja policijos pareigūnų
- Kretingos rajono savivaldybėje nėra patenkinamas socialinio būsto poreikis
- Gydytojų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų, yra mažesnis už šalies vidurkį
- Pensinio amžiaus pedagogų skaičius auga
- Bendrojo ugdymo įstaigose mokinių skaičius mažėja sparčiau nei visoje šalyje
- Rajone trūksta muzikinės veiklos įvairovės, pvz., mokymosi groti įvairiais muzikos instrumentais, taip pat reikėtų sustiprinti etnokultūrinę veiklą

Galimybės

- Ekologinio ūkininkavimo skatinimas
- Tarptautinės migracijos mažėjimas
- Didėjantis ES finansavimas įvairioms sritims
- Gerėjančios sąlygos inovacijų, technologijų plėtrai
- Lietuvos patrauklumo didėjimas kitataučiams
- Alternatyvių ir atsinaujinančių energijos šaltinių populiarumo didėjimas

Grėsmės

- Išlieka didelis neapibrėžtumas, darantis neigiamą poveikį pasaulio ekonomikos raidai ir pasaulinei prekybai dėl COVID-19 pandemijos
- Senstanti visuomenė
- Spartėjanti klimato kaita
- Nenuosekli sveikatos priežiūros nacionalinė politika
- Daugėja įmonių, kurių veiklą riboja tinkamą kvalifikaciją turinčių darbuotojų stoka

Šaltinis: sudaryta Teikėjo

2.2.2. Politinių, ekonominių, socialinių ir kultūrinių ir technologinių (PEST) veiksnių analizė

12 lentelė. PEST analizė

Teigiami veiksniai	Neigiami veiksniai
Teisiniai ir politiniai veiksniai	
<ul style="list-style-type: none"> • Kretingos rajone pastebima kasmet auganti bendro savivaldybės biudžeto dalis, skiriama sportui: nuo 2014 m. skiriama biudžeto dalis paaugo beveik trigubai; 	<ul style="list-style-type: none"> • Trūksta iniciatyvų siekiančių pritraukti investicijas.
Ekonominiai veiksniai	
<ul style="list-style-type: none"> • Stipri pramonės bazė. Savivaldybė išsiskiria veikiančių ūkio subjektų skaičiumi prekyboje, apdirbamojoje gamyboje, statybų sferoje ir transporto ir saugojimo srityje; • Užimtų gyventojų dalis yra didžiausia ne tik tarp lyginamųjų savivaldybių, bet ir lenkia nacionalinį vidurkį; • Registruotų bedarbių dalis yra viena mažiausių tarp lyginamųjų savivaldybių; • Per visą nagrinėjamą laikotarpį bendras turistų, kurie buvo apsistoję savivaldybės teritorijoje, skaičius 	<ul style="list-style-type: none"> • 2019 m. vidutinis mėnesinis neto darbo užmokesčio santykis Kretingos rajono savivaldybėje ir visoje Lietuvoje buvo mažesnis daugiau nei penktadaliu (79 proc.); • Bendras materialinių investicijų lygis 2019 m. buvo žemiausias tarp visų lyginamųjų savivaldybių; • Matoma turistų praleidžiamų nakvynių skaičiaus mažėjimo tendencija; • Pagal gyvulininkystės produkcijos rodmenis tarp lyginamųjų savivaldybių Kretingos rajono savivaldybė yra mažiausiai produktyvi;

- išaugo beveik dešimteriojai (944,3 proc.);
- Nuo 2014 iki 2019 m. Kretingos rajono savivaldybėje net penkiolika kartų (1502,2 proc.) išaugo vietinių turistų iš Lietuvos srautas. Taip pat padidėjo 322,3 proc. ir turistų iš užsienio skaičius;
- Nuo 2014 iki 2019 m. Kretingos rajono savivaldybėje apgyvendinimo įstaigų skaičius paaugo nuo 11 iki 40, o vietų skaičius apgyvendinimo įstaigose atitinkamai padidėjo 790,4 proc.;
- Kretingos rajone auga augalininkystė užsiimančių ūkių produkcija (nuo 20,9 iki 32,4 mln. Eur);
- Nors 2014 – 2019 m. laikotarpiu materialinės investicijos tenkančios vienam Kretingos rajono gyventojui paaugo 39,8 proc., bendras investicijų lygis 2019 m. buvo žemiausias tarp visų lyginamųjų savivaldybių.

Socialiniai ir kultūriniai veiksniai

- Vidutinė gyvenimo trukmė Kretingos rajone yra 76,6 m. ir yra panaši kaip šalies vidurkis – 76,4 m.;
- Socialinės paslaugos savivaldybėje teikiamos teritoriniu principu ir taip yra pasiekiamos visiems gyventojams;
- Atsižvelgiant į gyventojų poreikius, plečiamas socialinių paslaugų namuose teikimas;
- Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigų materialinė infrastruktūra yra patenkinama, pastatai atitinka higienos normas, saugumo ir technikos reikalavimus, patalpos pritaikytos neįgalių žmonių poreikiams. Šios įstaigos nuolat dalyvauja projektinėje veikloje ir ieško finansavimo galimybių įstaigų materialinei bazei gerinti;
- Siekiant gerinti paslaugų kokybę, vis didesnė dalis socialinių paslaugų teikiama kompleksiskai, integraliai, skatinama NVO veikla;
- Tik 4proc. visų mokinių mokosi jungtinėse klasėse. Kretingos rajono savivaldybėje tokių mokinių procentinė dalis yra viena mažiausių tarp lyginamųjų savivaldybių;
- 2020–2021 mokslo m. neformaliojo švietimo veiklose dalyvavo net 74,8 proc. mokinių;
- Kretingos rajone 2014–2019 m. ikimokyklinio ugdymo įstaigose išaugo 9 proc. mokinių ir šis augimas lenkė šalies vidurkį (4,4 proc.);
- 2019 m. Kretingos rajono muziejuose apsilankė 133 tūkst. lankytojų ir pagal šias apimtis Kretingos rajono savivaldybė buvo absoliuti lyderė tarp visų lyginamųjų savivaldybių;
- Iš visų lyginamųjų savivaldybių, Kretingos rajonas išsiskiria meno mėgėjų kolektyvų skaičiumi;
- Gydytojų skaičius 2014–2019 m. laikotarpiu išaugo 10,6 proc.;
- Kretingos rajonas sporto organizacijų skaičiumi pirmauja tarp lyginamųjų savivaldybių. Organizacijų savivaldybėje nuo 2014 m. nuolat augo;
- Kretingos rajono savivaldybėje fiksuojamas didžiausias sportuojančiųjų skaičius tarp lyginamųjų savivaldybių;
- Tarp nagrinėjamųjų savivaldybių Kretingos rajonas pasižymi mažiausiu užregistruotų nusikalstamų veikų skaičiumi;
- 2014–2019 m. nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų skaičius Kretingos rajone sumažėjo 58,3 proc. (nuo 24 iki 10 veikų);
- 2014–2019 m. laikotarpiu kelių eismo įvykių, kuriuose nukentėjo žmonės, skaičius Kretingos rajone sumažėjo 37,5 proc.;
- 2014–2019 m. Kretingos rajone eismo įvykių metu
- Kretingos rajono savivaldybėje socialinės paslaugos teikiamos visoms asmenų grupėms, tačiau jų vis dar nepakanka;
- Tam, kad būtų patenkinamas poreikis ir sukuriamas bent minimalus rezervas, Kretingos rajono savivaldybėje reikalinga socialinio būsto fondo plėtra;
- Nors gydytojų skaičius auga, Kretingos rajono savivaldybėje gydytojų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų, yra 43,3 proc. mažesnis už šalies vidurkį;
- Rajone trūksta muzikinės veiklos įvairovės, pvz., mokymosi groti įvairiais muzikos instrumentais, taip pat reikėtų sustiprinti etnokultūrinę veiklą;
- Gyventojų savivaldybėje mažėja sparčiau nei visoje šalyje;
- Demografinis senatvės ir išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas kyla;
- Pensinio amžiaus pedagogų skaičius 2015–2020 m. išaugo 15 proc. ir 2020 m. sudarė 7,4 proc. visų pedagogų;
- Kretingos rajone 2014–2019 m. bendrojo ugdymo įstaigose mokinių sumažėjo 8,1 proc. ir šis mažėjimas lenkė šalies vidurkį (-5,5 proc.);
- Kretingos rajone trūksta kultūrinės ir pramogų veiklos jaunimui;
- Kretingos rajono savivaldybėje 2014–2019 m. sumažėjo net 32,5 proc. policijos pareigūnų ir tai yra didžiausias mažėjimas lyginant su kitomis analizuojamomis savivaldybėmis.

sužeistųjų skaičius mažėjo –41,1 proc.;

Technologiniai veiksniai

- 2019 m. vienam Kretingos rajono gyventojui vidutiniškai teko apie 5,5 kg teršalų per metus ir tai sudarė mažiausią iš stacionarių taršos šaltinių į aplinkos orą išmestų teršalų kiekį iš visų lyginamųjų teritorinių vienetų;
- Per savivaldybės teritoriją eina geležinkelis (Vilnius–Klaipėda), plentai: Šiauliai–Palanga, Gargždai–Kretinga, Kretinga–Skuodas, Klaipėda–Kretinga.
- Kretingos rajone dviračių takų ilgis yra mažiausias tarp visų lyginamųjų savivaldybių.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo

2.3. Analizės apibendrinimas, pagrindinės išvados ir siūlymai

Atlikus Kretingos rajono savivaldybės socialinės, ekonominės, kultūrinės ir aplinkosauginės aplinkos analizę ir parengus SSGG ir PEST analizę, galima apibendrinti, kad Kretingos rajonas išsiskiria savo ekonomine dimensija. Kretingos rajone yra istoriškai stipri pramoninė bazė, tačiau tuo pačiu yra itin sparčiai plėtojamas turizmas. Tai leidžia rajonui diversifikuoti savo ekonominę veiklą. Vietos gyventojai yra taip pat itin ekonomiškai aktyvūs, nes užimtų gyventojų dalis lenkia nacionalinį vidurkį, o registruotų bedarbių dalis yra viena mažiausių tarp lyginamųjų savivaldybių. Tokia vietos ekonomikos struktūra lemia, kad dauguma vietos gyventojų yra ekonomiškai užimti, tačiau santykinai uždirba mažai. 2019 m. vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis siekė 649,7 Eur ir buvo mažiausias tarp visų lyginamųjų savivaldybių. Bendras materialinių investicijų lygis 2019 m. taip pat buvo žemiausias tarp visų lyginamųjų savivaldybių, o tarptautinių investicijų lygis neprilygo pirmaujančioms lyginamosioms savivaldybėms. Dėl šios priežasties yra itin svarbu priimti priemones, kurios užtikrintų savivaldybės konkurencingumą ir pritrauktų investicijas.

Kretingos rajono savivaldybės administracija yra itin stipri įgyvendinant vietos socialinę politiką. Socialinės paslaugos savivaldybėje teikiamos teritorinių principu ir taip yra pasiekiamos visiems gyventojams. Atsižvelgiant į gyventojų poreikius, plečiamas socialinių paslaugų namuose teikimas. Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigų materialinė infrastruktūra yra patenkinama, pastatai atitinka higienos normas, saugumo ir technikos reikalavimus, patalpos pritaikytos neįgalių žmonių poreikiams. Šios įstaigos nuolat dalyvauja projektinėje veikloje ir ieško finansavimo galimybių įstaigų materialinei bazei gerinti. Siekiant gerinti paslaugų kokybę, vis didesnę dalis socialinių paslaugų teikiama kompleksiskai, integraliai, skatinama NVO veikla. Nors Kretingos rajono savivaldybėje socialinės paslaugos teikiamos visoms asmenų grupėms, tačiau jų vis dar nepakanka. Tam, kad būtų patenkinamas poreikis ir sukuriamas bent minimalus rezervas, Kretingos rajono savivaldybėje reikalinga socialinio būsto fondo plėtra.

Kretingos rajone yra aukšta švietimo paslaugų kokybė: tik 4 proc. visų mokinių mokosi jungtinėse klasėse. Kretingos rajono savivaldybėje tokių mokinių procentinė dalis yra viena mažiausių tarp lyginamųjų savivaldybių. 2020–2021 mokslo m. neformaliojo švietimo veiklose dalyvavo net 74,8 proc. mokinių. Vis dėlto rajone trūksta muzikinės veiklos įvairovės, pvz., mokymosi groti įvairiais muzikos instrumentais, taip pat reikėtų sustiprinti etnokultūrinę veiklą.

Iš visų lyginamųjų savivaldybių Kretingos rajonas išsiskiria itin aktyviu kultūriniu gyvenimu. 2019 m. Kretingos rajono muziejuose apsilankė 133 tūkst. lankytojų ir pagal šias apimtis Kretingos rajono savivaldybė buvo absoliuti lyderė tarp visų lyginamųjų savivaldybių.

Apibendrinant, kad pritrauktų darbingo amžiaus gyventojų, Kretingos rajono savivaldybė turi ieškoti būdų, kaip sustiprinti savo konkurencingumą, kad pritrauktų daugiau tiesioginių užsienio investicijų, kurios, tikėtina, pakeltų bendrą vietos gyventojų vidutinį mėnesinį darbo užmokestį. Itin svarbu išlaikyti pramonės ir turizmo rajone diversifikaciją bei užtikrinti, kad mažėjant nakvynių skaičiui ir toliau augtų

savivaldybės svečių skaičius. Taip pat svarbu išlaikyti Kretingos rajono muziejų populiarumą. Savivaldybės administracijai yra svarbu ir toliau plėsti švietimo ir socialinių paslaugų spektrą ir kelti jų kokybę.

Pagrindiniai iššūkiai, kurie gali turėti įtakos Kretingos rajono savivaldybės tolimesnei plėtrai ir vystymuisi yra sisteminiai bei lokalūs. Vienas iš sisteminių iššūkių yra globali urbanizacija, kurią lemia investicijų ir galimybių koncentracija miestuose. Šį iššūkį reikėtų spręsti Kretingos rajonui konkuruojant su kitomis savivaldybėmis siūlant aukštą gyvenimo kokybę. Kitas sisteminis iššūkis yra mažas gimstamumas, būdingas visam išsivysčiusiam pasauliui. Šį iššūkį galima atliepti Kretingos rajonui skiriant dėmesį gimstamumo skatinimui bei skatinant vidinę ir tarptautinę migraciją į Kretingos rajoną.

Vienas iš lokalių iššūkių su kuriais susiduria Kretingos rajonas yra investicijų kiekis, kurį sugeba pritraukti rajonas. Nepaisant didelio gyventojų užimtumo, vietos gyventojų vidutinis mėnesinis darbo užmokestis yra vis dar santykinai žemas. Siekiant spręsti šį iššūkį, Kretingos rajonui reikėtų ieškoti būdų ir siekti pritraukti aukštos pridėtinės vertės investicijas. Kitas lokalus Kretingos rajono iššūkis yra jo žinomumas, nes didelis Kretingos rajono potencialas yra ribojamas jo galimybių žinomumo. Dėl šios priežasties Kretingos rajonui vertėtų numatyti priemones ir investuoti į jo žinomumo didinimą regioniniame, nacionaliniame ir tarptautiniame kontekste.

3 Svarbiausių ir aktualiausių strateginio planavimo dokumentų, užsienio miestų plėtros kryptių ir tarptautinių plėtros tendencijų analizė

Šioje dokumento dalyje analizuojami strateginiai planavimo dokumentai, kurie yra aktualūs nustatant naujojo strateginio plėtros plano viziją, prioritetus, tikslus ir uždavinius iki 2030 metų. Analizėje apžvelgiami tiek Europos Sąjungos, tiek nacionaliniai, tiek regioniniai strateginio planavimo dokumentai. Į strateginio planavimo dokumentuose identifikuojamas plėtros kryptis bus atsižvelgiama formuojant naujojo strateginio plėtros plano viziją, prioritetus, tikslus ir uždavinius kitose šio strateginio plėtros plano dokumento dalyse.

3.1. Svarbiausi ir aktualiausi Europos Sąjungos, nacionaliniai ir kiti strateginio planavimo dokumentai

Strateginio planavimo dokumentų sistema apima ilgalaikes Europos Sąjungos (toliau – ES) ir Lietuvos Respublikos planavimo dokumentų nuostatas, kurios perkeliamos į trumpesnės trukmės planavimo dokumentus, savivaldybių strateginio planavimo dokumentus. Vienu planavimo dokumentų nuostatos turi atsispindėti kituose susijusiuose dokumentuose ir jie neturi prieštarauti vieni kitiems.

Pagrindiniai planavimo dokumentai, apimantys ES ir Lietuvos Respublikos planavimo dokumentus yra aktualūs 2021–2030 metų laikotarpiui:

- Projektas „Europa 2030“;
- 2021–2027 m. ES ilgalaikis biudžetas;
- 2021–2027 m. ES fondų investicijų programa (antrasis projektas);
- Valstybės pažangos strategija „Lietuva 2030“;
- 2021–2030 metų Nacionalinis pažangos planas;
- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas;
- Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymas;

Projektas „Europa 2030“

Projektas „Europa 2030“⁹ yra formuojamas Europos Vadovų Tarybos prašymu. Ataskaitoje apžvelgiami iššūkiai, su kuriais ES gali susidurti 2030 metais ir pasiūlomi sprendimo būdai. Dokumente atspindėti įvairialypės grupės, kurią sudaro skirtingų prioritetų ir interesų turintys asmenys, darbo rezultatai.

2010 m. parengtoje ataskaitoje nurodoma, kad „žvelgiant į 2030 m. perspektyvą, Europiečiams bus reikalinga itin konkurencinga ir tvari socialinė rinkos ekonomika, kad būtų išlaikyta socialinė sanglauda ir kovojama su klimato kaita“.

Projektas „Europa 2030“ akcentuoja žmogiškąjį kapitalą ir laiko jį strategine priemone. Dokumentas taip pat pabrėžia kovos su klimato kaita, visuomenės senėjimu svarbą bei ambicijas skaitmenizuoti visuomenę.

9 Projektas „Europa 2030“. Iššūkiai ir galimybės. Svarstymų grupės ataskaita Europos Vadovų Tarybai dėl „ES 2030“ ateities, 2010, prieiga per internetą: <https://www.consilium.europa.eu/media/30774/qc3210249lrc.pdf>

Projekte „Europa 2030“ suformuoti 6 tikslai:

- 1) **Europos ekonominio ir socialinio modelio atnaujinimas**, siekiant ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo. Šioje dokumento dalyje minima, kad norint sukurti daugiau ir geresnių darbo vietų svarbiausia yra reformuoti darbo rinką per darbo jėgos lankstumą ir jos užimtumo garantijas, darbo jėgos judrumą ir įmonių kultūrą bei valdymo praktiką. Taip pat pabrėžiama, kad turėtų būti didinamas darbo jėgos aktyvumo lygis.
- 2) **Žiniomis grindžiamas augimas: galimybių suteikimas individui**, užtikrinant aukštą kompetenciją visose švietimo proceso grandyse, nuolat stiprinant gyventojų gebėjimų bazę atsižvelgdama į poreikius ir kuriant socialinę, ekonominę, bei reglamentavimo aplinką, kurioje būtų sudarytos sąlygos moksliniams tyrimams, kūrybiškumui ir inovacijoms.
- 3) **Demografijos problema: visuomenės senėjimas, migracija ir integracija**, kurią siekiama spręsti paverčiant ES patrauklia vieta imigrantams, kurie turi užpildyti būsimus darbo jėgos ir gebėjimų trūkumus Europos Sąjungoje. Šioje dalyje pabrėžiama, kad turi būti įgyvendinama šeimai palanki politika.
- 4) **Energetinis saugumas ir klimato kaita: nauja industrinė revoliucija**, kurios pagrindas pramonės ir elgsenos pakeitimai išmetant šiltnamio efektą sukeliančias dujas, baigiant kurti vieną bendrą energetikos rinką, užtikrinant didesnę energijos efektyvumą, plėtojant atsinaujinančių išteklių energetiką.
- 5) **Išorės ir vidaus saugumas: nuolatinis uždavinys**, kuris yra apsunkintas vykstančios globalizacijos. Šioje dalyje pabrėžiama, kad ES privalo susitarti dėl ilgalaikės ES gynybos vizijos, su aiškiai nustatytais prioritetais, susijusiais su grėsmėmis, veiksmų pradėjimo kriterijais ir specialiai skiriamais ištekliais, kurioje turi būti numatytas aiškus NATO ir ES pareigų pasidalijimas.
- 6) **Europa pasaulyje: tapti ryžtinga veikėja** tarptautinėje arenoje.

Šiems tikslams įgyvendinti ES valstybės narės turi susitelkti ne vien į savo interesus, bet ir bendrus Europos Sąjungos ilgalaikius tikslus. Vykdamt nacionalinę ar regioninę politiką svarbu atsižvelgti ir vadovautis bendrai visai Europos bendrijai iškeltais tikslais.

Ilgalaikė ES finansinės parama 2021–2027 m.

2020 m. liepos 21 d. Europos Taryba po ilgų derybų vieningai pritarė ilgalaikiam Europos Sąjungos biudžetui, kuris dengia 2021–2027 m. finansinį laikotarpį¹⁰. Šio biudžeto bendra vertė sudaro 1074,3 mlrd. Eur ir ji bus skaidoma į šias 8 kategorijas:

- 1) Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika (132,8 mlrd. Eur)
- 2) Sanglauda ir vertybės (377,8 mlrd. Eur)
- 3) Gamtos ištekliai ir aplinka (356,4 mlrd. Eur)
- 4) Migracija ir sienų valdymas (22,7 mlrd. Eur)
- 5) Saugumas ir gynyba (13,2 mlrd. Eur)

¹⁰ 2021–2027 m. ES ilgalaikis biudžetas, prieiga per internetą: <https://www.consilium.europa.eu/lt/policies/the-eu-budget/long-term-eu-budget-2021-2027/>

- 6) Kaimyninės šalys ir pasaulis (98,4 mlrd. Eur)
- 7) Europos viešasis administravimas (73,1 mlrd. Eur)

Iš viso 2021–2027 metais Lietuvai bus skirta 14,5 mlrd. Eur (2014–2020 m buvo skirta – 12,8 mlrd. Eur) ES paramos, tai 1,7 mlrd. Eur daugiau, nei buvo skirta 2014–2020 m. finansinėje perspektyvoje.¹¹

2021–2027 m. ES fondų investicijų programa (antrasis projektas)

Artėjant naujam finansavimo laikotarpiui Lietuva pasirengė antrąjį naujojo laikotarpio investicijų programos projektą¹², kuriame numatytos sritys, kurioms bus skiriamas finansavimas iš ES fondų. Investicijos bus koncentruojamos į 5 politikos tikslus, numatytus ES Bendrųjų nuostatų reglamente¹³:

- Siekiant pirmojo politikos tikslo „Pažangesnė Europa“, ES fondų investicijomis bus skatinama Lietuvos ekonomikos transformacija į aukštesnės pridėtinės vertės ekonomiką ir jos konkurencingumas.
- Siekiant antrojo politikos tikslo „Žalesnė Europa“, ES fondų investicijomis bus skatinamas perėjimas prie švarios ir teisingos energetikos, žaliosios investicijos, žiedinė ekonomika, prisitaikymas prie klimato kaitos, ekstremalių klimato reiškinių rizikos prevencija bei jos valdymas.
- Siekiant trečiojo politikos tikslo „Geriau sujungta Europa“, ES fondų investicijomis bus skatinamas skaitmeninis junglumas, kuriamas tvarus, atsparus klimato kaitai, pažangus, saugus ir įvairiarūšių transeuropinis transporto tinklas, taip pat gerinamas nacionalinis, regiono ir vietos judumas, įskaitant geresnes galimybes naudotis TEN–T ir tarpvalstybinis judumas.
- Siekiant ketvirtojo politikos tikslo „Socialiai atsakinga Europa“, ES fondų investicijomis bus įgyvendinami Europos socialinių teisių ramsčio principai, skatinant užimtumo, švietimo ir socialinės įtraukties politikos sričių investicijas į žmones ir sistemas. Programa numato sukurti labiau integruotą ir tvaresnį ekonomikos augimo modelį, gerinant Lietuvos konkurencingumą, sudarant geresnes sąlygas investicijoms, darbo vietų kūrimui ir socialinės sanglaudos skatinimui.
- Siekiant penktojo politikos tikslo „Piliečiams artimesnė Europa“, ES fondų investicijomis bus įgyvendinama tvari ir integruota miestų ir kaimų plėtra ir vietos iniciatyvos, siekiant reaguoti į demografinius iššūkius ir mažinti socialinius ir ekonominius skirtumus. Programa sieks didinti miestų vietovių patrauklumą ir verslo aplinką, užtikrinant ryšius su funkcinėmis miestų zonomis; bus derinamos prisitaikymo ir gyvenimo kokybės priemonės su investicijomis augimui skatinti. Toliau bus vystomos integruotos teritorinės investicijos konkrečiose tikslinėse teritorijose.

Pažymėtina, kad pastaraisiais metais išryškėjus regioniniams skirtumams tarp Vilniaus regiono ir likusios Lietuvos, naujajame finansavimo laikotarpyje investicijos bus koncentruojamos į Vilniaus regioną bei Vidurio ir Vakarų regioną.

11 Prieiga per internetą: <https://www.esparamoscentras.lt/Europos-sajungos-parama-lietuvai-2021-2027-m/>

12 Antrasis 2021–2027 m. ES fondų investicijų programos projektas; 2021–2027 m. ES fondų investicijų programos rengimas, prieiga per internetą: <https://www.esinvesticijos.lt/lt/pasirengimas-2021-2027/2021-2027-m-es-fondu-investiciju-programos-rengimas>

13 Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio ir migracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų priemonės finansinės taisyklės, prieiga per internetą: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:db0018b9-3771-11ea-ba6e-01aa75ed71a1.0015.02/DOC_1&format=PDF

Vilniaus regione investicijos bus koncentruojamos į mokslinių tyrimų ir inovacijų stiprinimą, tik į aukštą pridėtinę vertę kuriančių MVĮ skaitmeninimą ir eksporto skatinimą, specialistų persikvalifikavimą sumanios specializacijos srityse. Pažymėtina, kad Vilniaus regione yra silpniau išsivysčiusių savivaldybių, kurių ekonominė ir socialinė plėtra lėtesnė, atsižvelgiant į tai, programa šiame regione remia bazinių viešųjų paslaugų išdėstymo optimizavimą, didins įsidarbinimo galimybes ir investuos į darnią miesto plėtrą. Vidurio ir Vakarų regione investicijos bus koncentruojamos į verslo konkurencingumo didinimą, energijos vartojimo efektyvumo skatinimą, prisitaikymo ir gyvenimo kokybės priemonės su investicijomis augimui skatinti regionuose, socialinės atskirties mažinimą, sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą.

2021–2027 m. ES fondų investicijų programą planuojama patvirtinti 2021 m. birželio mėn.¹⁴

Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“

Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“¹⁵ apibrėžia valstybės viziją ir raidos prioritetus bei jų įgyvendinimo kryptis iki 2030 metų. Šiuo strateginio planavimo dokumentu turi būti vadovaujamasi priimančiais strateginius sprendimus ir rengiant valstybės planus ir programas.

„Lietuva 2030“ suformuluota valstybės vizija – „Lietuva – sumani šalis, kurioje gera gyventi ir dirbti“. Dokumente pabrėžiamos kartinės vertybės: atvirumas, kūrybingumas ir atsakomybė. Pažangos vertybės užtikrins pokyčius esminėse pažangos srityse – visuomenė, ekonomika ir valdymas – kuriose pokyčiai remsis darnaus vystymosi principais.

Pažangos strategijoje įvardintas ir Lietuvos valstybės siekis orientuotis į Šiaurės ir Baltijos valstybių regioną, semiantis Skandinavijos valstybėse vykdomos gerovės valstybės patirties, gerųjų praktikų ir pavyzdžių. Pažangos strategijoje nurodyta būtinybė Lietuvai siekti tapti integralia, sėkminga, politiškai ir ekonomiškai konsoliduota Šiaurės ir Baltijos valstybių regiono, į kurį įeity penkios Šiaurės ir trys Baltijos valstybės, dalimi.

Dokumente yra išskirtos trys pagrindinės sritys, kurios ateityje turėtų būti vystomos ir plėtojamos siekiant jas paversti sumaniomis: visuomenė, ekonomika ir valdymas. Aptariant šias sritis, yra išdėstomos ir pagrindinės šalies raidos kryptys, nurodančios siektiną būseną.

Vystomos sritys:

- Sumani visuomenė. Šioje ambicingoje srityje akcentuojamas veiklumas, solidarumas, nuolatinis tobulėjimas ir mokymasis.
- Sumani ekonomika. Pabrėžiamos palankių sąlygų verslo kūrimui ir vystymui sukūrimas, ekonomikos integralumas bei socialinė verslo ir ekonomikos subjektų atsakomybė.
- Sumanus valdymas. Pažymimas strateginis valdžios institucijų darbas ir kompetencija, atviras ir viešas šalies valdymas bei kokybiškas ir prieinamas viešųjų paslaugų visuomenei teikimas.

14 Pasirengimo 2021–2027 grafikas, prieiga per internetą: https://www.esinvesticijos.lt/uploads/main/documents/files/Post%202020/Programos%20rengimas/0512_OP%20rengimo%20grafikas.pdf

15 Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimas Nr. XI-2015 dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ patvirtinimo, prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.425517>

2021–2030 metų Nacionalinis pažangos planas (NPP)

2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano¹⁶ tikslas – įgalinti žmogų aktyviai veikti ir kokybiškai dirbti, gauti orias pajamas, gyventi saugioje, sveikoje ir švarioje aplinkoje. Tikslui pasiekti numatyta 10 strateginių tikslų:

- pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos augimo ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą;
- didinti gyventojų socialinę gerovę ir įtrauktį, stiprinti sveikatą ir gerinti Lietuvos demografinę padėtį;
- didinti švietimo įtrauktį ir veiksmingumą, siekiant atitikties asmens ir visuomenės poreikiams;
- stiprinti tautinį ir pilietinį tapatumą, didinti kultūros skvarbą ir visuomenės kūrybingumą;
- gerinti transporto, energetinį ir skaitmeninį vidinį ir išorinį junglumą;
- užtikrinti gerą aplinkos kokybę ir gamtos išteklių naudojimo darną, švelninti Lietuvos poveikį klimato kaitai ir didinti atsparumą jos poveikiui;
- tvariai ir subalansuotai vystyti Lietuvos teritoriją ir mažinti regioninę atskirtį;
- didinti teisinės sistemos ir viešojo valdymo veiksmingumą;
- stiprinti Lietuvos įtaką pasaulyje ir ryšius su diaspora;
- stiprinti nacionalinį saugumą.

Strateginius tikslus numatoma įgyvendinti laikantis trijų horizontaliųjų principų: inovatyvumo, darnaus vystymosi ir lygių galimybių visiems.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas¹⁷ yra vienas pagrindinių dokumentų formuojant regioninę politiką. Šis planavimo dokumentas reglamentuoja šalies teritorijos naudojimo ir tvarkymo ilgalaikę strategiją. Bendruoju planu siekiama sukurti veiksmingą teritorijų planavimo dokumentą, kuriuo bus vadovaujama priimant kitus valstybės ir žemesnio teritorijų planavimo lygmens sektorinius sprendimus.

Lietuvos Respublikos Seimas 2020 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. XIII–3021 patvirtino Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano valstybės teritorijos erdvinio vystymo kryptis ir teritorijos naudojimo funkcinius prioritetus ir pritarė II–ajai koncepcijos alternatyvai¹⁸.

Koncepcijoje identifiikuotos pagrindinės ambicijos ir vizijos detalizuojamos numatant šalies teritorinių elementų ir erdvių sistemų vystymo kryptis. Šalies teritoriniai elementai diferencijuojami į intensyvios urbanizacijos branduolius (miestus ir priemiesčius), agrarines teritorijas, jūrą ir pakrantę bei natūralias

16 Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 rugsėjo 9 d. nutarimas Nr. 20-12240 dėl 2021-2030 metų Nacionalinio pažangos plano patvirtinimo, prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/1f5eadb1f27711eab72ddb4a109da1b5?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=0b263687-74a4-48c4-b8a8-8e441cde702e>

17 Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. birželio 4 d. nutarimas Nr. XIII-3021 dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano valstybės teritorijos erdvinio vystymo kryptių ir teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų patvirtinimo, prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/124b7b10b12e11ea9a12d0dada3ca61b?jfwid=pd6eqbj7i>

18 Koncepcija. II alternatyva, prieiga per internetą: <https://drive.google.com/file/d/1pKd43pVxdYGNH33mIjOwWFCvE60AooxY/view>

(santykinai) teritorijas. Svarbiausios erdvinės sistemos – urbanistinė, ekonominė, mobilumo (susisiekimo sistema), inžinerinė, ekosistemos ir išteklių naudojimo.

Lietuvos Respublikos Vyriausybei patvirtintus šį Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą, jo suformuluoti sprendimai galios iki 2030 metų, o pasiūlyta vizija iki 2050 metų.

Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymas

Šio įstatymo¹⁹ tikslas yra nustatyti nacionalinės regioninės politikos tikslą, jo įgyvendinimo uždavinius, nacionalinės regioninės politikos įgyvendinimą ir finansavimą, teritorijas, kuriose įgyvendinama nacionalinė regioninė politika, regioninės plėtros planavimo dokumentų rengimą ir tvirtinimą, taip pat nacionalinę regioninę politiką įgyvendinančius subjektus ir jų įgaliojimus. Nacionalinės regioninės politikos tikslas – skatinti tolygią ir tvarią plėtrą visoje valstybės teritorijoje.

Vadovaujantis įstatymo 12 straipsnio 1 punktu, parengtas Nacionalinės regioninės politikos prioritetų iki 2030 m. projektas, kurį turėtų patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Projekte išskiriami trys prioritetai:

- 1 prioritetas „Darnus ir tvarus regionų ekonomikos augimas (ekonominė sanglauda)“;
- 2 prioritetas „Paslaugų ir darbo vietų prieinamumas visiems (teritorinė sanglauda)“;
- 3 prioritetas „Veiksminga regioninės politikos įgyvendinimo sistema“.

3.2. Klaipėdos regiono strateginės plėtros ir specializacijos kryptys

Klaipėdos regioną sudaro 7 savivaldybės: Kretingos rajono savivaldybė, Palangos miesto savivaldybė, Klaipėdos miesto savivaldybė, Klaipėdos rajono savivaldybė, Neringos savivaldybė, Šilutės rajono savivaldybė ir Skuodo rajono savivaldybė. Visam šiam regionui buvo parengta 2014–2020 m. strateginis plėtros planas, kuriame buvo numatyta tokia vizija: „Klaipėdos regionas – modernus ir integralus Baltijos jūros regionas, tvaraus ekonominio augimo, mokslo, technologijų, kultūros ir turizmo centras su išvystyta infrastruktūra, kuriame glaudžiai bendradarbiaujant kuriama kokybiška aplinka kūrybiškam ir bendruomeniškam žmogui gyventi.“

Šiai vizijai pasiekti buvo sukurtas priemonių planas, kuriame išskirti du prioritetai:

1. Tvarus ir integralus ekonomikos augimas, kuris turi būti įgyvendintas per regiono savivaldybių išsivystymo disproporcijas, užtikrinant tolygią ir tvarią regiono plėtrą.
2. Aukšta gyvenimo kokybė, kuris turi būti įgyvendintas pagerinant viešąjį valdymą savivaldybėse ir viešųjų paslaugų kokybę, didinant jų prieinamumą visuomenei.

2020 m. Klaipėdos regionas rengė savo specializacijos iki 2030 m. projektą. Projekte buvo apibrėžta, kad Klaipėdos regionas turi būti:

- **Ugdantis regionas:** Paversti Klaipėdos regiono švietimo sistemą tvariu pagrindu, įgalinančių klestinčią ir konkurencingą aplinką bei ugdyti sąmoningą, atvirą ir kuriantį žmogų. Užtikrinti efektyvią visų pakopų švietimo, profesinio rengimo ir perkvalifikavimo, mokslo ir inovacijų sistemą, grįstą glaudžiu mokslo ir verslo bendradarbiavimu, darbo jėgos mobilumu, pritraukimu ir išlaikymu.

19 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Nacionalinės regioninės politikos prioritetų iki 2030 m. nutarimo projektas, prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/35bb7ed06d6711e99684a7f33a9827ac?ifwid=-v8onxismy>

- **Gerovės regionas:** Generuoti visokeriopą naudą visuomenės gerovei, didinti gyvenimo kokybę regione, naudoti ją kaip stiprybę pritraukiant investicijas, vietas ir užsienio turistus, žmogiškuosius išteklius, pozicionuojantis nacionaliniame ir tarptautiniame kontekste.
- **Aukštos pridėtinės vertės regionas:** Tapti tarptautinio masto konkurencinga ekonomika, skatinant nišines, aukštesnių ir aukščiausių technologijų pramonės šakas ir daug žinių reikalaujančias paslaugas teikiančias ir inovatyvias veiklas.
- **Mėlynosios ekonomikos regionas:** Transformuoti tradicinę jūrinę ekonomiką į inovacijomis, moksliniais tyrimais ir žiniomis pagrįstą mėlynąją ekonomiką, racionaliai ir subalansuotai naudojant esamus išteklius, kuriant pridėtinės vertės visuomenei ir aplinkai.
- **Atviras regionas:** Skatinti bendradarbiavimą didinant ekonominės, socialinės, kultūrinės ir kitų sričių integracijos laipsnį nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu.

3.3. Svarbiausių ir aktualiausių Europos Sąjungos, nacionalinių ir regioninių strateginio planavimo dokumentų apibendrinimas

Rengiant Kretingos rajono savivaldybės strateginį plėtros planą iki 2030 m., pagrindiniai planavimo dokumentai, į kurių nuostatas turėtų remtis naujoji savivaldybės vizija, yra šie: projektas „Europa 2030“, ilgalaikės ES finansinės paramos 2021–2027 m. dokumentas, 2021–2027 m. ES fondų investicijų programa (antrasis projektas), valstybės pažangos strategija „Lietuva 2030“, 2021–2030 metų Nacionalinis pažangos planas.

Formuojant Kretingos rajono savivaldybės strateginio plėtros plano iki 2030 m. prioritetus, planavimo dokumentai, į kuriuos turėtų būti atsižvelgta, yra šie: Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymas, Klaipėdos regiono strateginis plėtros planas 2014–2020 m., Klaipėdos regiono specializacijos strategijos 2030 m. projektas.

Atsižvelgus į projekto „Europa 2030“ nustatytus tikslus, pastebima, kad Europa per artimiausius 10 metų didelį dėmesį skirs ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui, išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui mažinti, atsinaujinančių išteklių energetikos plėtojimui, gyventojų gebėjimų stiprinimui bei demografijos problemų sprendimui (žr. 53 paveikslą).

Projektas „Europa 2030“	
Tikslai:	
Europos ekonominio ir socialinio modelio atnaujinimas	Energetinis saugumas ir klimato kaita
Žiniomis grindžiamas augimas	Išorės ir vidaus saugumas
Demografijos problema	Europa pasaulyje

54 paveikslas. Projekto „Europa 2030“ numatyti tikslai iki 2030 m.
Šaltinis: sudaryta Teikėjo

Nacionaliniuose teisės aktuose iki 2030 m. nustatyta, kad šalis siekia darnaus ekonomikos augimo ir jos integralumo, sveikatos ir švietimo sistemų stiprinimo, didinant gyventojų įtrauktį ir mažinant regionų atskirtį, aplinkos užterštumo mažinimo, transporto ir energetikos sektorių pokyčių bei jų junglumo didinimo (žr. 54 paveikslą).

Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“	2021-2030 metų Nacionalinis pažangos planas
Vystomos sritys:	Tikslai:
Sumani visuomenė	Stiprinti sveikatą ir gerinti Lietuvos demografinę padėtį
Sumani ekonomika	Didinti švietimo įtaką ir veiksmingumą
Sumanus valdymas	Didinti kultūros skvarbą ir visuomenės kūrybingumą
	Gerinti transporto, energetinį ir skaitmeninį junglumą
	Stiprinti Lietuvos įtaką pasaulyje
	Stiprinti nacionalinį saugumą
Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymas	Užtikrinti gerą aplinkos kokybę ir gamtos išteklių naudojimo darną
Prioritetai:	Tvariai ir subalansuotai vystyti Lietuvos teritoriją ir mažinti regioninę atskirtį
Darnus ir tvarus regionų ekonomikos augimas (ekonominė sanglauda)	Didinti teisinės sistemos ir viešojo valdymo veiksmingumą
Paslaugų ir darbo vietų prieinamumas visiems (teritorinė sanglauda)	Pereiti prie mokslu, technologijomis ir inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos augimo
Veiksminga regioninės politikos įgyvendinimo sistema	

55 paveikslas. Nacionalinių teisės aktų tikslai ir prioritetai iki 2030 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo

Siekiant įgyvendinti keliamus tikslus, tam yra numatytas finansavimas, skiriamas tokioms sritims kaip ekonomikos į aukštesnės pridėtinės vertės ekonomiką transformacijai, klimato kaitos valdymui, atsinaujinančių energijos išteklių plėtrai, šalies gyventojų ir verslo skaitmenizavimui, švietimo ir socialinės įtraukties klausimų sprendimui, tvariai ir integruotai miestų ir kaimų plėtrai (žr. 55 paveikslą).

2021–2027 m. ES fondų investicijų programa	Ilgalaikė ES finansinės parama 2021–2027 m.
Tikslai:	Kategorijos:
Pažangesnė Europa	Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika
Žalesnė Europa	Sanglauda ir vertybės
Geriau sujungta Europa	Gamtos ištekliai ir aplinka
Socialiai atsakinga Europa	Migracija ir sienų valdymas
Piliečiams artimesnė Europa	Saugumas ir gynyba
	Kaimyninės šalys ir pasaulis
	Europos viešasis administravimas

56 paveikslas. Finansavimas, skirtas numatytiems tikslams įgyvendinti

Šaltinis: sudaryta Teikėjo, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Apibendrinus Europos Sąjungos, nacionaliniuose ir regioniniuose strateginiuose dokumentuose nustatytus prioritetus ir tikslus bei atsižvelgus į globalias strateginės plėtros tendencijas, Kretingos rajono strateginiame plėtros plane siūloma dėmesį skirti:

- Sveikatos priežiūrai, kuriant pažangią, lanksčią ir gyventojams labiau pasiekiamą sveikatos apsaugos sistemą;
- Švietimui, užtikrinant kokybiškų švietimo paslaugų teikimą ir didinant gyventojų gebėjimus;
- Aplinkai ir klimatui, investuojant į aplinką tausojančias technologijas, mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro ir užtikrinant energijos vartojimo efektyvumo didinimą;
- Ekonomikai, užtikrinant patrauklią ir subalansuotą verslo aplinką bei didinant darbo vietų skaičių kurorte;

- Junglumui ir skaitmenizavimui, užtikrinant transporto, energetikos ir kitų sektorių tarpusavio bendradarbiavimą ir skaitmenizaciją;
- Viešajam administravimui, tobulinant savivaldos vykdomas funkcijas.

4 Kretingos rajono savivaldybės vizija, prioritetai, tikslai, uždaviniai ir priemonės iki 2030 m.

Atsižvelgiant į SSGG ir PEEST analizių rezultatus, svarbiausius ir aktualiausius ES, nacionalinių ir regioninių strateginių planavimo dokumentus bei darbo grupės posėdžių metu vykusias diskusijas ir pateiktus siūlymus, šioje dokumento dalyje pateikiama suformuota Kretingos rajono savivaldybės vizija, prioritetai, tikslai, uždaviniai ir priemonės iki 2030 metų.

4.1. Kretingos rajono savivaldybės vizijos, prioritetų, uždavinių ir priemonių iki 2030 m. rengimo procesas

Kretingos miesto strateginio plėtros plano iki 2030 m. rengimo integralaus proceso metu buvo siekiama nuodugniai išanalizuoti esamą situaciją ir problematiką Kretingos rajono savivaldybėje. Įtraukiant suinteresuotąsias šalis, buvo siekiama tikslingai suformuoti Kretingos rajono savivaldybės viziją, prioritetus, uždavinius ir priemones iki 2030 m. Šio proceso rengimą sudarė 3 etapai, žr. 56 paveikslą.

56 Paveikslas. Kretingos rajono savivaldybės strateginio plėtros plano schema iki 2030 m.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo

I-ojo etapo „Aplinkos analizė“ metu buvo atlikta sektorinė ir tarpsektorinė analizės. Sektorinės analizės metu buvo nagrinėjama demografija, švietimas, socialinė apsauga, sveikatos priežiūra, žemės ūkis, ekonomika, investicijos, turizmas, kultūra, sportas, jaunimo politika, viešasis saugumas, infrastruktūra ir gamtinė aplinkos būklė. Analitinės dalies pagrindu šie surinkti rezultatai inkorporuoti į SSGG ir PEST analizes, iš kurių vėliau buvo suvedamas galutinis apibendrinimas ir rekomendacijos. Išvadas patiprino tarpsektorinės analizės metu surinkti duomenys, kurie yra aktualūs naujojo strateginio plano vizijos, prioritetų, tikslų ir uždavinių nustatymui iki 2030 m.

II-ojo etape „Strategija“ vykdytos kūrybinės dirbtuvės su suinteresuotomis šalimis, kurių metu formuluoti veiksniai ir problemos darantys įtaką Kretingos rajono savivaldybės plėtrai. Buvo gryninami Kretingos rajono prioritetai ir formuluojama Kretingos rajono vizijos iki 2030 metų koncepcija. Vėliau įvyko antrasis darbo grupės susitikimas. Per šį susitikimą buvo aptarti galimi strateginio plėtros plano įgyvendinimo tikslai, uždaviniai ir konkrečios priemonės. Galiausiai buvo patvirtinta Kretingos rajono vizija, tikslai, uždaviniai ir priemonės.

III-iam strateginio plano rengimo etape „Stebėsena“ pagal patvirtintą koncepciją nustatyta priemonių ir rodiklių dabartinės ir siektinos reikšmės, įvardintas priemonių koordinatorius ir paruošta strateginio plano įgyvendinimo priežiūros metodika.

4.2. Pagrindinių problemų formulavimas

Pagrindinės problemos suformuotos atsižvelgiant į atliktų Kretingos rajono savivaldybės socialinės, ekonominės, kultūrinės ir aplinkosauginės aplinkos, SSGG ir PEST veiksnių analizių bei kūrybinių dirbtuvių rezultatus. Toliau esančioje lentelėje pateikiamos suformuotos problemos.

13 lentelė. Pagrindinės Kretingos rajono savivaldybės problemos

Nr.	Problema	Problemos pagrindimas (priežastys)	Problemų sprendimas
1.	Nepakankamas savivaldybės investicinis patrauklumas	Nors 2014–2019m. laikotarpiu materialinės investicijos, tenkančios vienam Kretingos rajono gyventojui, augo, bendrasis materialių investicijų kiekis buvo fiksuojamas mažiausias iš visų lyginamųjų savivaldybių. Trūksta inovatyvių, aukštą pridėtinę vertę generuojančių, modernių įmonių. Savivaldybėje vyrauja smulkus ir vidutinis verslas, veiklą vystantis žemos pridėtinės vertės srityse, o tai yra viena pagrindinių mažesnio nei šalies vidurkis vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio priežasčių. 2019 m. vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis buvo mažesnis nei nacionalinis Lietuvos vidurkis daugiau nei penktadaliu. Dėl mažo darbo užmokesčio sudėtinga pritraukti ir išlaikyti specialistus.	Siekiant spręsti problemą dėmesys turėtų būti skiriamas savivaldybės konkurencingumo didinimui. Tai pasiekti būtų galima savivaldybėje skatinant verslumą bei kuriant palankią investicinę aplinką. Šie veiksmai galėtų padėti pritraukti aukštos pridėtinės vertės verslu, kurie savo ruožtu prisidėtų prie darbo užmokesčio savivaldybėje augimo. Siekiant didinti investicinį patrauklumą reikalinga gerinti sąlygas verslui, įveikinti verslui ir pramonei skirtas zonas, organizuoti verslui skirtus renginius, skatinti viešojo ir privataus sektoriaus partnerystę. Dėmesį taip pat reikėtų skirti ir pažangaus ūkininkavimo vystymui – skatinti tvarius gamybos metodus, aukštos kokybės žemės ūkio ir maisto produktų gamybą ir vartojimą, pagamintos produkcijos perdirbimą, taip kuriant didesnę pridėtinę vertę, taip pat vystyti alternatyvias žemės ūkio veikas, modernizuoti melioracijos statinius.
2.	Nepakankamai išnaudojamas savivaldybės turizmo potencialas	Kretingos rajono savivaldybėje veikiantys istoriniai ir kultūriniai objektai suteikia jai didelį išskirtinumą, lyginant su kitomis savivaldybėmis. Nors turizmo sektorius nesusiduria su sezoniškumo problema, tačiau yra neišnaudojamas jo potencialas. Kretingos rajone dviračių takų ilgis yra mažiausias tarp visų lyginamųjų savivaldybių. Trūksta dviračių takų plėtros, ženklavimo infrastruktūros bei kokybiškos takų dangos prie istorinių objektų. Taip pat pastebima turistų praleidžiamų nakvynių skaičiaus mažėjimo tendencija.	Siekiant spręsti šią problemą reikalinga plėsti bei modernizuoti savivaldybėje esančią turizmo infrastruktūrą, pvz., vystyti turistines teritorijas ir centrus, atnaujinti / įrengti turistinius objektus, gerinti lankytinų objektų pasiekiamumą bei efektyviau išnaudoti vandens išteklius turizmui ir rekreacijai, modernizuoti kultūros įstaigų infrastruktūrą, įveikinti ir lankymui pritaikyti gamtos ir kultūros paveldo objektus. Be turizmo infrastruktūros modernizavimo ir plėtros, būtina dėmesį skirti ir turizmo paslaugoms – kurti naujus / atnaujinti esamus turistinius maršrutus, skatinti apgyvendinimo sektoriaus plėtrą, unikalių ir nišinių turizmo produktų atsiradimą.
3.	Nepakankamai efektyvi savivaldybės	Efektyvi ir į tinkamas tikslines grupes nukreipta rinkodara prisidėtų prie savivaldybės žinomumo didinimo, o tai	Siekiant spręsti šią problemą dėmesys turėtų būti skiriamas aktyvesnės savivaldybės vykdomos rinkodaros užtikrinimui. Siekiant didinti

	<p>rinkodara padėtų spręsti ir kitas problemas (investicijų pritraukimo, gyventojų užimtumo didinimo, turizmo potencialo išnaudojimo ir pan.).</p> <p>Taip pat pastebimas glaudaus ryšio su visuomene trūkumas. Trūksta savivaldybės komunikacijos ir grįžtamojo ryšio užtikrinimo, nepakankamas visuomenei aktualios informacijos prieinamumas.</p>	<p>savivaldybės išskirtinumą bei patrauklumą reikalinga taikyti daugiau ir inovatyvesnių rinkodaros priemonių, taip pat dalyvauti įvairiose mugėse, parodose ir kt., kuriose būtų pristatomas savivaldybės išskirtinumas. Efektyvi ir į tinkamas tikslines grupes nukreipta komunikacija prisidėtų prie naujų gyventojų pritraukimo ir išvykusiųjų sugrįžimo skatinimo.</p> <p>Taip pat svarbu užtikrinti efektyvesnę vidinę ir išorinę komunikaciją, didinti visuomenei aktualios informacijos prieinamumą bei reguliariai iš gyventojų rinkti grįžtamąjį ryšį, taip užtikrinant, kad būtų identifikuojamos veiklos / procesai / kt., kuriuos reikia tobulinti.</p>
<p>4. Nepakankamai subalansuota savivaldybės plėtra</p>	<p>Augant globaliai urbanizacijai, lemiančiai investicijų ir galimybių koncentracijai miestuose, konkuruojant su kitomis savivaldybėmis reikalinga sudaryti sąlygas aukštai gyvenimo kokybei. Vienas iš pagrindinių gyvenimo kokybės aspektų – patraukli ir gyvenimui, darbui bei laisvalaikiui pritaikyta aplinka.</p> <p>Nors savivaldybėje kelių tinklas yra pakankamai išplėtotas ir kokybiškas (90 proc. kelių su asfalto dangą), tačiau pastebimas infrastruktūros trūkumas naudojantis kitomis transporto priemonėmis (pvz., dviračiais, paspirtukais). Siekiant subalansuotos ir tvarios plėtros, vystant susisiekimo tinklą turėtų būti atsižvelgiama į nacionalines bei tarptautinius siekius (gerinti viešojo susisiekimo transporto infrastruktūrą, skatinti netaisytą transporto priemonių naudojimą ir pan.).</p> <p>Savivaldybėje aktyviai vykdoma gyvenamųjų būstų plėtra, todėl būtina užtikrinti, kad plėtra nevyktų chaotiškai, savivaldybės teritorija būtų išnaudojama efektyviai, numatant verslo vystymo zonas (efektyviai išnaudoti pramonei ir verslui numatytas teritorijas, siekiant pritraukti investuotojus), gyvenamųjų kvartalų plėtrą, poilsio ir laisvalaikio erdvių vystymą.</p>	<p>Siekiant spręsti šią problemą reikalinga vietos ūkio plėtra ir modernizavimas, kuris apimtų vandentvarkos sistemą (vandentiekio, nuotekų, lietaus ir paviršinių nuotekų tinklus), atliekų tvarkymo ir šalinimo sistemą, šilumos ūkį, kapinių tvarkymą.</p> <p>Siekiant atitikti šiandienines tendencijas bei nacionalinius ir tarptautinius siekius – dėmesys turėtų būti skiriamas atsinaujinančių išteklių naudojimo plėtrai.</p> <p>Siekiant subalansuotos plėtros svarbu užtikrinti tinkamą ir pakankamą susisiekimo infrastruktūrą, todėl dėmesys turėtų būti skiriamas gatvių, kelių, dviračių takų infrastruktūros rekonstravimui ir plėtrai, lygiagrečiai modernizuojant apšvietimą bei diegiant eismo saugos priemones. Siekiant subalansuoto susisiekimo tinklo turi būti užtikrinamas greitas ir patogus savivaldybės pasiekiamumas.</p> <p>Didelis dėmesys taip pat turėtų būti skiriamas gyvenamosios aplinkos patrauklumo didinimui – vykdyti kompleksinę viešųjų erdvių plėtrą, vietos bendruomenės poreikiams pritaikyti savivaldybės viešąją infrastruktūrą, skatinti daugiabučių modernizavimą bei kompaktišką teritorijų užstatymą, užtikrinti saugią bei švarią gyvenamąją aplinką.</p>
<p>5. Nepakankamai efektyviai išnaudojamas sveikatos, socialinių ir švietimo paslaugų potencialas</p>	<p>Senėjanti visuomenė sukelia tokius iššūkius, kaip augantis sveikatos ir socialinių paslaugų poreikis ir didesnis jų prieinamumas, pedagogų senėjimas ir jų skaičiaus savivaldybėje mažėjimas. Analizuojamu laikotarpiu mokytojų skaičius šimtui mokinių Kretingos rajono savivaldybėje nukrito 10 proc. Taip pat bendrojo ugdymo įstaigose mokinių sumažėjo 8,1 proc. ir šis mažėjimas lenkė šalies vidurkį.</p> <p>Gydytojų trūkumas yra viena didžiausių rajono sveikatos priežiūros sistemos problemų. Gydytojų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų, Kretingos rajono savivaldybėje yra 43,3 proc. mažesnis už</p>	<p>Siekiant spręsti šią problemą dėmesys turėtų būti skiriamas saugios aplinkos užtikrinimui, įgyvendinant tokias veiklas, kaip pasiruošimo avarinėms ir ekstremalioms situacijoms stiprinimas, prevencinių programų vykdymas bei plėtra ir kt.</p> <p>Savivaldybėje teikiamos socialinės paslaugos turėtų atitikti gyventojų poreikius, todėl turėtų būti didinama šių paslaugų pasiūla, gerinama stacionarių ir nestacionarių socialinių paslaugų kokybė bei vykdoma plėtra, taip pat reikalingas socialinių paslaugų infrastruktūros modernizavimas.</p> <p>Dėmesys turėtų būti skiriamas gyventojų sveikatos gerinimui (pvz., naudojimosi prevencinėmis programomis skatinimas bei šių programų</p>

	šalies vidurkj.	prieinamumo didinimas, sveikos gyvensenos propagavimas ir kt.) bei teikiamų sveikatos paslaugų kokybės didinimui (pvz., sveikatos įstaigų ir įrangos bei priemonių modernizavimas ir atnaujinimas). Švietimo sektoriuje reikalinga siekti švietimo sistemos inovatyvumo (pvz., mokymosi visą gyvenimą, ugdymo karjerai sistemos, neformaliojo vaikų bei suaugusiųjų švietimo plėtra, darnaus ugdymo skatinimas ir pan.), lygiagrečiai skiriant dėmesį ir švietimo infrastruktūros modernizavimui.
6.	Neužtikrinamas visų savivaldybės gyventojų grupių dalyvavimas bendruomeninėse ir laisvalaikio veiklose	Siekiant didinti savivaldybės patrauklumą ypač svarbu gyventojams sudaryti sąlygas dalyvauti bendruomeninėse iniciatyvose bei užsiimti mėgstama veikla. Pastebima, kad savivaldybės teritorijoje teikiamos atvirojo darbo su jaunimu ir mobilios paslaugos jaunimui yra nepakankamai išnaudojamos, todėl būtina skatinti vaikų ir jaunimo užimtumą, jų dalyvavimą savanoriškose veiklose. Siekiant skatinti gyventojus gyventi aktyviau, būtina modernizuoti ir plėsti sporto infrastruktūrą, sudaryti sąlygas savivaldybėje atsirasti naujoms ir įvairesnėms sporto paslaugoms, ugdyti sportiškumą. Taip pat vertinama, kad bendrojo ugdymo mokyklose nepakankamai išplėtos neformaliojo švietimo programų kryptys – nors beveik ¾ mokinių dalyvauja neformaliojo vaikų švietimo veiklose, tačiau pastebimas šių programų įvairovės trūkumas (pvz., trūksta muzikinės veiklos įvairovės, pvz., mokymosi groti įvairiais muzikos instrumentais).
7.	Neužtikrinama tinkama savivaldybės teikiamų paslaugų kokybė	Nepakankamai greitas aptarnavimas ir bendradarbiavimo trūkumas su kitais padaliniais, kas lemia priimamų sprendimų ir efektyvumo trūkumą. Neefektyviai elgiamasi su savivaldybei priklausančia, tačiau nenaudojama / nepakankamai išnaudojama infrastruktūra. Siekiant gerinti savivaldybės teikiamų paslaugų kokybę būtina sudaryti sąlygas paslaugų teikėjams dalyvauti mokymuose, taip didinant kvalifikaciją ir kompetencijas. Siekiant spręsti šią problemą būtina ugdyti ir puoselėti aktyvią ir veržlią bendruomenę. Labai svarbu sudaryti sąlygas vaikų ir jaunimo saviraiškai ir savirealizacijai, skatinti jų užimtumą, atnaujinti ir plėsti jiems skirtą infrastruktūrą. Didinant aktyvumą bei skatinant sveiką gyvenseną reikalinga plėsti sporto paslaugų pasiūlą, modernizuoti ir plėsti sporto infrastruktūrą ir materialinę bazę. Dėmesys taip pat turėtų būti skiriamas nevyriausybinėms organizacijoms ir bendruomenėms bei jų veiklai, visų bendruomenės narių integracijai, turėtų būti skatinamos bendruomenių iniciatyvos, ypačingai skatinančios ekologiškumą, tvarumą ir dalinimosi ekonomiką. Siekiant spręsti šią problemą dėmesys turi būti skiriamas Kretingos rajono savivaldybės administracijos teikiamų paslaugų kokybei. Tam reikalinga modernizuoti savivaldybėje naudojamas technologijas, užtikrinti teikiamų paslaugų integralumą. Taip pat svarbus savivaldybės turto efektyvus valdymas ir atnaujinimas (pvz., reikalinga inventorizuoti apleistus bei nenaudojamus pastatus ir kitus objektus, juos parduoti arba atnaujinti ir įveiklinti). Siekiant teikiamų paslaugų kokybės reikalinga tobulinti planavimo ir kontrolės procesus, vykdyti savalaikį monitoringą. Prie problemos sprendimo taip pat prisidėtų nuolatinis savivaldybės Tarybos, administracijos ir savivaldybei pavaldžių įstaigų darbuotojų mokymasis ir kvalifikacijos tobulinimas.

Šaltinis: sudaryta Teikėjo

4.3. Kretingos rajono savivaldybės vizija ir prioritetai

Atsižvelgus į Kretingos rajono savivaldybės aplinkos analizės išvadas, problematiką, pristatytą suinteresuotoms šalims, kūrybinių dirbtuvių metu buvo prieita sutarimo, kad Kretingos rajono savivaldybės vizija iki 2030 m. turėtų būti suformuluota šitaip:

Kretingos rajonas – vakarų Lietuvos gerovės kraštas, kuriame darniai sąveikauja vietos bendruomenė ir gamta.

Įgyvendinant suformuluotą viziją, siekiama, jog Kretingos rajonas 2030 metais:

- pasižymėtų aukšta gyvenimo kokybe (kokybiška švietimo sistema, moderni ir lanksti sveikatos sistema, poreikius atitinkančios socialinės paslaugos, saugi aplinka, švarus oras ir neužteršta aplinka, aktyvus kultūrinis gyvenimas ir t.t.);
- nepažeidžiant gamtos ir ekologijos ir toliau vystytų sparčiai augantį turizmo sektorių;
- tvariai plėtotų ir įveikintų rajono verslui ir pramonei skirtas zonas;
- siektų tausoti gamtą, puoselėti ekologiją ir mažinti žmogaus poveikį aplinkai;
- būtų patraukli vieta vakarų Lietuvoje tiek turistui, tiek nuolatiniam miesto gyventojui.

Atsižvelgiant į šiuos siekius numatytos dvi strateginės plėtros sritys arba prioritetai:

I. Kretingos rajono konkurencingumo, patrauklumo ir žinomumo didinimas.

II. Tvarus, tolygus ir efektyvus Kretingos rajono vystymas.

Pirmuoju prioritetu Kretingos rajono savivaldybė skiria ypatingą dėmesį siekdama sustiprinti savo ekonominį konkurencingumą regioniniame kontekste, dar padidinti patrauklumą turistams ir užtikrinti rajono žinomumą visoms įmanomoms tikslinėms grupėms. Šis prioritetas siejasi su visais aspektais, kurie aktualūs ir tiesiogiai paliečia Kretingos rajono verslininkus, investuotojus, turistus, aukšto lygio specialistus ir naujakurius, kurie domisi galimybėmis Kretingos rajone.

Antruoju prioritetu Kretingos rajono savivaldybė siekia užtikrinti tolygų ir tvarų Kretingos rajono teritorijos vystymąsi, vietos bendruomenės aukštą gyvenimo kokybę bei vietos savivaldos efektyvų valdymą. Šis prioritetas siejasi su visomis sąlygomis ir aplinkybėmis, kurios veikia Kretingos rajone gyvenančių ir dirbančių žmonių gyvenimo kokybę.

Atsižvelgiant į identifikuotas pagrindines problemas bei vizijos įgyvendinimo prioritetus, toliau lentelėje pateikiami nustatyti savivaldybės plėtros tikslai ir uždaviniai.

14 lentelė. Pagrindinių Kretingos rajono savivaldybės problemų ryšys su 2021–2030 m. strateginio plėtros plano prioritetais, tikslais ir uždaviniais

Nr.	Problema	Tikslai	Uždaviniai
I prioritetas. Kretingos rajono konkurencingumo, patrauklumo ir žinomumo didinimas			
1.	Nepakankamas savivaldybės investicinis patrauklumas	1.1 tikslas. Skatinti savivaldybės konkurencingumą	1.1.1 uždavinys. Skatinti verslumą ir palankią investicinę aplinką 1.1.2 uždavinys. Vystyti pažangų ūkininkavimą

Nr.	Problema	Tikslai	Uždaviniai
2.	Nepakankamai išnaudojamas savivaldybės turizmo potencialas	1.2 tikslas. Skatinti istorinio ir kultūrinio paveldo patrauklumą turistams	<p>1.2.1 uždavinys. Plėsti turizmo sektoriaus infrastruktūrą</p> <p>1.2.2 uždavinys. Plėsti turizmo paslaugų spektrą</p> <p>1.2.3 uždavinys. Puoselėti kultūros paveldą, plėsti kultūros paslaugų įvairovę, didinti jų kokybę ir prieinamumą</p> <p>1.2.4 uždavinys. Turtinti kultūros įstaigų infrastruktūrą</p>
3.	Nepakankamai efektyvi savivaldybės rinkodara	1.3 tikslas. Didinti Kretingos rajono kuriamos vertės ir vertybių žinomumą	<p>1.3.1 uždavinys. Formuoti tikslingą vietos rinkodarą</p> <p>1.3.2 uždavinys. Efektyvinti vidinę ir išorinę komunikaciją</p> <p>1.3.3 uždavinys. Pritraukti konkurencingą darbo jėgą</p>
II prioritetas. Tvarus, tolygus ir efektyvus Kretingos rajono vystymas			
4.	Nepakankamai subalansuota savivaldybės plėtra	2.1 tikslas. Užtikrinti savivaldybės teritorijos tolygų ir tvarų vystymą	<p>2.1.1 uždavinys. Modernizuoti vietos ūkį</p> <p>2.1.2 uždavinys. Gerinti savivaldybės pasiekiamumą, modernizuoti savivaldybės susisiekimo ir apšvietimo sistemas</p> <p>2.1.3 uždavinys. Skatinti darnų judumą</p> <p>2.1.4 uždavinys. Didinti gyvenamosios aplinkos patrauklumą</p>
5.	Nepakankamai efektyviai išnaudojamas sveikatos, socialinių ir švietimo paslaugų potencialas	2.2 tikslas. Puoselėti saugią, sveiką ir išsilavinusią visuomenę	<p>2.2.1 uždavinys. Užtikrinti saugią aplinką</p> <p>2.2.2 uždavinys. Teikti gyventojų poreikius atitinkančias socialines paslaugas</p> <p>2.2.3 uždavinys. Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, didinti jų prieinamumą ir formuoti sveiką gyvenimą</p> <p>2.2.4 uždavinys. Diegti inovatyvią švietimo sistemą</p> <p>2.2.5 uždavinys. Modernizuoti švietimo infrastruktūrą</p>
6.	Neužtikrinamas visų savivaldybės gyventojų grupių dalyvavimas bendruomeninėse ir laisvalaikio veiklose	2.3 tikslas. Puoselėti atvirą, aktyvią ir veržlią bendruomenę	<p>2.3.1 uždavinys. Skatinti vaikų ir jaunimo saviraišką ir savirealizaciją</p> <p>2.3.2 uždavinys. Ugdyti sportišką bendruomenę</p> <p>2.3.3 uždavinys. Skatinti NVO veiklą</p> <p>2.3.4 uždavinys. Skatinti bendruomenių iniciatyvas</p>
7.	Neužtikrinama tinkama savivaldybės teikiamų paslaugų kokybė	2.4 tikslas. Gerinti Kretingos rajono savivaldybės administracijos teikiamų paslaugų kokybę bei optimizuoti jos procesus	<p>2.4.1 uždavinys. Pasitelkiant modernias technologijas užtikrinti savivaldybės teikiamų paslaugų integralumą</p> <p>2.4.2 uždavinys. Efektyviai valdyti ir atnaujinti savivaldybės turtą</p> <p>2.4.3 uždavinys. Užtikrinant tolygų rajono vystymąsi, tobulinti planavimo ir kontrolės procesus</p> <p>2.4.4 uždavinys. Skatinti sistemingą mokymąsi</p>

Šaltinis: sudaryta Teikėjo

4.4. Kretingos rajono savivaldybės plėtros priemonių planas iki 2030 m.

Šioje dalyje yra pateikiamos strateginio plėtros plano priemonės, jų įgyvendinimo terminai, preliminarus įgyvendinimo lėšų poreikis bei priemonių įgyvendinimo koordinatoriai ar vykdytojai.

15 lentelė. Kretingos rajono savivaldybės strateginio plėtros plano priemonės iki 2030 m.

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rodiklis	Pradinė reikšmė (2020 m.)	Siektina reikšmė (2030 m.)	Įgyvendinimo laikotarpis, metais	Koordinatorius	Reikalingas finansavimas	Galimi finansavimo šaltiniai (SB, ES, VB, KL ²⁰)
1.	Prioritetas: Kretingos rajono konkurencingumo, patrauklumo ir žinomumo didinimas							
1.1	Tikslas: Skatinti savivaldybės konkurencingumą							
1.1.1	Uždavinys: Skatinti verslumą ir palankią investicinę aplinką							
1.1.1.1	Lengvatinės sąlygos verslui	Verslo subjektų, pasinaudojusių lengvatinėmis sąlygomis, skaičius (vnt.)	10	20	2021–2030	Ekonomikos ir biudžeto skyrius	20 tūkst. Eur	SB
		Verslo subjektų, pasinaudojusių lengvatinėmis sąlygomis, dalis nuo visų verslo subjektų (proc.)	1,2	2,3				
1.1.1.2	Verslui ir pramonei skirtų zonų įveiklinimas	Įkurtų naujų verslo ir pramonės zonų skaičius (vnt.)	0	1	2021–2030	Architektūros ir teritorijų planavimo skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	7 mln. Eur	SB, ES, VB
1.1.1.3	Aukštos pridėtinės vertės verslų pritraukimas	Naujų aukštos pridėtinės vertės verslų skaičius (vnt.)	1	1 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	300 tūkst. Eur	SB, ES
1.1.1.4	Verslui skirtų renginių organizavimas	Suorganizuotų renginių skaičius (vnt.) Dalyvių skaičius (vnt.)	0	9 (per visą laikotarpį) 150 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	18 tūkst. Eur	SB
1.1.1.5	Viešojo ir privataus sektoriaus partnerystės skatinimas ir	Pasirašytų bendradarbiavimo sutarčių skaičius (vnt.)	0	1 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Strateginio planavimo ir	300 tūkst. Eur	SB, ES, VB

²⁰ SB – savivaldybės biudžetas, ES – Europos Sąjungos finansavimas, VB – valstybės biudžetas, KL – kitos lėšos

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rodiklis	Pradinė reikšmė (2020 m.)	Siektina reikšmė (2030 m.)	Įgyvendinimo laikotarpis, metais	Koordinatorius	Reikalingas finansavimas	Galimi finansavimo šaltiniai (SB, ES, VB, KL ²⁰)
	plėtra					investicijų skyrius		
1.1.2	Uždavinys: Vystyti pažangų ūkininkavimą							
1.1.2.1	Saugių, ekologiškų, aukštos ir išskirtinės kokybės žemės ūkio ir maisto produktų, pagamintų taikant tvarius gamybos būdus, gamybos ir vartojimo skatinimas	Žemės ūkio paskirties žemės naudojimas ekologiniuose ūkiuose, proc.	3,3	5	2021–2030	Žemės ūkio skyrius	-	-
1.1.2.2	Investicijų į melioracijos statinių priežiūrą, remontą ir modernizavimą, teikiant prioritetą inovatyvioms technologijoms, rėmimas	Rekonstruotų, remontuotų ir (arba) atnaujintų griovių ilgis (km)	26	150	2021–2030	Žemės ūkio skyrius	4 mln. Eur	SB, ES, VB
1.2	Tikslas: Skatinti istorinio ir kultūrinio paveldo patrauklumą turistams							
1.2.1	Uždavinys: Plėsti turizmo sektoriaus infrastruktūrą							
1.2.1.1	Turistinių objektų infrastruktūros atnaujinimas	Atnaujintų/išplėstų bei rekreacijai ir turizmui pritaikytų objektų skaičius (vnt.)	5	9 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius ir Kretingos TIC, Statybos skyrius, Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius	4 mln. Eur	SB, ES, VB
1.2.1.2	Vandens išteklių pritaikymas turizmui ir rekreacijai	Vandens turizmui pritaikytų teritorijų skaičius (vnt.)	2	4	2021–2030	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius ir Kretingos TIC, Statybos skyrius, Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius	2 mln. Eur	SB, ES, VB
1.2.2	Uždavinys: Plėsti turizmo paslaugų spektrą							
1.2.2.1	Turistinių maršrutų kūrimas ir plėtra	Sukurtų ir (arba) atnaujintų turizmo maršrutų skaičius (vnt.)	17	25	2021–2030	Kretingos TIC	160 tūkst. Eur	SB, ES, VB
1.2.2.2	Apgyvendinimo paslaugų sektoriaus skatinimas	Apgyvendinimo paslaugas teikiančių subjektų skaičius (vnt.)	38	44	2021–2030	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius ir	-	-
		Apgyvendinimo įstaigose	57 396	66 500				

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rodiklis	Pradinė reikšmė (2020 m.)	Siektina reikšmė (2030 m.)	Įgyvendinimo laikotarpis, metais	Koordinatorius	Reikalingas finansavimas	Galimi finansavimo šaltiniai (SB, ES, VB, KL ²⁰)
1.2.2.3	Unikalių turizmo produktų atsiradimo skatinimas	suteiktų nakvynių skaičius (vnt.) Naujų turizmo produktų skaičius (vnt.)	15	20	2021–2030	Kretingos TIC	50 tūkst. Eur	SB, ES, VB
1.2.3	Uždavinys: Puoselėti kultūros paveldą, plėsti kultūros paslaugų įvairovę, didinti jų kokybę ir prieinamumą							
1.2.3.1	Paveldo objektų (kultūros ir gamtos) išsaugojimas ir pritaikymas visuomenės poreikiams	Pateiktų paraiškų skaičius (vnt.) Sutvarkytų ir pritaikytų visuomenei kultūros paveldo objektų skaičius (vnt.)	0 1	10 (per visą laikotarpį) 5 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Kultūros ir sporto skyrius	2 mln. Eur	SB, ES, VB, KL
1.2.3.2	Naujų kultūros paslaugų ir formų paieška ir diegimas gyventojų ir svečių kultūriniam poreikiams tenkinti	Teikiamų kultūros paslaugų, skaičius (vnt.) Sukurtų mobilių kultūrinių paslaugų programų skaičius (vnt.)	35 9	40 20	2021–2030	Kultūros ir sporto skyrius	200 tūkst. Eur	SB, ES, VB
1.2.3.3	Etninės kultūros puoselėjimas	Etninės kultūros veikloms skiriama savivaldybės biudžeto dalis nuo viso kultūrinėms veikloms skiriamo savivaldybės biudžeto (proc.)	5	10	2021–2030	Kultūros ir sporto skyrius	120 tūkst. Eur	SB, ES, VB
1.2.4	Uždavinys: Turtinti kultūros įstaigų infrastruktūrą							
1.2.4.1	Kultūros centrų ir jų skyrių materialinės bazės stiprinimas, kuriant patrauklias vietas vaikams, jaunimui, senjorams	Kultūros įstaigų, kuriose atnaujinta materialinė bazė (skaičius)	4	5	2021–2030	Kultūros ir sporto skyrius, Statybos skyrius	250 tūkst. Eur	SB, ES, VB
1.2.4.2	Muziejų materialinės bazės stiprinimas	Muziejų, kurių materialinė bazė atnaujinta, skaičius (vnt.) Muziejų lankytojų skaičius (asmenys)	1 131 025	2 153 000	2021–2030	Kultūros ir sporto skyrius, Statybų skyrius	100 tūkst. Eur	SB, ES, VB
1.2.4.3	Bibliotekos ir jos filialų materialinės bazės stiprinimas	Bibliotekos materialinės bazės atnaujinimas (proc.) Bibliotekos filialų, kuriuose atnaujinta materialinė bazė, skaičius (vnt.) Bibliotekos filialų, kuriuose atnaujinta materialinė bazė,	75 14 74	100 19 100	2021–2030	Kultūros ir sporto skyrius, Statybos skyrius	250 tūkst. Eur	SB, ES, VB

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rodiklis	Pradinė reikšmė (2020 m.)	Siektina reikšmė (2030 m.)	Įgyvendinimo laikotarpis, metais	Koordinatorius	Reikalingas finansavimas	Galimi finansavimo šaltiniai (SB, ES, VB, KL ²⁰)
		dalis nuo visų filialų (proc.) Bibliotekų vartotojų skaičius (asmenys)	7 900	8 000				
1.3	Tikslas: Didinti Kretingos rajono kuriamos vertės ir vertybių žinomumą							
1.3.1	Uždavinys: Formuoti tikslingą vietos rinkodarą							
1.3.1.1	Savivaldybės išskirtinumo aktualizavimas	Veiklų, orientuotų į savivaldybės išskirtinumą, skaičius	3	5	2021–2030	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius ir Kretingos TIC	125 tūkst.	SB, ES, VB, KL
1.3.1.2	Rinkodarinių priemonių vykdymas	Savivaldybės organizuotų mugių, parodų, renginių skaičius (vnt.)	0	5 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius ir Kretingos TIC	50 tūkst. Eur	SB, ES, VB
1.3.1.3	Dalyvavimas parodose, mugėse ir kituose turizmo srities renginiuose	Parodų, mugių ir kitų renginių, kuriuose dalyvauta, skaičius (vnt.)	6	36 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius ir Kretingos TIC	60 tūkst. Eur	SB, ES, VB
1.3.2	Uždavinys: Efektyvinti vidinę ir išorinę komunikaciją							
1.3.2.1	Informacijos prieinamumo visuomenei didinimas	Savivaldybės interneto svetainės atmetimo rodiklis (proc.) Publikuotų straipsnių, pranešimų skaičius, vnt.	51 243	40 300	2021–2030	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius ir Informacinių technologijų skyrius	70 tūkst. Eur	SB
1.3.2.2	Grįžtamojo ryšio iš visuomenės gavimo užtikrinimas	Įgyvendintų priemonių, skirtų grįžtamajam ryšiui gauti, skaičius, vnt.	1	2	2021–2030	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius ir Kretingos TIC	10 tūkst. Eur	SB
1.3.3	Uždavinys: Pritraukti konkurencingą darbo jėgą							
1.3.3.1	Aukštą pridėtinę vertę kuriančios darbo jėgos pritraukimas	Vidutinio darbo užmokesčio savivaldybėje atotrūkio mažėjimas nuo šalies vidutinio darbo užmokesčio (vieta tarp visų savivaldybių)	46	40	2021–2030	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	-	-
1.3.3.2	Išvykusiųjų grįžimo skatinimas	Viešinimo kampanijos, vnt. (pvz., emigrantų dienos)	0	5 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Strateginio planavimo ir	25 tūkst. Eur	SB

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rodiklis	Pradinė reikšmė (2020 m.)	Siektina reikšmė (2030 m.)	Įgyvendinimo laikotarpis, metais	Koordinatorius	Reikalingas finansavimas	Galimi finansavimo šaltiniai (SB, ES, VB, KL ²⁰)
						investicijų skyrius ir Jaunimo reikalų koordinatorius		
2.	Plėtros sritis: Tvarus, tolygus ir efektyvus Kretingos rajono vystymas							
2.1	Tikslas: Užtikrinti savivaldybės teritorijos tolygų ir tvarų vystymą							
2.1.1	Uždavinys: Modernizuoti vietos ūkį							
2.1.1.1	Atsinaujinančių išteklių naudojimo plėtra	Parengtas AEI planas, vnt.	0	1	2021–2030	Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius	15 tūkst. Eur	SB
2.1.1.2	Kapinių atnaujinimas ir plėtra	Sutvarkytų kapinių skaičius (vnt.)	0	5	2021–2030	Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius, Statybos skyrius	20 tūkst. Eur	SB
2.1.2	Uždavinys: Gerinti savivaldybės pasiekiamumą, modernizuoti savivaldybės susisiekimo ir apšvietimo sistemas							
2.1.2.1	Gatvių, kelių, dviračių takų infrastruktūros rekonstravimas ir plėtra, užtikrinant eismo saugą	Rekonstruotų ir naujai nutiestų gatvių ir kelių ilgis (km)	5	27 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius	11 mln. Eur	SB, ES, VB
		Rekonstruotų ir naujai nutiestų dviračių takų ilgis (km)	1	21 (per visą laikotarpį)			5 mln. Eur	SB, ES, VB
2.1.2.2	Apšvietimo modernizavimas ir plėtra	Naujai apšviestų takų, gatvių ir kelių ilgis (km)	11	18 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius	780 tūkst. Eur	SB, ES, VB
2.1.2.3	Automobilių stovėjimo aikštelių įrengimas ir plėtra	Įrengtų automobilių stovėjimų aikštelių skaičius (vnt.)	1	11 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius, Statybos skyrius	2,5 mln. Eur	SB, ES, VB
2.1.3	Uždavinys: Skatinti darnų judumą							
2.1.3.1	Darnaus judumo plano parengimas ir įgyvendinimas	Parengtas darnaus judumo planas (vnt.)	0	1	2021–2030	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	48 tūkst. Eur	SB
2.1.4	Uždavinys: Didinti gyvenamosios aplinkos patrauklumą							
2.1.4.1	Daugiabučių namų modernizavimo skatinimas	Modernizuotų daugiabučių skaičius (vnt.)	29	102	2021–2030	Statybų skyrius, Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius	33 mln. Eur	SB, ES, VB
		Modernizuotų daugiabučių dalis nuo visų daugiabučių (proc.)	6,86	24,11				
2.1.4.2	Saugumo gyvenamojoje aplinkoje didinimas	Įgyvendintų prevencinių priemonių, programų skaičius (vnt.) (pvz. policijos, gaisrinės programos ir pan.; bendruomenės dalyvavimo	2	2	2021–2030	Civilinės saugos ir viešosios tvarkos skyrius	60 tūkst.	SB

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rodiklis	Pradinė reikšmė (2020 m.)	Siektina reikšmė (2030 m.)	Įgyvendinimo laikotarpis, metais	Koordinatorius	Reikalingas finansavimas	Galimi finansavimo šaltiniai (SB, ES, VB, KL ²⁰)
		<i>užtikrinant viešąjį saugumą skatinimas ir visuomenės informuotumo viešojo saugumo klausimais didinimas)</i>						
2.1.4.3	Aplinkos monitoringas ir taršos šaltinių šalinimas	Parengta savivaldybės aplinkos monitoringo programa, vnt.	1	2 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius	100 tūkst. Eur	SB, ES
2.2	Tikslas: Puoselėti saugią, sveiką ir išsilavinusią visuomenę							
2.2.1	Uždavinys: Užtikrinti saugią aplinką							
2.2.1.1	Pasiruošimo avarinėms ir ekstremalioms situacijoms stiprinimas	Atnaujintų/įdiegtų gyventojų perspėjimo sistemų skaičius (vnt.) Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro darbo vietos įrengimas, vnt.	14 1	17 2	2021–2030	Civilinės saugos ir viešosios tvarkos skyrius	2 mln. Eur	SB, ES
2.2.1.2	Techninių pažeidimų fiksavimo priemonių plėtra	Įrengtų stebėjimo kamerų skaičius (vnt.)	16	20	2021–2030	Civilinės saugos ir viešosios tvarkos skyrius	36 tūkst. Eur	SB
2.2.2	Uždavinys: Teikti gyventojų poreikius atitinkančias socialines paslaugas							
2.2.2.1	Prioritetinių socialinių paslaugų apimties didinimas	Socialinių paslaugų gavėjų skaičius (asmenys) Savivaldybės biudžeto dalis, tenkanti socialinėms paslaugoms (proc.) Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų, tobulinusių kvalifikaciją, skaičius (asmenys)	1 260 20 92	1 800 25 120	2021–2030	Socialinės paramos skyrius	15 mln. Eur	SB, ES, VB
2.2.2.2	Stacionarių socialinių paslaugų kokybės gerinimas ir plėtra	Stacionarias socialines paslaugas gaunančių asmenų skaičius (asmenys) Stacionarių socialinių paslaugų skaičius (vnt.)	142 160	190 220	2021–2030	Socialinės paramos skyrius	3 mln. Eur	SB, ES, VB
2.2.2.3	Nestacionarių socialinių	Nestacionarias socialines	1 118	1 610	2021–2030	Socialinės paramos	3 mln. Eur	SB, ES, VB

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rodiklis	Pradinė reikšmė (2020 m.)	Siektina reikšmė (2030 m.)	Įgyvendinimo laikotarpis, metais	Koordinatorius	Reikalingas finansavimas	Galimi finansavimo šaltiniai (SB, ES, VB, KL ²⁰)
	paslaugų kokybės gerinimas ir plėtra	paslaugas gaunančių asmenų skaičius (asmenys)				skyrius		
		Nestacionarių socialinių paslaugų skaičius (vnt.)	1 300	1 600				
2.2.2.4	Socialinių paslaugų infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra	Socialinių paslaugų teikėjų, kurių infrastruktūra atnaujinta, skaičius	0	2 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Socialinės paramos skyrius, Statybos skyrius	1,6 mln. Eur	SB, ES, VB
		Socialinių paslaugų teikėjų, kurių infrastruktūra atnaujinta, dalis nuo visų socialinių paslaugų teikėjų (proc.)	0	67				
2.2.3	Uždavinys: Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, didinti jų prieinamumą ir formuoti sveiką gyvenimą							
2.2.3.1	Gyventojų skatinimas naudotis ligų prevencijos programomis (didinti informacijos prieinamumą)	Suorganizuotų sveikatos ugdymo ir mokymo renginių skaičius (vnt.)	10	30 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Savivaldybės gydytojas	500 tūkst. Eur	SB, ES, VB
		Dalyvių suorganizuotuose sveikatos ugdymo ir mokymo renginiuose (asmenys)	20	50 (per visą laikotarpį)				
		Įgyvendintų projektų skaičius (vnt.)	2	5 (per visą laikotarpį)				
		Įgyvendintų informacinių/sklaidos priemonių skaičius (vnt.)	20	40 (per visą laikotarpį)				
2.2.3.2	Sveikos gyvensenos skatinimas ir stebėseną	Parengtų analizų/tyrimų skaičius (vnt. / metus)	1	5 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Savivaldybės gydytojas	50 tūkst. Eur	SB
		Visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitų skaičius (vnt. / metus)	1	3 (per visą laikotarpį)				
2.2.3.3	Viešųjų savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigų modernizavimas	Sveikatos priežiūros įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta vidaus ir išorės infrastruktūra, skaičius (vnt.)	3	5 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Savivaldybės gydytojas, Statybos skyrius	900 tūkst. Eur	SB, ES, VB
2.2.3.4	Medicininės įrangos ir priemonių atnaujinimas	Sveikatos priežiūros įstaigų, kuriose atnaujinta medicininė	3	5 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Savivaldybės gydytojas	1 mln. Eur	SB, ES, VB

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rodiklis	Pradinė reikšmė (2020 m.)	Siektina reikšmė (2030 m.)	Įgyvendinimo laikotarpis, metais	Koordinatorius	Reikalingas finansavimas	Galimi finansavimo šaltiniai (SB, ES, VB, KL ²⁰)
		įranga ir priemonės, skaičius (vnt.)						
2.2.4	Uždavinys: Diegti inovatyvią švietimo sistemą							
2.2.4.1	Kokybiško ir pažangaus formaliojo ugdymo prieinamumo užtikrinimas	Mokinių, besimokančių pagal pradinio ugdymo programas, skaičius (asmenys)	1 590	1 600	2021–2030	Švietimo skyrius	4,5 mln. Eur	SB, ES, VB
		Mokinių, besimokančių pagal pagrindinio ugdymo programas, skaičius (asmenys)	2 230	2 370				
		Mokinių, besimokančių pagal vidurinio ugdymo programas, skaičius (asmenys)	469	620				
		Mokinių, dalyvaujančių konkursuose ir olimpiadose, skaičius (asmenys)	464	470				
		Bendrojo ugdymo mokyklų skaičius (vnt.)	15	13				
2.2.4.2	Mokymosi visą gyvenimą ir ugdymo karjerai sistemos efektyvinimas	Švietimo įstaigų, įgyvendinančių ugdymo karjerai, verslumo ir / ar finansinio raštingumo programas	14	17	2021–2030	Švietimo skyrius	21 tūkst. Eur	SB
2.2.4.3	Neformaliojo vaikų ir suaugusiųjų švietimo plėtra	Mokinių, lankančių neformaliojo švietimo įstaigas, skaičius (asmenys)	1 315	1 460	2021–2030	Švietimo skyrius	10 mln. Eur	SB, VB
		Mokinių, dalyvaujančių neformaliojo švietimo veikloje, dalis (proc.)	78,86	90				
		Neformaliojo švietimo programose besimokančių suaugusiųjų skaičius (asmenys)	12 428	16 000				
		Suaugusių, dalyvaujančių neformaliojo švietimo veikloje, dalis (proc.)	34	38				
		STEAM programų skaičius (vnt.)	2	4				
2.2.4.4	Tarptautinės patirties pritaikymas dalyvaujant mainų	Dalyvautų mainų programų ir kitų renginių skaičius (vnt.)	6	10	2021–2030	Švietimo skyrius	100 tūkst. Eur	SB, ES, VB

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rodiklis	Pradinė reikšmė (2020 m.)	Siektina reikšmė (2030 m.)	Įgyvendinimo laikotarpis, metais	Koordinatorius	Reikalingas finansavimas	Galimi finansavimo šaltiniai (SB, ES, VB, KL ²⁰)
	programose ir kituose renginiuose	Suorganizuotų renginių, skirtų gerajai praktikai pristatyti, skaičius (vnt.)	6	10				
2.2.4.5	Švietimo pagalbos prieinamumo didinimas	Specialiąją pedagoginę pagalbą teikiančių specialistų, išskyrus dirbančius specialiojoje mokykloje (pareigybių skaičius), vnt. Švietimo pagalbą gaunančių mokinių dalis nuo visų, kuriems nustatytas pagalbos poreikis, proc.	101,5 97	111,25 98	2021–2030	Švietimo skyrius	2,5 mln. Eur	SB, VB
2.2.4.6	Darnaus ugdymo skatinimas ir socialinės emocinės gerovės stiprinimas	Mokinių, dalyvaujančių ilgalaikėse socialines-emocines kompetencijas ugdančiose prevencinėse programose, dalis nuo rajono bendrojo ugdymo mokyklose besimokančių mokinių skaičiaus, proc.	100	100	2021–2030	Švietimo skyrius	100 tūkst. Eur	SB, ES, VB
2.2.4.7	Žinių, susijusių su ekologija, formavimas formaliojo ir neformaliojo ugdymo sistemoje	Programų, susijusių su ekologija, skaičius (vnt.) Programose, susijusiose su ekologija, dalyvavusių dalyvių skaičius (asmenys)	12 2 620	15 3 000	2021–2030	Švietimo skyrius	30 tūkst. Eur	SB
2.2.5	Uždavinys: Modernizuoti švietimo infrastruktūrą							
2.2.5.1	Ugdymo įstaigų infrastruktūros atnaujinimas ir modernizavimas	Atnaujintų ir modernizuotų ugdymo įstaigų skaičius (vnt.) Renovuotų ir modernizuotų švietimo įstaigų dalis nuo visų švietimo įstaigų (proc.)	3 14,28	6 (per visą laikotarpį) 33,33	2021–2030	Švietimo skyrius, Statybos skyrius	4,5 mln. Eur	SB, ES, VB
2.2.5.2	Mokyklų aplinkos pritaikymas įvairių ugdymosi poreikių turintiems asmenims	Mokyklų, kurių aplinka pritaikyta įvairių ugdymosi poreikių turintiems asmenims, skaičius (vnt.)	3	10 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Švietimo skyrius, Statybos skyrius	1 mln. Eur	SB, ES, VB
2.2.5.3	Ugdymo įstaigų informacinių	Ugdymo įstaigų, kuriose	7	9 (per visą	2021–2030	Švietimo skyrius	160 tūkst. Eur	SB, ES, VB

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rodiklis	Pradinė reikšmė (2020 m.)	Siektina reikšmė (2030 m.) <i>laikotarpį</i>	Įgyvendinimo laikotarpis, metais	Koordinatorius	Reikalingas finansavimas	Galimi finansavimo šaltiniai (SB, ES, VB, KL ²⁰)
	technologijų bazių stiprinimas	atnaujintos ir (arba) išplėtos informacinių technologijų bazės, skaičius (vnt.)						
2.3	Tikslas: Puoselėti atvirą, aktyvią ir veržlią bendruomenę							
2.3.1	Uždavinys: Skatinti vaikų ir jaunimo saviraišką ir savirealizaciją							
2.3.1.1	Vaikų ir jaunimo užimtumo skatinimas	Programų, susijusių su jaunimo užimtumu, skaičius (vnt.)	1	2	2021–2030	Jaunimo reikalų koordinatorius, Švietimo skyrius	10 tūkst. Eur	SB
		Parengtų programų skaičius (vnt.)	34	36				
2.3.1.2	Programų atskiroms vaikų ir jaunimo tikslinėms grupėms rengimas ir vykdymas	Parengtose programose dalyvavusių vaikų, jaunimo skaičius (vnt.)	1 494	1 560	2021–2030	Švietimo skyrius, Jaunimo reikalų koordinatorius	20 tūkst. Eur	SB
		Parengtose programose dalyvavusių vaikų, jaunimo dalis nuo visų vaikų (proc.)	32,35	36				
2.3.2	Uždavinys: Ugdyti sportišką bendruomenę							
2.3.2.1	Sporto paslaugų įvairovės didinimas, klubinio sporto rėmimas	Sporto organizacijų skaičius (vnt.)	46	50	2021–2030	Kultūros ir sporto skyrius	500 tūkst. Eur	SB, ES, VB
		Įgyvendintų projektų, skirtų reprezentuoti rajoną sporto renginiuose, skaičius (vnt.)	24	30				
2.3.2.2	Fizinio aktyvumo skatinimas (įtraukties į veiklas susijusias su plaukimu didinimas)	Vystytų sporto šakų skaičius (vnt.)	23	28	2021–2030	Kultūros ir sporto skyrius	150 tūkst. Eur	SB, VB
		Vystytose sportuojančių asmenų skaičius (asmenys)	3 258	3 500				
2.3.2.3	Aukšto meistriško sportininkų ir sporto organizacijų, reprezentuojančių Kretingos rajono savivaldybę Lietuvos ir užsienio sporto renginiuose, veiklos rėmimas ir skatinimas	Sporto ir sveikatingumo renginių skaičius (vnt.)	182	200	2021–2030	Kultūros ir sporto skyrius	3,6 mln. Eur	SB, VB
		Sporto ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius (asmenys)	5 747	6 200				
		Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.)	3	3				
		Mokymų, kursų ir seminarų	380	420				

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rodiklis	Pradinė reikšmė (2020 m.)	Siektina reikšmė (2030 m.)	Įgyvendinimo laikotarpis, metais	Koordinatorius	Reikalingas finansavimas	Galimi finansavimo šaltiniai (SB, ES, VB, KL ²⁰)
		dalyvių skaičius (asmenys)						
		Parengta sportininkų: jaunių, jaunimo, suaugusiųjų, nacionalinėms rinktinėms (asmenys)	27	32				
2.3.2.4	Sporto infrastruktūros ir materialinės bazės plėtra, modernizavimas ir plėtra	Rekonstruotų ir modernizuotų sporto objektų skaičius (vnt.)	11	30 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Kultūros ir sporto skyrius, Statybos skyrius	1,3 mln. Eur	SB, ES, VB
2.3.3	Uždavinys: Skatinti NVO veiklą							
		Įgyvendintų projektų ir programų skaičius (vnt.)	3	4				
2.3.3.1	NVO ir bendruomenių organizacijų stiprinimas	Paremtų NVO ir bendruomeninių organizacijų skaičius (vnt.)	77	80	2021–2030	Jaunimo reikalų koordinatorius	200 tūkst. Eur	SB
		Veikiančių nevyriausybinių, bendruomeninių organizacijų skaičius (vnt.)	54	54				
2.3.4	Uždavinys: Skatinti bendruomenių iniciatyvas							
		Socialinę atskirtį patiriančių bendruomenės narių skaičius (asmenys)	50	40				
2.3.4.1	Didinti bendruomenės narių socialinę integraciją	Socialinę atskirtį patiriančių bendruomenės narių, dalyvavusių savivaldybės organizuose kultūrinėse, edukacinėse, meninėse, sportinėse ir kitose veiklose, skaičius (asmenys)	25	30	2021–2030	Jaunimo reikalų koordinatorius, Socialinės paramos skyrius	300 tūkst. Eur	SB, ES, VB
		Socialinę atskirtį patiriančių bendruomenės narių, dalyvavusių savivaldybės organizuose kultūrinėse, edukacinėse, meninėse, sportinėse ir kitose veiklose, dalis nuo visų socialinę atskirtį	50	75				

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rodiklis	Pradinė reikšmė (2020 m.)	Siektina reikšmė (2030 m.)	Įgyvendinimo laikotarpis, metais	Koordinatorius	Reikalingas finansavimas	Galimi finansavimo šaltiniai (SB, ES, VB, KL ²⁰)
2.3.4.2	Iniciatyvų, skatinančių ekologiškumą, tvarumą ir dalinimosi ekonomiką, skatinimas	patiriančių asmenų (proc.) Įgyvendintų iniciatyvų skaičius, vnt.	0	5 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Jaunimo reikalų koordinatorius, Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius	50 tūkst. Eur	SB
2.4	Tikslas: Gerinti Kretingos rajono savivaldybės administracijos teikiamų paslaugų kokybę bei optimizuoti jos procesus							
2.4.1	Uždavinys: Pasitelkiant modernias technologijas, užtikrinti savivaldybės teikiamų paslaugų integralumą							
2.4.1.1	IT sistemų plėtra	Įdiegtų ir (arba) atnaujintų IT sistemų (vnt.)	2	4 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Informacinių technologijų skyrius	100 tūkst. Eur	SB, ES, VB
2.4.1.2	Viešųjų paslaugų teikimo skaitmenizavimas	Skaitmenizuotų viešųjų paslaugų skaičius (vnt.)	38	50	2021–2030	Informacinių technologijų skyrius	600 tūkst. Eur	SB, ES, VB
2.4.1.3	Valdymo ir vadybos sistemų tobulinimas	Įdiegtų vadybos sistemų skaičius (vnt.)	0	2 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	20 tūkst. Eur	SB, ES, VB
2.4.1.4	Vieno langelio sistemos modernizavimas ir taikymas visoms savivaldybės teikiamoms paslaugoms	Vieno langelio principu teikiamų savivaldybės paslaugų skaičius (vnt.) Vieno langelio principu teikiamų savivaldybės paslaugų dalis nuo visų savivaldybės teikiamų paslaugų (proc.)	10 14	40 57	2021–2030	Bendrasis skyrius	2 mln. Eur	SB, ES, VB
2.4.1.5	Gyventojų įtraukties skatinimas	Gyventojų dalis, dalyvaujanti sprendimų priėmimo (proc.)	45	60	2021–2030	Bendrasis skyrius	10 tūkst. Eur	SB
2.4.2	Uždavinys: Efektyviai valdyti ir atnaujinti savivaldybės turtą							
2.4.2.1	Apleistų, nenaudojamų statinių ir kitų objektų inventorizavimas	Parengtas savivaldybei priklausančių apleistų, nenaudojamų statinių ir kitų objektų inventorizacijos sąrašas	0	1	2021–2030	Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius, Statybos skyrius	5 tūkst. Eur	SB
2.4.2.2	Apleistų, nenaudojamų statinių ir kitų objektų pritaikymas arba pardavimas	Parduoto nereikalingo savivaldybei turto skaičius (vnt.)	0	18 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius, Statybos skyrius	40 tūkst. Eur	SB
2.4.2.3	Savivaldybės administracijos pastatų ir seniūnijos patalpų rekonstrukcija, remontas ir modernizavimas	Rekonstruotų ir modernizuotų savivaldybės administracijos pastatų skaičius (vnt.)	0	5	2021–2030	Vietinio ūkio ir turto valdymo skyrius, Statybos skyrius	2,5 mln. Eur	SB, ES, VB

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rodiklis	Pradinė reikšmė (2020 m.)	Siektina reikšmė (2030 m.)	Įgyvendinimo laikotarpis, metais	Koordinatorius	Reikalingas finansavimas	Galimi finansavimo šaltiniai (SB, ES, VB, KL ²⁰)
2.4.3	Uždavinys: Užtikrinant tolygų rajono vystymąsi, tobulinti planavimo ir kontrolės procesus							
2.4.3.1	Bendrojo plano priežiūra ir atnaujinimas	Bendrojo plano atnaujinimų skaičius (vnt.)	1	2 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Architektūros ir teritorijų planavimo skyrius	50 tūkst. Eur	SB
2.4.3.2	Specialiųjų planų ir jiems prilygstatų dokumentų rengimas ir priežiūra	Parengtų specialiųjų planų ir jiems prilygstatų dokumentų skaičius (vnt.)	1	2 (per visą laikotarpį)	2021–2030	Architektūros ir teritorijų planavimo skyrius	75 tūkst. Eur	SB
		Atnaujintų specialiųjų planų ir jiems prilygstatų dokumentų skaičius (vnt.)	0	2 (per visą laikotarpį)				
2.4.3.3	Strateginės plėtros plano monitoringo užtikrinimas	Strateginio plėtros plano rodiklių peržiūrų skaičius (vnt.)	0	8 (per visą laikotarpį) ²¹	2021–2030	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	-	-
2.4.4	Uždavinys: Skatinti sistemingą mokymąsi							
2.4.4.1	Tarybos narių, administracijos ir savivaldybės įstaigų darbuotojų mokymasis ir kvalifikacijos tobulinimas	Mokymuose dalyvavusių administracijos darbuotojų skaičius (asmenys)	56	88	2021–2030	Bendrasis skyrius	40 tūkst. Eur	SB, ES, VB
		Mokymuose dalyvavusių administracijos darbuotojų dalis nuo visų administracijos darbuotojų (proc.)	26	40				
		Kvalifikaciją tobulinusių Tarybos narių skaičius (asmenys)	0	10				
		Kvalifikaciją tobulinusių Tarybos narių dalis nuo visų Tarybos narių (proc.)	0	40				
2.4.4.2	Savivaldybės administracijos ir savivaldybės įstaigų personalo motyvacijos ir skatinimo programos parengimas ir įgyvendinimas (skatinant	Parengta personalo motyvacijos ir skatinimo programa (vnt.)	0	1	2021–2030	Bendrasis skyrius	10 tūkst. Eur	SB

²¹ Vertinama, kad plano rodiklių pasiekimas turėtų būti peržiūrimas kasmet 2022–2029 m. laikotarpiu

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rodiklis	Pradinė reikšmė (2020 m.)	Siektina reikšmė (2030 m.)	Įgyvendinimo laikotarpis, metais	Koordinatorius	Reikalingas finansavimas	Galimi finansavimo šaltiniai (SB, ES, VB, KL ²⁰)
	darbuotojų motyvaciją, lyderystę, iniciatyvumą)							

Šaltinis: sudaryta Teikėjo

4.5. Kretingos rajono savivaldybės strateginio plėtros plano iki 2030 m. rengimo eiga ir dalyviai

Pagal 2020 m. rugpjūčio 27 d. pasirašytą sutartį Kretingos rajono savivaldybės administracija, bendradarbiaudama su Smart Continent LT, UAB, atnaujino Kretingos rajono savivaldybės strateginį plėtros planą. Pagal rengėjų parengtą „Suinteresuotųjų šalių įtraukimo į kūrybines dirbtuves“ metodiką, buvo suformuota 38 narių darbo grupė, kurios nariai atstovavo Kretingos rajono savivaldybės administraciją, Kretingos rajono seniūnaitijas, verslo sektorių ir vietos bendruomenę.

2020 metų rugsėjo – 2021 metų sausio mėnesiais strateginio plano rengėjai atliko Kretingos rajono socialinės, ekonominės, kultūrinės ir aplinkosauginės būklės analizę pagal kurią suformuotos SSGG ir PEST analizės išvados.

2021 metų balandžio mėnesį įvyko pirmasis darbo grupės susitikimas, kurio metu buvo gryninami Kretingos rajono prioritetai ir formuluojama Kretingos rajono vizija iki 2030 metų bei ilgalaikės strateginės plėtros kryptys. 2021 metų gegužės mėnesį įvyko antrasis darbo grupės susitikimas. Per šį susitikimą buvo aptarti galimi strateginio plėtros plano įgyvendinimo tikslai, uždaviniai ir konkrečios priemonės.

Susistemintus SSGG ir PEST analizinių išvadas, 2021 metų gegužės mėnesį buvo parengtas Kretingos rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų projektas, kuriame pateikta Kretingos rajono vizija, plėtros kryptys, o šiems suformuluoti uždaviniai ir priemonės.